

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbın!

İŞÇİNİN SESİ

Demokrasi için tek yol devrim!
Yıl:11, Sayı:275, 28 Ocak 1985

ARA DÖNEMDE SORUNLAR DÜĞÜM DÜĞÜM

Türkiye uzun bir süredir siyasal bunalımın merdivenlerini tırmanıyordu. Her basamak kendi içinde adeta bir devresel seyir izliyordu. Önce sorunlar ortaya dökülüyor, ardından sert çekişmeler patlak veriyor, sonra "el birliğiyle" yatıştırılıyordu. Bu yatışma pek uzun sürmüyor, bir süre sonra yeni basamakta sorunlar yeniden patlak veriyordu. Sonunda bu da toparlanıp yola devam ediliyordu. Her basamakta sorunlar, çekişmeler bir öncekinden daha üst düzeyde, yatıştırma bir öncekinden daha zor, yatışma süresi ise daha kısa oluyordu.

Bu kez, merdiven yeni bir kata vardı. Artık sorunlar fazlaca derinden patlak verdi. Çekişmeler fazlasıyla sertleşti ve ortalığa fazlaca kirli çamaşır döktü. Yatıştırmak fazlasıyla zor, yatıştırma süresi ise sıfır olacağa benziyor.

Özdağlar olayı, kod adıdır

Türkiye'de haftalardır Özdağlar olayı tartışılıyor. Bu çok derin bir çatlağın yalnızca ve yalnızca kod adıdır. Özdağlar olayı gerçekte Özdağlar olayı değildir. Çeşitli holdingler, çeşitli burjuva siyasal odaklar, devletin çeşitli parçaları arasında şiddetli bir kapışmadır.

Açıktır ki bu olayı başlatan Cerrahoğlu firmasının devletten aldığı milyarları kıskanan Mengenecioğlu'nun bireysel ya da şirketsel girişimi, en azından yalnızca bu değildir. Mengenecioğlu Erdal İnönü'nün bacanağı olabilir ama 16 Türk devletini bir türlü unutmayanlardandır. Siyasal olarak Erdal İnönü çizgisiyle değil, en gericilerle bağlıdır. Ayrıca, şirketi baştan sona donanmadan ayrılmış subaylarla doludur ve askeri bir disiplinle çalışmaktadır. Böyle bir işletme, hem de çok kısa sürede Türkiye'nin en büyük bir holdingi olabildiğine ve dünyanın en belalı bir bölgesinde taşımacılık yapabildiğine göre, neden Deniz Kuvvetleri'nden "ayrılmamış" bazı subaylarla da yakından bağlı olmasın?

Birşey daha açıktır: Bu olayı bir kişi, hatta çok büyük de olsa bir şirket tek başına başlatmadığı gibi, "Amerika görmüş, elektronik uzmanı, genç, dinamik" danışman Adnan Kahveci de tek başına soruşturup, derinleştirmemiştir. "Başbakanlık danışmanı" Adnan Kahveci, bundan önce, açıkça söylendiği kadarıyla Emniyet Müdürlüğü'nün "çeşitli" elektronik işlerini yapmıştır. Yani şimdi de MİT'in elektronikçisi olması, bugünkü "başbakanlık danışmanlığı" göreviyle hiç de çelişmez. Hatta kendisinin de "çekindiği" gibi ona "CİA ajanı bile derler" *(Tercüman,* 13 Ocak 1985)

Zaten olayın başında, bu işin içinde "emniyetin" olduğu basına sızdı. Hastalandığı gece, Özdağlar'ın kardiyografisinin Emniyet'te alındığı yazılmıştı. *(Milliyet,* 8 Ocak 1985) Özdağlar hastaneye yattım, sabah hastane odasında uyandım dedi. Doktoru ise daha sonra verdiği bir yanıtta, Özdağlar'ın hiç hastaneye yatmadığını söyledi. Demek ki Özdağlar "Emniyet"te vb. yatmıştı. Demek ki bu işin içinde "devlet güvenlik örgütleri" bal gibi de vardı. Ama sonradan sızan bilgiler toparlandı, hatta Özal, işini devlet emniyet örgütleri aracılığıyla görmemekle "suçlandı". Burjuvazi bu işin içinde MİT'in olduğunu gizlemek temelinde anlaştı, bu çerçevede kavga sürdürmeyi seçti.

Bir nokta daha vurgulanmalıdır. ANAP bugün yalnızca bir siyasal parti değil, aynı zamanda bir cephe görünümündedir. ANAP'la "mücadele" veren bütün öteki burjuva partiler, aynı zamanda ANAP'ın içinde de "mücadele" vermektedirler. Dolayısıyla, bu yolsuzluk skandalının sanığı olan ANAP'lı bakan Özdağlar'ın MSP'lilerden olması da, tarafların kimliği açısından son derece önemli bir ipucudur.

Bu el-ensede hangi taraf kazanacak, zaman gösterecek. Konuşmayan Özal, "asılsız ihbarcıyı teşhir ederiz" dedi. *(Cumhuriyet,* 18 Ocak 1985) Bunu, yağmur gibi yağmaya başlayan yolsuzluk ihbarlarına karşı mı, yoksa Özdağlar'ın ihbarcısına karşı mı söyledi? Özdağlar "temize" çıkarsa, olayı "tezgahlayanlar" kaybedecek. Önemli olan şu ki, kim kazanırsa, kim kaybederse, yine de bu hükümet fazla dayanabilir durumda olmayacağa benziyor. Özdağlar olayı kod adıyla yürüyen el-ense operasyonu, siyasal bunalımın merdivenlerinin yeni bir kata vardığını başlı başına göstermektedir.

"Aranıyor!"

Nitekim bunu burjuvazi de görüyor. Bir süredir geri çekilen erken seçim sözleri, alternatifsizlik yakınmaları, bu kez daha somut önerilerle, arayışlarla ortaya dökülmeye başladı. Alternatif olmaya çabalayan partilerin muhalefetleri ise oldukça "militanlaştı".

TRT'nin öztürkçe bazı sözleri "yasaklaması"ndan(?) sonra adı değişen ve Kenan Kainat olan Evren bile galiba artık yeni bir başbakan arayışına çıktı. Mehmet Yazar ile Özal arasında geçen çeşitli sürtüşmelerden sonra Evren'in Odalar Birliği'ne gidip Mehmet Yazar'la görüşmesi çok anlamlı bulunurken, Özal'ın kendisi hükümetin bir yılını değerlendirdiği konuşmada, bir erken seçim olasılığından söz etti.

Yurt gezisine çıkan İnönü, gittiği her yerde erken seçim konusuna değindi. İnönü artık Evren'e doğrudan yanıt da verdi. YÖK konusunda, "saygıyı elden bırakmadan" Evren'in dediğinin yanlış olduğunu üniversitelerde özerklik olmadığını açıkça söyledi. Ayrıca İnönü, Anayasa'daki yasaklara karşı olduğunu ve baskıların sürdüğünü, bunu hatalı bulduğunu da belirtti. Yurt gezisinde, halkla yüzyüzeyken İnönü'nün "sertlik ve eleştiri" dozunu "saygıyı elden bırakmadan" da olsa, bu denli "yükseltmesi", halk arasındaki havayı çok güzel yansıtıyor.

Öte yandan, DYP ve Ilıcak kesimi eski siyasiler konusunda israrlıdır. Son yolsuzluk skandalı, hükümetin, iktidar partisinin toy gençler elinde olduğunu daha iyi gösterdi diyorlar ve artık açıktan Anayasa'nın geçici 4. maddesinin değişmesini istiyorlar. Böylece kabul etmiş oluyorlar ki, tüm "demokrasi" ve "gerçek demokrasi" demagojilerine rağmen DYP de alternatif olabilir durumda değildir.

Bir yandan Özdağlar temize çıksa bile o tartışma sırasında ortaya dökülen bir sürü başka yolsuzluk, her alanda hükümetin gösterdiği yoğun başarısızlık ve de burjuvazide alternatifsizlik! Öte yandan, yığınlarda yoğun bir öfke ve hoşnutsuzluk!

Türkiye'de ok yayından çıkmıştır. Siyasal bunalım merdiveni yeni bir kata varmıştır. Hükümet sallanıyor. ANAP'ın içi sallanıyor. Sağlı sollu burjuva muhalefet, çökmekte olan iktidara alternatif olabilme çabası içinde söz düzeyinde Anayasa'yı çoktan delmiştir. İşin ilginci yaşam, Anayasa'nın ve bir sürü başka yasanın, kararın vb. iş düzeyinde de delinmesini her geçen gün daha çok bastırıyor. Faşizm çözüldükten sonraki rejim de çorap söküğü gibi çözülüyor.

Cemile Çakmak

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 407 London, E16 2EA ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Lenin Bolşevizm için şöyle diyordu:

"Günümüzün siyasal düşüncesi ve siyasal partisi olarak Bolşevizm 1903'ten beri vardır. yalnızca Bolşevizm tarihi, varlığının *tüm* dönemi boyunca, neden en zor koşullar altında proletaryanın zaferi için gerekli olan demir disiplini kurabildiğini doyurucu bir biçimde açıklayabilir."

Rus proletaryası, Marksizmi parti öğretisi dahil her konuda yaratıcı bir biçimde kullanan Lenin'in önderliğinde oportünist engelleri aştı ve devrime ulaştı. Böylece Ekim devrimi dünya proletaryasının da savaşını aydınlattı.

İşçi sınıfının bilimi Marksizm-Leninizm bayrağı altında savaşan komünistler, ölümünün 61. yıldönümünde Lenin'in anısı önünde saygıyla eğiliyorlar.

"Kazıdık,
15'lerin ismini
kanlı kızıl bir mermere
bir çelik aynadır
gözlerimiz
15'lerin resmini görmek isteyenlere."

Nazım Hikmet bu sözleri burjuva Kemaller tarafından Karadenizde boğdurulan 15 komünist için yazmıştı.

Komünist hareketin değerli savaşçıları Mustafa Suphi ve 14 yoldaşıyla Nazım Hikmet'i anıyoruz. Anılarını onurla yaşatmanın yolu, komünizm ülküsünün oportünist siyasetçiler elinde bulandırılmasını engellemek, işçi sınıfının bağımsız ideolojisi ve siyasetini yükselterek devrim yolunda ilerlemektir.

Almanya'da demokratik sorun yokmuş(!)

Yoldaşlar,

19 Ekim 1984'de, parti yıkıcılığına soyunan bir güruhun polise yaptığı değerli(!) yardım sayesinde, tutuklanarak cezaevine konmuştuk. Almanya'nın hukuksal yapı, burjuva hukukunun işleyişi ve cezaevi koşulları açısından en berbat bölgesi olan Baden Württemberg'in cezaevlerinde, 92 gün kaldıktan sonra, bize karşı açılan davanın düşmesiyle serbest kaldık.

Cezaevinde, daha doğrusu cezaevlerinde geçirdiğimiz günler bizler için oldukça öğretici oldu. Almanya'da demokratik sorun yokmuş(!) Yalnızca hukuksal yapının *gerçekte* işleyişi bile F. Almanya'da, bıraktık yabancı işçilerin haklarını, insan haklarının ne denli ağır tehdit altında olduğunu, demokratik sorunların ağırlığını gösteriyor.

Kaldığım cezaevi, beş kollu bir yıldız biçimindeydi. Hükümlüler ve tutuklular ayrı ayrı bölümlerde kalıyordu. Az sayıda 4 kişilik ve çok sayıda tek kişilik hücre vardı.

800 dolayındaki mevcudun 150 kadarı Türkiyeli idi. Bunların büyük çoğunluğu uyuşturucu madde kaçakçılığından yatıyorlar.

I. Blok, tutuklular ve cezalı hükümlüler bölümü, yaklaşık 100 kişinin bulunduğu bir yerdi. Kapılar sürekli kapalıydı ve katlar arasında ilişkiler minimumda tutuluyordu. Senin yanındaki hücrenin adamıyla görüşebilmek için bile, yemeğin dağıtılması sırasında kapının açıldığı 1-2 dakikalık süre içinde, göbeğin çatlıyordu. Tek kişilik hücrede isen bunun ne ağır bir psikolojik baskı yarattığını anlatmaya gerek yok. Hele bir de "Gemeinschaft" (yani, insan içine çıkabilir) iznin yoksa, tam bir tecrittesin. Havalandırmaya ayrı çıkarıyorlar. Sinema yok, "umschluss"dan (yani, kat içi görüşme saati) yararlanamazsın. Hapishanede ceza yemişsen, alışveriş de yasak! Çünkü sen bir mahpussun, insan değil!

Siyasal kimlikli insanların adi suçlulardan ayrı tutulması diye birşey olmadığı için, kazara 4 kişilik hücrede yatıyorsan, vay şansına! Esrarkeş, eroinman, psikopat, hapçı, muz damarlarını kurutup içen sapıklar, toplu iğneyle vücuduna döğme yaptıranlar, neler neler!

Şimdi, bu "günlük" sorunları bilincin süzgecinden geçirerek, diğer genel ve çok daha önemli sorunlardan ayırdedelim. Almanya'da cezaevlerine, hukuksal yapının işleyişine ilişkin bazı konulara ışık tutalım.

1. Cezaevlerinde mekanın örgütlenmesi açısından bakılırsa, tutuklu/hükümlü kişi, diğerlerinden *tecrit* edilmiş durumdadır. İlişki ve iletişim minimumda tutulmaya çalışılıyor.

2. Radyo, yayın vb. dış dünyayla ilişki kurabilecek araçlar özel izne tabi. Yargıç insafa gelip de böyle bir izin vermeze, ki mahkemeye çıkana kadar bizim yayın iznimiz yoktu, başkalarından yayın alıp okuyacağım diye sen önde gardiyan arkada koşturmaca oynuyabiliyorsun.

Cezaevinin ayda normal olarak bir kez açılan bakkalında, her türlü pornografik yayın, motosiklet, otomobil, bodybuilding dergileri, var. Ama ciddiye alınabilecek yayın yok gibi.

3. Cezaevinde psikolojik aşağılama, kişinin direncini kırma ve onu dünyadan, insanlıktan iyice uzaklaştırmak için çeşitli mekanizmalar kurulmuş.

Bahçede ağaç bulamazsınız. Beton, ot ve kum. Hücrede çiçek besleyemezsiniz. Eski ekmekleri güvercin ve martılara, arkadaş olabilmek için atabilirsiniz. Ancak bu kez de, ekmek payınızı azaltırlar!

Hastasınızdır, doktara revire gitmek istiyorsunuz, bekle derler. Beklersin, gardiyanın keyfi olursa seni götürür. Fazla ısrar edip, hakkını aradın mı, alacağın yanıt "Burası cezaevidir". Mahpussun, insan değil!

Cezaevinde hükümlüler çalışmak zorundadır. Ben, genelde çalışmaya karşı değilim. Ancak, bu cezaevindeki "çalışma" kapitalist sömürü mekanizmasının en aşağılık yüzünü açık etmektedir. Şöyle ki, cezaevinde çalışmazsan, cezalı olarak I. Blok'a yollanırsın. Alışveriş de yapamazsın. Herşey yasak olur sana!

Yok, çalışırsan, saat başına 80 fenik alırsın! Bütün bir ay çalış, didin, eline 70-100 DM para geçer. Ancak bu kadar paralık alışveriş yapabilirsin. Bir aylık tütün harcamasının 50 DM kadar olduğunu bilirsek, hükümlünün çaresizliğini görebiliriz.

Hükümlü, bu gülünç "ücret"le çalıştırılırken, cezaevinin masrafları, gardiyanların ve diğerlerinin ücretleri, böylelikle hükümlünün sırtından çıkartılır. İşte Alman "mucizesi"!

5. Burjuva hukukunun sözümona "üstünlüğü" ilkesinin gerçekte ne denli büyük bir sahtekârlık olduğunu en iyi cezaevinde gözlemlersiniz. Çünkü cezaevi, bir "tanık"ın ifadesine dayanarak aylarca mahkemesiz tutuklu kalanlarla, ya da bir "tanık"(!) ifadesine dayanarak 4 yıl, 10 yıl *ceza yemiş* insanlarla doludur. Tanık, kanıttır. Hele "tanık", polis provokatörüyse kurtuluş yoktur. ("Tanık"ların rolünü biz, kendi tutuklanmamızda ve tutukluluğa itirazımızın reddinde bir kez daha, yakından gördük.)

Evet, yoldaşlar, F. Almanya'da, görebildiğimiz kadarıyla B. Württemberg'de "polis provokatörü" kullanımı yaygındır. Türkiyeli hükümlü ve tutukluların verdiği bilgiye göre, yalnızca Mannheim'da Türkiyeliler arasında 10-12 polis provokatörü (ayda 2500 DM ücret alıyorlar) vardır. Bunlar, genellikle, bir suçtan başı belaya giren, hüküm yemiş ya da yemek üzere olanlardan seçiliyor. Ceza tehdidi bir yandan başında Demokles'in kılıcı gibi sallanıyor, öte yandan polisle çalışıyor bu kişiler! Türk polisinin de Interpol adı altında B. Württemberg'de cirit attığını yine tutuklu arkadaşlar, isim vererek anlatıyorlar.

Bunlar, F. Almanya'da "polis devleti" uygulamasının ne denli gelişmiş,yaygınlaşmış olduğunu da anlatıyor.

Halk, polisle işbirliği yapmaya özendirilir, *ihbarcılık* her ne düzeyde olursa olsun kışkırtılır ve ödüllendirilirken, asıl güdülen siyaset, halkı burjuva devletin yasasına ve kurumlarına saygılı tutmaya çabalamaktır. Korku salmaktır. Öyle ki, F. Alman yurttaşı, devlete başkaldıramasın, hele siyasal konularda farklı düşünce savunamasın. Kendini dizginlesin. "Die Grünen"lerin bile polis takibinden, BKA provokatörlerinden (Alman Federal Emniyet Müdürlüğü) nasıl çekindiğini hatırlarsak, sorunun ciddiyetini kavrarız.

Özellikle yabancılar, en ufak bir trafik suçunda, ya da örneğin taşıt aracının sigortasındaki eksiklikler bahane edilerek sınırdışı edilme *tehdidi* altındadırlar.

Yoldaşlar,

F. Almanya'da, hem yabancı işçiler hem de F. Almanya işçi sınıfı açısından demokratik sorunlar büyüktür, çoktur ve ivedi el atılması gerekiyor.

Komünistler, demokratik savaşımın öncüleridirler. Bu ise, ona özel önem vererek, demokratik savaşım odaklarında güçlerimizi yoğunlaştırarak ve de bu savaşımı politik savaşımla bağlayarak olanaklıdır.

Salih C., Almanya

Brezilya nasıl Batı'nın 8. büyük gücü oldu? Örneğin resimde görüldüğü gibi işçileri altın madenlerinde, kazma kürekle, 10-12 saat, ölüm tehlikesi içinde çalıştırarak.

Brezilya'da 21 yıldır ilk kez sivil bir cumhurbaşkanı "seçildi". 131 milyon nüfusu ve Avrupa'dan büyük alanı olan dev Brezilya'da, 15 Ocak'ta yapılan bu iki dereceli "seçimlerde", yalnızca 686 temsilci oy kullandı.

Brezilya'da sivil yönetime geçildi

Brezilya'da 21 yıldır ilk kez sivil bir cumhurbaşkanı "seçildi". 131 milyon nüfusu ve Avrupa'dan büyük alanı olan dev Brezilya'da, 15 Ocak'ta yapılan bu iki dereceli "seçimlerde" yalnızca 686 temsilci oy kullandı.

"Seçimlerde" iki aday vardı. Biri iktidardaki Demokratik Sosyal Parti'nin adayı Maluf, ötekisi Brezilya'nın çeşitli muhalefet partilerinin ortak adayı Neves. Neves 180'e karşı 480 oyla seçildi. Mart ayında görevi devralacak.

Kısa bilgi

Brezilya devasa bir ülke. Toprakları ve nüfusu olduğu kadar, çeşitli göstergeleri de devasa. Halkının yaşam standardı son derece düşük olmasına karşılık, Brezilya en büyük dış borca sahip ülke. Dış borçlarının toplamı yaklaşık 100 milyar dolar. Enflasyon oranı yalnızca son bir yılda %224 idi! Aynı zamanda, Brezilya dünyanın çeşitli yerlerine büyük miktarlarda sermaye ihraç eden bir ülke.

1960'larda Brezilya yüksek sınıf savaşlarına sahne oldu. Buna karşı ordu 1964'de bir darbe yaparak yönetime el koydu. O tarihten beri ülke değişik biçimlerde ama hep askeri yönetim altında yaşadı. Bu nedenle şimdi sivil bir cumhurbaşkanının seçilmesiyle başlayan döneme 'yeni cumhuriyet" adı veriliyormuş.

"Uzlaşmacı bir liberal"

Bu "seçimler"den epey önce Brezilya'da halk hareketinde yine bir yükseliş oldu. Bir süredir, tek dereceli seçim olması için kavga verildi. Ama sonuçta çok çeşitli muhalefet partileri arasında bir uzlaşma yapıldı. Bunlar Neves'i aday gösterdiler, desteklediler, Neves de başa gelince tek dereceli seçim sistemini getirmeye söz verdi.

Neves, yalnızca muhalefetle değil her tarafla önceden uzlaşmalar yaptı. IMF ve öteki alacaklılarla yaptığı anlaşmayla, kendi başa gelince borçların ödeneceğine dair söz verdi. Generallerle yaptığı anlaşmayla, Alfonsin gibi işkence soruşturması falan açmayacağına dair söz verdi. Zaten, yıllardır içinde bulunduğu siyasal yaşamda "uzlaşmacı bir liberal" olmakla ün salmış olan Neves'in "seçileceği" çok önceden belli olmuştu.

Neves 74 yaşındadır. 1934'den beri siyasettedir. 1960'larda başbakanlık yapmıştır. Mayıs 1984'den önceki 14 aylık dönemde ise Mınas Gerais eyaleti başkanıydı. Aday olacağı için buradan ayrıldı.

Ne beklenebilir ki

Neves liberal ve uzlaşmacı bir siyaset adamı. Zaten seçim kampanyasında da öyle büyük vaadlerde bulunmadı. Hatta "seçimden" önce, Brezilya Demokratik Hareket Partisi'nin kendisine verdiği bir istekler listesinde bulunan bazı ılımlı önlemleri bile sol bulduğunu açıkça söylemişti.

Seçildikten sonra yaptığı basın toplantısında Neves, "bu, ülkenin son iki dereceli seçimiydi" dedi. Anayasaya göre seçimlerin arası 6 yıl olduğu halde, 1988'de tek dereceli seçimlerin yapılacağını ve bu amaçla, yeni bir anayasa taslağı hazırlamak üzere bir kurucu meclisin oluşturulacağını açıkladı. Ülkenin sefalet bölgesi olan kuzeydoğunun kalkınmasına önem verileceğini, ihracata değil büyümeye yönelik bir ekonomik siyaset güdüleceğini belirten Neves, işkenceci generallerden hesap sormayacağını da yineledi.

Yani Neves'in siyasal konumu, söyledikleri, verdiği sözler, dünya emperyalist sistemi açısından hiçbir tehlike taşımadığını gösteriyor.

Bu korku neden

Neves'in korkulacak hiçbir yanı yoktur. Batı basını da bunu açıkça belirtiyor. Ama yine de, övgü ve memnuniyet ifadelerinin arasında, ciddi bir korku ve kuşku içeren birkaç cümle oluyor. Neden?

Buna en iyi yanıt, seçildikten sonra Neves'in kendisinin söylediği bir sözdür: "Brezilya halkının beklentileri o denli büyüktür ki bu beni eziyor "Nitekim, batı basınında da kuşku, başta durabilmek için Neves yığınların isteklerine boyun eğmek zorunda kalır mı sorusundan kaynaklanıyor.

Neves'in siyasal kimliğinden bağımsız olarak, Brezilya halkı ağır yaşam koşullarına, buna ek olarak demokratik haklarındaki kısıtlamalara karşı büyük beklentiler içindedir. Bu halk canlı ve militan bir halktır. Beklentilerini Neves'in önüne öyle bir koyabilir ki, iktidar kendisinden daha sol güçlerin eline gitmesin diye Neves'in kendisi sola kaymak zorunda kalabilir.

Bu kadarla kalsa batı basını yine korkmaz. Ama sola kayışın kendi içinde bir çığ mantığı vardır. Bir başladı mı, Neves onu bir sınırda durdurabilecek mi, yoksa halk Neves'i aşıp kendi yoluna gidecek mi, bunun sonucunu önceden tam hesaplayabilmek olanaksızdır. Batı basınının korkusu, bizim ise dileğimiz, halk hareketinin Neves gibi liberal uzlaşmacıları aşıp yükselmesidir.

Sabiha Günbudak

Kıbrıs manevrası açık düştü

Koca koca emperyalist devlerin çoktan paylaştıkları bir dünyada, Türkiye gibi bir ülkenin, canı istediği yere tankıyla topuyla dalması ve sonra da bunu meşrulaştırması, yani o devler gibi emperyalistleşmesi kolay değildir.

Nitekim Kıbrıs konusu uzun bir süredir uluslararası bir çıban başıdır. Kıbrıs üzerine yıllardır yürüyen pazarlıklar içinde Türkiye "kafa tutmaya" çalışıyor ama birçok dayatmalarla, karşı adımlarla vb. de karşılaşıyor.

Böyle bir çerçeve içinde, Türkiye aklınca "güzel" bir manevra tezgahladı ve uyguladı. Şimdi de bunu büyük bir başarı gibi gösteriyor. Ama hiç de öyle olmamıştır. Tam tersine manevra açık düşmüştür. Şöyle ki:

Birleşmiş Milletler, 1983'de, işgal ordusunun Kıbrıs'tan çekilmesini bir kez daha talep etmişti. Bunun üzerine Denktaş "bağımsız" devlet kurma tehdidini savurdu. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri hem Denktaş, hem Kipriyanu'ya anlaşma önerileri yaptı. Kipriyanu kabul etti, Denktaş ise hem reddetti, hem ardından "bağımsızlık" ilan etti.

"Bağımsız" devlet büyük bir uluslararası tepkiyle karşılaştı. Türkiye'nin en can ciğer "İslam kardeşleri" bile bu "devleti" tanımadılar, işler zorlaştı.

Bu sırada Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri yeniden bazı önerilerde bulundu. Türkiye ve Denktaş bunu kabul etmese çok açık düşeceklerdi. Kabul ettiler ve sonuçta 17 Ocak zirvesi oldu.

Zirveden önce Denktaş ve Kipriyanu arası görüşmeler yapıldı. Ne gibi konuların, nasıl bir çerçeve içinde ele alınacağı görüşüldü, bazılarında kabaca anlaşmaya varıldı, bazılarının ise yalnızca gündeme getirileceği anlaşıldı.

Zirve yaklaştıkça Denktaş kabaca anlaşmaya varılan noktaları imzalanmaya hazır bir taslak gibi sunmaya, ayrıca çeşitli koşullar ileri sürmeye başladı. Zirveye öyle bir girdi ki, uzlaşma kapılarını kapattı, kendi isteklerini dayattı. Sonuçta zirve iflas etti. Hatta Denktaş yeni bir görüşme tarihi belirlenmesi önerisini bile reddederek zirveden ayrıldı.

Sonra Türkiye bütün bunların "suçunu" Kipriyanu'ya yıkan bir propagandaya başladı. Bununla bağlı olarak, ikide bir "herkes bizi haklı buluyor" diye böbürleniyor. Oysa yalandır. Tam tersine, Türkiye'nin ve Denktaş'ın "çok anlaşmasever" tutumunun sahte bir izlenim verme, topu Kipriyanu'nun sahasına atma manevrası olduğu söyleniyor.

Financial Times, örneğin şöyle yazmış:

"Bay Denktaş... esneklikten şaşırtıcı derecede uzak davrandı. Böyle hassas bir zirve görüşmesine, Kıbrıs Türk liderinin yaptığı gibi 'beğenirsen al' tutumuyla yaklaşan, kendini, zaten toplantının başarılı olmasını hiç istemedi suçlamasına açık bırakma riskini göze alır." *(Financial Times, 22 Ocak 1985)*

Türkiye'nin, "biz çok istiyorduk ama onlar yanaşmadılar" taktiği sökmemiştir.

Modern toplumda iktidar olmayı gerçekten hırsla isteyen sınıflar monolitik partiler aracılığıyla siyasal savaş verirler. Burjuvazi ve proletarya, kararlı, sağlam ve oturaklı sınıf konumlarından ötürü böyle bir savaşa ve iktidar olmaya yeteneklidirler.

İktidar için örgütlenen parti monolitiktir

Memet Kurtalan

"Büyük Türk Düşünürü" Mevlâna Celâlettin Rûmî, bugünkü Afganistan Türkistanı'nda, çağının kültür merkezlerinden Belh'de 1207'de doğdu. Babası Bahâeddin Veled, devrinin çok okumuşlarındandı ve "âlimlerin sultanı" diye anılıyordu.

Baba-oğul, yerli egemenlerle anlaşmazlığa düştüler ve Anadolu'ya göçettiler. Mevlânâ, babasından ve bu uzun yolculukta karşılaştığı birçok önde gelen fikir adamlarından feyz aldı. Mevlâna ve babası 1228'de Selçukluların taht şehri Konya'ya geldiklerinde Selçuk beylerinden büyük itibar gördüler. Mevlâna, zamanla etkinliğini iyice genişletti ve 1273'de ölümünden sonra fikirleri temelinde Mevlevilik tarikatı örgütlendi.

Mevlevi öğretisinin temel vurgusunun kişi ve fikir özgürlüğüne verilen büyük değer olduğu söylenir. Bu öğreti, hiçbir doğuş farkı ve sonradan edinilmiş inanç ve statü farkını kaale almaksızın bütün insanlığı el üstünde tutar. En kötü yollara ve toplumun dışına düşmüş insanları bile bağışlanmaya, sevgiye layık görür. Mevlâna'nın "ister kafir ol, ister zındık, gel, yüzbin kere tövbe edip, yüzbin kere dönmüş olsan bile, yine gel" mealindeki çağrısı onun öğretisinin özetidir.

Bu sözler, ilk bakışta, ne derin insan sevgisi diye iç ürpertiyor. Ne var ki, tarihsel materyalizm yöntemi konunun yakasını bırakmıyor ve nasıl oluyor da o bağnaz Anadolu İslamlığı'ndan böyle bir öğreti çıkmıştır sorusunu sorduruyor. Soruyu yanıtlayabilmek için o zamanın Anadolusuna şöyle kısaca bir bakmak gerekiyor:

Ortam söyletiyor

1095'de Avrupa feodalitesi, Doğu Akdeniz pazarını ve İpek Yolu'nu ele geçirebilmek için Papa II. Ubain'in ağzından dinsel bir savaş çağrısı yaptı. Birinci Haçlı Seferi böyle başladı. 600 binlik Haçlı ordusu Anadolu'yu boydan boya ezdi geçti. Anadolu, 1147'de ikinci, 1189'da da üçüncü haçlı seferlerine sahne oldu.

Resmi tarihin Selçuklular dediği merkezi otorite her haçlı seferiyle ufalanıyordu. Her seferden sonra onlarca beylik'e bölünen Anadolu'yu toparlamak uzun zaman alıyordu. Bu arada, Bizans'ın baskısı da hiç eksilmiyordu.

Haçlılar çekildikten sonra Anadolu bu defa da Doğu'dan gelen Moğol akıncılarınca çiğnenmeye başladı. 1243'de Selçuk ordusu Kösedağı'nda bozguna uğradı. Anadolu ağır bir vergiye bağlandı. Merkezi otoriteyi temsil eden II. Gıyasettin Keyhusrev de ölünce, yerel egemenler yine birbirlerine girdiler. 1256'da Moğol komutanı Baycu, Anadolu'yu bir kez daha hallaç pamuğu gibi attı. Baycu çekildikten sonra açılan iktidar boşluğu için o bitmek tükenmek bilmeyen beylikler arası savaş iyice kızıştı. Çok toptan bir değerlendirme yaparsak, 14. yüzyılda Osmanlıların çıkışına dek Anadolu'da merkezi otorite çok zayıftı ve sürekli bir kaos ortamı yaşanıyordu.

Mevlânâ Konya'ya geldiğinde, bir yanda Anadolu egemenlerinin merkezi otorite kavgası, öte yanda, önce Haçlı seferleri, sonra Moğol akınları halkı iyice perişan etmişti. Konan ağır vergiler bir dizi ayaklanmaya yol açıyordu. Bu direniş hareketleri ideolojik kaynağını çağın en ileri fikir sistemi olan dinden alıyordu. Bu yüzden, bir sürü tarikatın 13. yüzyıl çıkışlı olması ve tasavvuf düşüncesinin bu yüzyılda yayılması hiç de rastlantı değildir.

Bu tarikatlar arasında, Bahailik gibi, köylüyü örgütleyen ve egemenlere karşı militan direnişlere çağıran öğretiler vardı. Hacı Bektaş Veli'nin (1209-1271) kurduğu Bektaşilik de devlet otoritesine ve toplum kurallarına karşı çıkışı öğütlüyordu. Bektaşilik, bu yüzden Osmanlılardan ağır bir baskı yemiş ve bu baskıdan günümüze boş vermişliği anlatan sevimli fıkralar intikal edebilmiştir.

Mevlâna'nın "hizmeti"

Mevlâna'yı işte bu tarihsel koşullar içinde ve bu ideolojik akımlara göre değerlendirmek gerekiyor. Anadolu, ezilmiş, bıkkın, hayal kırıklığı içinde. Beylikler ve tarikatlar arası kavgalar halkı iyice bölmüş. Bu bölünmüşlüğü şiddet altında bastırıp merkezi otoriteyi kuracak nesnel bir güç de yok. Mevlâna, egemen sınıf adına, bölünmüşlüğü gidermenin, "teba"yı yanyana getirmenin ideolojik görevlerini üstleniyor.

Mevlâna'nın herkese, her fikre hak veren o "ermiş hoş görüsü" yaygın şiddetin doğurduğu yaygın yılgınlığa sığınacak bir liman sağlıyor. Kaos herkesi filozoflaştırmış, "gelin birlik olalım, ruh olup göğe uçalım" fikirleri revaç buluyor. Bu görüşler, özellikle, kaostan ticareti bozulan şehir esnaf ve zanaatkârlarının arasında (ne ilginç değil mi, küçük burjuvazinin ataları) tutuyor. Mevlâna bu fikirleriyle toplumsal entegrasyona yardımcı oluyor.

Modern Mevlânalar

Mevlâna örneğini, bell düşünce biçimlerinin belli toplumsal koşullarda ortaya çıktığına işaret etmek için verdik. Tarih ilerliyor, çağlar değişiyor, benzer toplumsal koşullar, içerikleri farklı da olsa, benzer düşünce biçimleri üretiyor. Ama bunlar çoğu kez başka sonuca hizmet ediyor.

İşçi sınıfı savaşımı ne zaman ki ağır baskı dönemlerine giriyor, işte o zaman, "sahte birlik tüccarları" ortalığı sarıyor. 12 Eylül'ün hemen sonrasında da böyle oldu. Elmalarla armutları toplamak için yoğun bir "diplomatik trafik" yürüdü. Ne var ki — eşyanın doğasına uygun olarak — elmalar elmaların, armutlar da armutların yanında durmakta inat ettiler. Pek birşey çıkmadıysa da, bu dönem, "fikir hayatımıza" yeni moda bir parti anlayışını miras bıraktı.

Zaman zaman, "binbir parçaya bölünmüş, küçücük bir azınlığız, hiç olmazsa birbirine yakın görüşler birleşsin, parti anlayışındaki dar kapıcılık yıkılsın" sözleri duyuluyor. *Mevlâna-kapıcılık* nitelemesini hak eden bu görüşün, aslında nasıl parti fikrini reddettiğini, işçi sınıfına nasıl partisizliği önerdiğini sergilemek için genel olarak parti teorisinin bazı yanlarına bakalım:

Partiler ve demokrasinin gelişimi

Modern anlamda partiler, parlamento ve seçim işleyişlerinin ortaya çıkışıyla bir demokratik mekanizma olarak doğdular. Partilerin öncülerinden biri, seçim komiteleriydi. Seçim komiteleri, belli bir aday için toplumun önde gelen simalarının desteğini sağlamaya çalışan ve seçim kampanyasında harcanmak üzere bağış toplayan örgütlerdi. Bu örgütler aracılığıyla aday ve onu destekleyenler arasında belli görüşlerde anlaşma sağlanıyordu. Aday, böylece, belli bir *temsil* yeteneği kazanıyordu.

Bunun yanında, yasama meclislerinde, ortak hedefleri paylaşan temsilcileri biraraya getiren parlamento gurupları oluştu. Bu guruplaşmalarla yerel temsiliyetten ülke çapında temsiliyete doğru ilerlendi. Böylece temsil edilen sınıfın tümüyle bağ kuruldu. Derken, parlamento guruplarıyla seçim komiteleri bir çatı altında toplandılar.

Artık seçmenlerden tekil bir aday için değil, oluşturulan bir örgüt için oy (destek) istenmeye başlandı. Çünkü, tekil bir adaya oy verme sisteminin temsil yeteneği zayıftı. Bu durumda, belli bir siyasete değil, adayın kişisel sempatisine oy veriliyordu. Adayın yarın mecliste nasıl davranacağı *belirsizdi*. Oysa, bu örgütler, benim adaylarım seçilirse, devlet aygıtını şu anlayış doğrultusunda işleteceğim diye halka *önceden belirlenmiş* bir program sunuyorlardı. Belli bir örgüt adına seçime girmiş bütün adaylar, seçilirlerse neler yapacaklarını ve neler yapmayacaklarını halka anlatarak kendilerine bir çerçeve çiziyorlardı. Halka, kendilerini öteki adaylardan ayıran kesin çizgileri gösteriyorlardı. Böyle olduğu için de iktidar için oy isteyen bu örgütlere *parti* denildi. "Parti" sözcüğü "böl" anlamına gelen Latince "partire" fiilinden türetilmiş. Hiç de rastlantı değil. Partiler, topluma sunulan görüşleri bölüp, kendininkileri ayırır ve bu temelde örgütlenirler.

Demek ki belli ve belirlenmiş görüşler — *benzer ve belirsiz* değil — temelinde örgütlenme parti teorisinde başlangıç önermesidir. Partiler, tanımı gereği, daha baştan monolitiktirler; pluralizme, farklı görüşlerin serbestçe at oynatmasına, parti siyasetinin bir o yana bir bu yana çekiştirilmesine — ne yana çekiştirileceği önceden kestirilemediği için bu, parti siyasetinin *belirsiz* olması anlamına gelir — karşıdırlar.

İktidar partileri — savunma partileri

Bu genel tespiti yaptıktan sonra, şimdi teoriyi biraz daha pratiğe doğru indirmeye çalışalım. Birinci düzeydeki yaklaşımımızda, parti kayıtsız şartsız monolitiktir, dedik. Ama yaşamda öyle partiler var ki, monolitiklik dereceleri birbirinden çok farklı. Hani, dünyadaki bütün partileri, bütün öteki özelliklerini unutarak, yalnızca monolitiklik derecesine göre sıraya dizsek, çok geniş bir spektrum elde ederiz. O zaman, bu farklılığı açıklayan belli genellemelere varabilmek için, partilerin öteki özelliklerini de teker teker düşüncemize dahil etmek gerekiyor. Biz, burada, partilerin temsil ettikleri sınıflarla onun monolitiklik derecesi arasındaki ilişkiyi incelemekle yetineceğiz.

Lenin'e başvuralım:

"Kadet partisi gelip-geçici bir partidir. Kadetler, seçimlerde parlak başarılar kazandılar ve muhtemelen Duma'da daha büyük zaferler elde edecekler. Böyle bir zamanda bu söylediğimiz oldukça paradoksal gelecektir. (...)

"Kadetler, bir parti değil, bir arazdır. O siyasal bir güç değil, fakat aşağı-yukarı eşit dengelenmiş güçlerin birbiriyle çarpışmasından ortaya çıkan bir köpüktür... Bu parti, burjuva toplumda iktidar olmayı ne istiyor, ne de iktidar olmaya yeteneklidir... Kadetler yönetmek için bir istek duymuyorlar. Monarşiye ve Üst Meclis'e 'bağlı' olmayı tercih ediyorlar. Onlar iktidar olamazlar çünkü, burjuva toplumunun asıl efendileri, büyük sermaye ve büyük mülkiyetin temsilcileri Şipov ve Guçkov'lar bu partiden uzak duruyorlar. Kadet partisi, güzel, temiz, düzenli, 'ideal' burjuva toplumu üstüne hayal görenlerin partisidir. Guçkov ve Şipov'lar ise modern burjuva toplumunda asıl, gerçek ve

yırtıcı kapitalin partisidirler." (Lenin Toplu Yapıtlar, İng. basım, c.10, s.221)

Lenin'in söylediklerinden çıkarak şu genellemelere varabiliriz:

Modern toplumda iktidar olmayı gerçekten hırsla isteyen sınıflar monolitik partiler aracılığıyla siyasal savaş verirler. Burjuvazi ve proletarya, kararlı, sağlam ve oturaklı sınıf konumlarından ötürü böyle bir savaşa ve iktidar olmaya yeteneklidirler. Bu iki sınıf arasında kalan sınıf ve katmanlar kararsız ve kaypaktırlar. Ayakları yere sağlam basmaz. Sınıfsal olarak, bir toplumsal sistemin öncüsü değil artçısıdırlar. "Aşağı yukarı eşit dengelenmiş güçlerin birbirleriyle çarpışmasından ortaya çıkan bir köpük" görünümündeki partilerinin monolitikliği zayıftır. Bu yüzden bu partiler, gerçek bir iktidar alternatifi olamazlar.

O halde, bu partilerin varlık nedeni nedir, hangi toplumsal-siyasal ihtiyaçla örgütlenmişlerdir? Bu sorunun cevabı bizi, iktidar için kurulan gerçek partiler kavramından, iktidara karşı temsil ettiği sınıf ve katmanları korumak için örgütlenen partiler olgusuna götürür. Bu tür partiler esas olarak, varolan iktidarı etkilemek, onun üstünde artçı toplum kesimlerinin baskısını duyurmak işlevini görür.

Mevlânacılığın anti-demokratik karakteri

Yukarıda söylemiştik, önceden belirlenmiş bir siyasetleri olduğu için partilere oy verme sistemi, ne yapacağı önceden kestirilemeyen bireysel adaylara oy verme sisteminden temsiliyet açısından daha üstündür, daha demokratiktir. Mevlânakapıcı partilerin durumu, siyasal belirsizlik açısından, bireysel adayların durumuna benzer. Diyelim ki içinde — birbirine yakın da olsa — farklı görüşlerin cirit attığı bir parti iktidar oldu. Gelgelelim devlet çarkının tepesinde bir adet dümen var. (Ne yapalım, en demokratik devlet aygıtı da özünde *monolitiktir* ve — maalesef (!) — bir tek dümeni vardır.) Şimdi, bu dümene hangi görüş, hangi siyaset yapışacak? Açıktır ki, bu önceden belirsizlikten ötürü o partiyi iktidar yapan toplumsal eğilimin temsili çarpık olur.

Böyle olduğu için de, burjuvazi, kendi partilerinde alabildiğine monolitikken, işçi-emekçi tabanlı partilerde habire çoksesliliği kışkırtır. Rastlantısal olarak bu partilerden biri iktidara gelirse, — eğemen ideoloji burjuva ideolojisi olduğu ve devlet burjuvaya göre örgütlendiği için — parti içindeki sol eğilimler bastırılır, burjuva siyaseti öne çıkar. Böylece, çeşitli sol motiflerle partiye verilen destek burjuvaya tahvil edilir.

"Burjuvazi bir avuç azınlık olduğu halde, nasıl yönetebiliyor"un mekanizmalarından biri işte burada yatıyor. Demek ki, burjuvazinin işçi yığınlarına aşılamak istediği örgüt içi demokrasinin bu liberal yorumuna karşı uyanık olmak gerekiyor.

Mevlânakapıcı bir parti, isterse her gün kongre yapsın, belli bir siyaset üstüne yığınlarla sözleşme yapmadığı için daha baştan demokrasiye dehşetli bir sahtekarlıkla yanaşıyor demektir.

Bugün yığınların içine dalma, bunun için taş üstüne taş koyma görevi vardır.

Yığınlarla bağlanma görevi üstüne düşünceler

İşçinin Sesi'yle tanışalı çok olmadı ama değerlendirebildiğim kadarıyla kadrolaşmada güçlü bir çekirdeğe sahip. Bunu gazetenin içeriğinden ve çalışma biçimindeki titizlikten çıkarmak olanaklı. Gazetede uzun bir süredir, yazıldığı gibi bugün yığınların içine dalma, bunun için taş üstüne taş koyma görevi vardır.

Yoldaşlar, faşizmin çözüldüğü ve bugün çözülenin gerici, otoriter, anti-demokratik düzen olduğu vb. görüşler önemli görüşler. Bu teorik düzeyimle konuyu (faşizm tahlili) tam olarak çözebildiğimi söyleyemem. Ama şunu görüyorum ki, faşizm dönemindeki çalışma biçimiyle, bunun kalktığını görerek çalışmak farklı olmak zorunda. Yaşam bize olanakların doğduğunu, bunların değerlendirilmesi gerektiğini gösteriyor. Gazetemiz de bu konuyu sürekli olarak işliyor.

İşçinin Sesi sempatizanı olarak kendi kendime ne yapılmalı sorusunu soruyorum. Çalışmanın genel biçimi konusunda yoldaşları bilgilendirdiğinize, şimdiye kadarki birikiminizle ulaşılacak hedefler konusunda yoldaşlara kılavuzluk yaptığınıza eminim. Yoldaşların da görevlerini en iyi biçimde yerine getireceklerine eminim. Ancak hedefler ve yöntemler belirlendi diye, bu konuda kafa yormayı bırakmayalım. Üzerimize aldığımız görevlerin uygulanmasını geliştirmede, yığınlara yaklaşmada girişimci olalım. Yığınların gönlünü kazanmada yolun başında olduğumuz düşünüldüğünde söylediklerim erken bulunabilir. Hatta bazı yoldaşlarda hele partinin söylediklerini tümüyle kotaralım, çalışma biçiminin zenginleştirilmesini sonra düşünürüz türünden bir yargıya bile yol açabilir. Ama ben yine de, partinin olayların gerisinde kalmasını istemiyorsak, tek tek kendi deneylerimizi — önemsiz bile olsa — partiye aktarmak için özel bir çaba gösterelim diyorum.

Yığın çalışmasıyla bağlı olarak gençlik yılına değinecektim. Hepimizin bildiği gibi, bu yıl Uluslararası Gençlik Yılı. Gençlik yılında, komünist gençliğin yığın çalışmasının bir yönüne değinmek istiyorum.

Bence komünist gençlik, savaşa dar bir pencereden bakma alışkanlığından kurtulmalıdır. Üniversitelerdeki en ufak bir kıpırdanışın bile önemli bir psikolojik etkisinin olduğunun farkındayım. Ancak gençliğin politize olma sürecinin hızlanmakta oluşu, toplumdaki genel hareketlenmeden ayrı düşünülemez. Gençliği kazanmak önemli, ama gözlerimizi dikeceğimiz alan bununla sınırlı değil, yığın çalışmasının yöneleceği asıl hedef, işçilerimizdir.

Biliyoruz, yığınlara gitmede herkesten fazla bizler zorlanıyoruz. Kendi yaşıtlarımızla bağlanmada güçlük çektiğimiz söylenemez ama asıl önemli olan belli yaştaki işçilere giderken karşılaştığımız güçlükleri yenebilmenin yollarını bulmak oluyor. Gençliğin, çalışmalarını kendi yaşıtları içinde yoğunlaştırmasının nedenlerinden birisi, kendisinden olanlara daha kolay ulaşabilmesi ise, diğeri halka ulaşmada karşılaşacağı sorunları göğüsleyememe endişesidir. Madem ideolojimize güveniyoruz ve halkın uzun erimli çıkarlarının bizden yana olmayı getireceğini biliyoruz, o halde halka gitmekten neden korkalım. Halkın nabzını elimizde tutmayı öğrenmenin bir yolu onların içinde yaşamaktan geçiyor. Yürükoğlu yoldaşımızın yazdığı gibi, herşeyi devrim hedefine çok güzel bağlıyabiliriz, ama bağlananlar ortada yoksa görevimiz tamamlanmamıştır. Soyut siyaset yaparak bir yere varamayız. Örgütümüzün ideolojik düzeyinin getirdiği avantajları kullanarak, örneğin ODTÜ'den ve başka yerlerden ses çıkarabiliriz ve bunu yapmalıyız. Ama sesimizin, *İşçinin Sesi*'nin çıkacağı yerler aynı zamanda fabrikalar olmalıdır.

Üye ve sempatizanlarını polise kaptırmamak, bunun için güvenlik önlemlerini almak örgütün görevidir ve bu yapılıyor. Buna karşın legal olanaklardan yararlanmanın getirebileceği bir takım riskleri göze almadan, bunları göğüslemeden de işler yürümez. Lenin'in dediği gibi "kurttan korkan ormana gitmesin." Biz bu engelleri aşacağız ve Anadolu hergün kızıl güneşle uyanacağı günleri görecek.

Bora E., Ankara

Baskılarla savaşlarımızı durduramayacaklar

Bu ilk mektubu size Ankara'dan yazıyorum. Bundan sonra düzenli olarak yazmayı sürdüreceğim.

Ankara'ya geldikten kısa bir süre sonra benimle ilişkiye geçildi, yayınlarınızı okumaya başladım. Şimdiye kadar elime geçen menşevik yayınlardan her yönüyle farklı. Burada şunu söylemek istiyorum. "Gazete aynı zamanda kollektif bir örgütleyicidir." Bunu da ancak Leninci bir gazete sağlıyabilir.

Sizlere çevremde olan bir iki olay yazacağım.

Uzun zaman önce Ankara Fen Fakültesi'nde *Cumhuriyet* gazetesi okuyan birkaç kişi dayak yedi ve olay karşısında dekanlık ilginç bir tutum aldı.

Olay şöyle oldu: *Cumhuriyet* gazetesi okuyan bir kişinin yanına yaklaşan bir başkası sataşmaya başladı sonra da çekip gitti. Bir süre sonra aynı kişi yanında fen fakültesinin tekvando elemanları ile gelip gazete okuyan kişiyi ve yanındakileri dövdü. Dayak yiyenler dekanlığa çıktı ve sorunu anlattılar. Dekan madem dayak yiyorsunuz siz de o gazeteyi okumazsınız böylece sorun biter dedi ve olayı geçiştirdi.

Bizim okulda da (...) son günlerde aynı tür olaylar oluyor. Faşistlerle idare bu olaylarda elele.

Kredi yurtlarda da aynı olaylar sürüyor. Kaldığım yurtta da memurlarla faşistler elele. Birbirlerinin yanlarından hiç ayrılmıyorlar. Kendini açığa vurmuş devrimci insanlara ay sonunda ya uzaklaştırma veriliyor ya da tamamen ilişkileri kesiliyor.

Memurlar öğrenciler hakkındaki bilgilerin hepsini faşistlerden alıyorlar. Faşistlerin de katılımıyla belli kişilerin dolapları yönetimce daha ince aranıyor.

Tüm bu faşist uygulamalar ve baskılarla ilericileri, devrimcileri, komünistleri yıldıramayacaklar. Tersine bu uygulamalar ve baskılar onların sonu olacak.

Devrimci selamlarımla,

Ercan., Ankara

Partimize olan güveni sarsamazlar

Yoldaşlar,

Ankara'da duyduğum bazı yeni gelişmeleri aktarmak, örgütümüzdeki son olayla ilgili bir iki söz söylemek istiyorum:

Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde (ODTÜ), üniversitelerin paralı olmasına karşı yaygın bir tepki oluşuyor. Paraların ödenmemesi için çağrıda bulunuluyor. Kuşlama yapılıyor ve özellikle yurtlardan herkesin kendi adına yazdığı oldukça fazla sayıda dilekçe toplanıyor.

Bu eylemler sürerken eski Dev-Yolcular, öğrenemediğim nedenlerle dilekçelerin verilmesine karşı çıkıyorlar ve "TKP'nin Sesi, yarın dilekçelerin verileceğini anons etti" diye bir söylenti çıkarıyorlar. Bu söylenti üzerine öğrenciler hazırladıkları dilekçeleri yırtıyorlar, ancak öğrencilerin yurtlardan içeri alınması başlıyor. Bu şekilde içeri alınmış öğrencilerden biri dışarı çıkınca "içeride, TKP'nin Sesi'nden *İşçinin Sesi* ile birleşildiği ve goşistlerin oyununa gelinmemesi gerektiği şeklinde yayın yapıldığına dair sözler duyduğunu, bunun üzerine polisin TKP'lileri "kim bu goşistler diye sıkıştırdığını" söylüyor. Bunları anlatan öğrenci bana bunun doğru olup olmadığını sordu. Böyle birşey duymadığımı söyledim, ama şu an için bunun olanaksız olduğunu da kendi düşüncem olarak ekledim.

Bu arada *İşçinin Sesi*'nden çıkan son olayları öğrenince, bu olayların böyle bir söylentiyi doğurmuş olabileceğini düşündüm. Söylentiler bir yana.

Türkiye devrimci hareketi içinde niteliğiyle yükseklerde duran bir örgütümüz var. Onun içinde böyle düzeysiz, komüniste yaraşmayan tutumda insanlara yer yok.

12 Eylül darbesinin yıkıntıları içinden doğrulmaya çalışırken bu tutumu alabilen insanlar, zindanlarda dışarıdan duyacakları küçük ama iyi bir haberden güç alarak direnen yoldaşlara hakaret, haksızlık ediyorlar. Kimsenin, komünistlik adına partimizin daha güzel bir toplumu yaratacağına duyduğumuz güveni harcamaya hakkı yoktur.

N. Demir, Marmara

Demokratik sorunların çözümü devrim ve komünizm kavgasındadır

Mercan Köklü

Aralık ayı başında Hindistan'ın endüstri kenti Bopal'de bir kimyasal madde fabrikasında meydana gelen patlama halk için tam bir felaket oldu.

"Tarım Koruma İlacı" (Pestizid) adı altında son derece zehirli maddeler üreten fabrikada, bir zehirli gaz tankının patlaması sonucunda, resmi bilgilere göre 5 bin ve gayriresmi kaynaklara göre de 7 binin üstünde insan yaşamını yitirdi. *Die Tagezeitung* ölenlerin yüzde 40'ını çocukların oluşturduğunu, 20 bini aşkın insanın kör, kısır kaldığını, böbrek ve ciğer hastalıklarına yakalandığını, 200 binden fazla insanın ise metilizosiyanat adlı bu zehirli gazdan şu ya da bu biçimde olumsuz etkilendiğini yazıyor. *(TAZ*, 12 Aralık 1984) Ayrıca, nüfusu 1 milyona ulaşan kentteki halkın panik içinde uzaklara kaçtığı belirtiliyor.

Bopal'deki kimyasal madde fabrikası, dünyanın ABD çıkışlı büyük emperyalist tekellerinden Union Carbide Corp'un (UCC) Hindistan'da kurduğu bir fabrikadır. *Taz*'a göre, bu fabrikada yeni kimyasal maddeler tropikal iklim koşullarında deneniyor. Hint basınında adı "katil fabrika" olarak geçen UCC fabrikasında daha önce dışalımı yapılan zehirli kimyasal maddelerin üretimine geçildikten sonra (1977), 1981, 1982 ve 1983 yılları içinde meydana gelen "iş kazaları"nda (!) çok sayıda işçi yaşamını yitirmiş. Muhalefet partileri konuyu parlamentoda tartıştıklarında, Çalışma Bakanı, "Bopal'de herhangi bir tehlikeli durumun olmadığını" söylemiş.

Genel hatlarıyla, Bopal'deki işçi katliamını, dahası *soykırımı* böyle verdikten sonra, bu felaketin hem Hindistan işçi sınıfına ve hem de dünya proletaryasına gösterdiklerine değinelim. Olayın elbette çok çeşitli yönleri, teknik ayrıntıları vardır. Biz politik açıdan, işçi sınıfı savaşı açısından en kaydadeğer olgulara değinmek istiyoruz.

Durum ve Görevlerimiz 1983 adlı kitapta dünya kapitalist ekonomilerinde son zamanlarda açıkça ortaya çıkan eğilime işaret ediliyor ve şöyle deniyordu:

"Bugün dünya ölçüsünde bir üretim yer değiştirmesinden söz edebiliriz. Emperyalist tekeller kendi geleneksel üretim bölgelerindeki — ki bu emperyalist ülkeler oluyor — fabrikalara kilit vurup, en sınırsız sömürüyü bulabildikleri ve istedikleri zaman yeni işgücüne rahatça ulaşabildikleri, sendikaların, işçi sınıfının örgütlü dayanma gücünün az olduğu, her yönden büyük avantajlar sağlayan az gelişmiş ülkelerde yeniden aynı fabrikaları açıyorlar. Özellikle çelik, gemi yapımı, tekstil, giyim, büro malzemeleri, elektronik parçaları, transistör, radyo-TV-pikap-teyp, oyuncak, hesap makinaları, spor malzemeleri vb. Örneğin, eskiden oyuncak dedin mi, Japonya akla gelirdi. Şimdi hepsi Malezya, Hong Kong vb'den geliyor." (R. Yürükoğlu, *Durum ve Görevlerimiz 1983*, s.26)

Evet, dünya kapitalist-emperyalist sisteminin hiyerarşik yapısı içinde böylesine bir yapısal değişiklik meydana gelmekte ve belli endüstri dallarında üretim yer değiştirmekte, orta gelişmiş kapitalist ülkelere kaymaktadır.

Bu genel eğilim içinde bir başka nokta da işçi/insan sağlığına, çevreye zararlı oldukları gerekçesiyle ana ülkede üretimi yasaklanan — ya da kamuoyunda etkin baskı guruplarınca uygulanması yönünde çaba gösterilen teknik/bilimsel denetim ve güvenlik önlemlerinin maliyet artışına neden olduğu — çeşitli maddelerin üretiminin yine orta gelişmiş kapitalist ülkelere kaydırılmasıdır. Örneğin ABD'de yasaklanması ve üretimine son verilmesi hakkında kampanya yürütülen *metilizosiyonat*, phosgen, metilamin, carbamatesevin ve temik gibi maddelerin, 1977 yılından itibaren Hindistan'daki fabrikada üretildiğini görüyoruz. Aynı şekilde Federal Almanya'da üretimi yasaklanan çok sayıda "tarım koruma ilacı", BASF, Bayer, Hoechst, Schering, Celamerck gibi Alman tekellerince "dışarıda" üretilmektedir. *(TAZ*, 12 Aralık 1984) Bu "dış" ülkeler, Peru, Kolombiya, Brezilya, Arjantin, Ekvator, Tayland, Zambia, Pakistan, Hindistan, Meksika gibi orta gelişmiş ya da bu düzeye ulaşma durumundaki kapitalist ülkelerdir. Danimarka'da üretimi yasaklanan PVC'nin üretimi Türkiye'de Petkim fabrikalarında, asbestin üretimi Pakistan, Malezya, Endonezya gibi ülkelerde yapılmaktadır.

Bu yer değiştirme, çoğu kez ana ülkedeki işçi sınıfının, sendikaların, demokratik kamuoyunun baskısı sonucu gerçekleşmekte, ama bu kez de aynı sorunlar orta gelişmiş kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının karşısına dikilmektedir.

İtiraf edilmelidir ki, az gelişmiş ülkelerde işçi sınıfı hareketleri, işçi sağlığı, çevre sağlığı ve bununla bağlı konularda, ileri-kapitalist-emperyalist ülkelerdeki işçi sınıflarının gösterdiği ölçüde *duyarlı* değildir. Daha geri konumdadır. Bu durumda, sorunun kamuoyunda uyandırdığı yankı da yeterince güçlü olmamakta, ya da liberallerin elinde unufak edilen çıkışlar biçiminde etkisiz kalabilmektedir. Bilimsel bağımsız kuruluşların yığın etkisi yaratmada yeterince değerlendirilemeyen bulguları, çok sık karşılaşılan "anti-teknoloji" eğilimiyle karıştığı zaman işler çorba olmakta, bu durumdan burjuvazi yararlanmaktadır.

Bir kez, Bopal soykırımının tekrar tekrar gösterdiği, sorunun *yerel*, amatör çabalarla ve hele hele teknolojik gelişmeye düşman politik eğilim ve yaklaşımlarla çözüme *ulaştırılamayacağıdır*.

Sorun dünyasal, uluslararası boyuttadır. Ciddi bilimsel araştırmaları, bilgiyi gerektirmektedir. Genelgeçer politik belgiler düzeyindeki çalışma yetersizdir.

Sorunun *uluslararası* boyutu, bize dünya işçilerinin birleşmesinin ne denli gerekli olduğunu, *proletarya enternasyonalizminin* ne denli önem taşıdığını gösteren çok sayıda örnekten yalnızca bir tanesidir. Kapitalizmin dünyayı bu derece uluslararası bir bütün haline getirdiği, sınırları gericileştirdiği günümüzde işçi sınıfının bir ülke sınırları içinde, *yerel* çabası yeterli olmaktan uzaktır. Proletarya enternasyonalizmi dünya işçileri için artık en yerel gibi görünen konularda *bile pratikte kaçınılmazdır*. Bir ülkede işçi sınıfının giriştiği eylemin başarısı, aynı anda başka işçi sınıflarının paralel eylemiyle desteklenmek durumundadır. (Örneğin eğer Fransa'nın, Almanya ve Belçika'nın maden işçileri, İngiltere'deki maden işçilerinin grevini, aktif eylemle destekleselerdi, madencilerin bugün kahramanca sürdürdükleri grev, daha ileri ve farklı konumlara götürülebilirdi.)

Bopal olayı, *demokratik savaşım* odaklarının işçi sınıfının politik savaşımı açısından ne denli canalıcı önem taşıdığını da gösteriyor. Aynı şekilde, demokratik savaşımın politik savaşımla doğrudan bağını da kuşku götürmez biçimde gözler önüne seriyor.

Faşizmin çözüldüğü ve faşizm sonrasında ortaya çıkan "ara" rejimin de hızla çürüdüğü Türkiye ortamında demokratik savaşım yükselmektedir. İşyerlerinde çalışma koşulları, sağlık denetimi, can güvenliği, bu arada çevre sağlığı gibi sayısız sorun yakıcı demokratik savaşım odaklarıdır. Yakın tarihin deneyimlerini değerlendirirsek, görülür ki, işçi sınıfının başında olmadığı, hegemonlaşamadığı ortamlarda, demokratik savaşım, reformistlerin, liberallerin sırça köşklerinde "çözümlenmektedir."

Türkiye'de demokratik savaşım yükselmekte ve işçi sınıfı yitirdiği konumlarını yine eline geçirebilmek için çıkışlar yapmaktadır. Bu çıkışlar, kimi zaman Türk-İş, kimi zaman SODEP ve hatta HP'ce saptırılmaya çalışılmaktadır.

En küçük bir demokratik savaşım odağında bile burjuva *devletin* karşıya dikildiği bir ülkede, komünistler çatlayan her kıvılcımı, yapıdaki her çatlağı değerlendirmelidirler. Demokratik savaşımda hegemonyayı burjuva liberallere, reformistlere, menşeviklere kaptırmaya ortamın tahammülü yoktur.

Komünist partisi bir propaganda örgütü değil, bir *eylem örgütüdür*. Yığın çalışmasıyla yığın etkisi yaratmak, demokratik savaşımla tek bir bütün haline gelen işçi, emekçi yığınları, gençliği politik savaşıma sokmak onun görevidir.

Bopal soykırımının ışığında, demokratik savaşımı daha da yükseltmeli, en ufak bir demokratik istemin bile burjuva devletini yıkma hedefiyle bağlandığını yığınlara tekrar tekrar göstermeliyiz.

Legal olanaklardan bu yönde olabildiğince yararlanmalı, yığınları komünizm davasına kazanmalıyız.

Bopal'den geldim

Bopal'den geldim,
Hindistan'dan.
Burası,
yoksul bir işçi kenti
ve oyun meydanıydı cıvıl cıvıl çocukların
Çavdri'lerin, Krişna'ların,
pazarda telaşlı kadınların
ve daha yemeğe otururken öksürüğün boğduğu
balgam kusan işçilerin kentiydi dün.
Şimdiyse,
bir hayalet kent,
ölümün bile kendi kokusundan ürktüğü,
cinayet kokan
katliam
soykırım kokan bir yer,
Bopal.
Sokaklar, evler, oyun alanları, caddeler
direklerin altı
ve de subaşları,
her yer dolu,
yeşilleşmiş ten
ve kabarmış cilt
ve katılaşmış
ve şişmiş vücutla dolu her yer.
Sanırsın bütün kent savaşmış
ve düşmüş, savrulmuş
kavrulmuş.
Laf değil gülüm, binlerle öldüler
bizimkiler,
cinayet yerinde, Bopal'de.
ve devrilenler kütük değil
i n s a n d ı,
işçiydi
ve binlerce çocuk
binlerce emek savaşçısı
kahramanlar yitirdik gülüm,
yitirdik çarpışmayı, Bopal'de...
Milyonla kaçtık meydanlardan
öderken bedelini canla
7000 savaşçımız
— Hint proleterlerinin bir alayı —
kapitalizmin insanlıkla savaşında
yani sermayenin savaşında emeğe karşı
biçildik bugün
çoluk ve çocuğumuzla

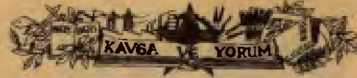
☆ ☆ ☆

Bopal'den geldim bugün,
orduların yenile yenile öğrendiği bir yerden
işçi çocuklarının cıvıltısını getirdim size

Her işçinin yüreği Bopal bugün
Bilince kazdım cinayetini kapitalizmin
alınacak öçler arasına yazdım
kaldırdım sancağını kankızıl
dünya emek ordusunun,
haykırdım her yöne
'Uyan artık uykundan
uyan esirler dünyası
zulme karşı hıncımız volkan...' olmalı
İşçiler eyyy,
emekçisi dünyanın!
İşte Seveso
işte Zonguldak
işte Bopal,
b a k ı n !
K a l k ı n,
matem için değil
kalkın eyyy
dökmek için düşmanı denize
çürümüş kanıyla birlikte...
ve yıkmazsak
yıkıp parçalamazsak bu devleti,
kurtuluş yok bize!

Bugün bir Bopal, iki üç
yarın bin,
felaket burnumuzun dibinde:
kapitalizm
ve kurtuluş yakın: devrimde,
d-e-v-r-i-m!
Kavgası bu emeğin,
savaşı insanın
burjuva devlete karşı,
sınıf savaşıdır bu,
dirimin ölümle kavgası.
İşçi,
emekçi,
yoldaş!
dövünmek yok düşenin ardından
çünkü gerçek,
gerçeğimiz bizim
k u r t u l u ş a d e k s a v a ş!
Ses verelim,
Ses ver arkadaş!
Dün Sovyetler'di
Küba'ydı, Vietnam
ve zafer çığlıkları işitiyorsan eğer
Nikaragua'dan,
Ses gelmeli yarın Bopal'den,
A n a d o l u ' d a n!

Mercan Köklü

İŞÇİNİN SESİ
ÇEK-AL
Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbın!
Demokrasi için tek yol devrim!
Yıl:11, Sayı:275, 28 Ocak 1985

Komünist partisinin işlev ve sorumluluğu genel sol hareketten beklenemez, ama genel sol hareketten beklenmesi gereken bir sorumluluk düzeyi de vardır. İşte Türkiye sol hareketi şu sıralarda bu asgari sorumluluk düzeyinin de çok gerisindedir.

Devrimci savaş somut durumun somut belirlenmesi üzerinde yükselir

Emine Engin

Gerçekler her zaman çıplak bir biçimde ortada değildir. Bilimsel bir yaklaşımla, görüntüleri, örtüleri sıyırıp, gerçeği görmek ve göstermek gereklidir. Siyasal savaşımla bağlantılı bir konuda bunu yapamamak komünist partisi için büyük eksikliktir.

Komünist partisi örtülü de olsa gerçekleri görebilmeli ve gösterebilmelidir. Genel sol hareket ise hiç olmazsa bazı çıplak gerçekleri görüp gösterebilmelidir. Fakat, komünist partisinin işlev ve sorumluluğu genel sol hareketten beklenemez, ama genel sol hareketten beklenmesi gereken bir sorumluluk düzeyi de vardır. İşte Türkiye sol harketi şu sıralarda bu asgari sorumluluk düzeyinin de çok gerisindedir.

Genel sol hareketi oluşturan örgütlerin büyük çoğunluğu hâlâ Türkiye'de faşizm var diyorlar. Bugün Türkiye'de faşizm var demek artık örtülü gerçekleri görememek değil, düpedüz çıplak gerçekleri görmemektir.

Bu durumun nedenleri açısından söz konusu örgütleri üç ana gurupta toplayabiliriz. Biri, Türkiye'deki değişikliği gören ama faşizm anlayışı bu gerçekleri doğru adlandırmasına elverişli olmayanlar. İkincisi, değişikliği görse de, taktik nedenlerle düpedüz tersini söyleme yolunu seçenler. Üçüncüsü de, gerçeği sezip şu ya da bu nedenle, söylemeye cesaret edemeyenler.

Birinci guruptakiler, sürekli faşizm teorisini hâlâ savunanlardır. Onların değişiklik terminolojisi faşizm çerçevesini hiçbir zaman aşmıyor. Kapalı faşizm-açık faşizm, açık faşizmin de parlamentolu olan ve olmayan evreleri. Ya da feodal-faşist diktatörlük, işbirlikçi faşist diktatörlük vb. Örneğin, *Devrimci İşçi*'ye göre açık faşizmin parlamentolu evresindeyiz. Bir süre sonra kapalı faşizm diyebilirler.

İkinci guruptakiler, burjuva kuyrukçuluğu yapmak için rejime ne ad vermek "gerekiyorsa" o adı veriyorlar. Sorun, bunların faşizm anlayışından değil burjuva kuyrukçuluğundan kaynaklanıyor. Söylemeye bile gerek yok ki bunların başını menşevikler çekiyor. Şimdi bir sol birlik oluşturdular, "faşist diktatörlüğe karşı olan tüm ulusal güçleri" yanlarına çağırıyorlar. Hazır bunca burjuva partisi "demokrasi"(!) nutukları atarken, kuyrukçuluk fırsatını değerlendirmeye çalışıyorlar. Bu "kutsal" çaba rejime faşist demeyi "gerektiriyor".

Üçüncü guruptakiler çeşitli kararsızlardır. Bunların yayın organlarında "faşist rejim" sözü artık iç rahatlığıyla kullanılamaz oldu. "Bugünkü rejim", "niteliği herkesçe bilinen rejim" gibi yuvarlamalar yapılıyor. Ama kararsızlığın getirdiği eklektiklik nedeniyle, belgilerde, "faşist diktatörlük" gibi "cazip" bir düşmandan vazgeçemiyorlar.

Her ne nedenle olursa olsun, sonuçta Türkiye sol hareketinin büyük çoğunluğu faşizm edebiyatını sürdürmektedir ve bu iş onları yaşamla çok ters düşecekleri, büyük bir açmaza doğru sürüklemektedir. Faşizm demeyi sürdürürlerse, Türkiye'deki durumun gidişatı da bugünkü rotada giderse, bir süre sonra gülünç durumlar ortaya çıkabilir.

Türkiye 1960'ların Türkiyesi değildir. Köprülerin altından çok sular aktı, çok deneyler yaşandı. Bize öyle geliyor ki sürekli faşizm teorileri bile artık eskisi gibi kolay yandaş bulamaz. Türkiye'de

siyasetin düzeyi değişti. Artık en azılı yanlış siyasal çizgiyi savunanlar bile, biraz daha sağduyulu, biraz daha gerçeğe dayalı, başta dediğimiz gibi en azından çıplak gerçekleri yadsımayan bir siyaset izlemek zorundadırlar.

Bu durumu Türkiye burjuvazisi görüyor. O siyasetini bu duruma göre uyarlıyor. Son sıralarda kamuoyu araştırmaları vb. yöntemlerle nabız yoklaması yapıp, sonra da Türkiye tarihinde kof nutuk olarak bile kolay düşlenemeyecek düzeyde "demokrasi"(!) nutukları atıyor. Demokrat olma trenini çoktan kaçırmış Türkiye burjuvazisinin hiçbir kesimi demokratlaşmadı. Olan, burjuvazinin halktaki değişmeyi, artık belli bir düzeyin gerisinde propagandanın yavan kaçacağını görmesidir.

Sol hareket daha bunu göremiyor. 1960'larda, 1970'lerin ortalarında otluyor. Bunun bir nedeni, faşizm döneminde örgütlerin merkezlerinin yurtdışına kayması ve varolan küçük burjuva yapı nedeniyle bunun Türkiye'den kopukluk getirmesidir.

Kuşkusuz bu böyle gidemez. Türkiye sol hareketi, siyasal yelpazeye, asgari sorumluluklarını yerine getirir bir biçimde oturacaktır. Ne var ki bugünkü durum, genel sol hareketin önce bir alabora olup, sonra yerine oturacağını gösteriyor. Örgüt yönetimlerine yaşam bir tokat atacak, yaşamı yönetimden daha yakın izleyen Türkiye kadroları da bir tokat atacak. Örgütlerde bir alabora olma işleminden sonra, yanlışıyla, eksiğiyle ama herşey bugünkü Türkiye için olağan yerine oturacak.

O günün kendine göre ideolojik savaşım gerektiren konuları olacak. Ama bugün hâlâ Türkiye'de faşizm var mı yok mu konusu gündemdedir.

1. Göz var, izan var

Bir ülkede faşizm var mı yok mu diye bakarken, erkin sınıfsal içeriği bir yana devletin örgütleniş biçiminin monolitikliği çok önemli bir ölçüttür. Bunun mantıksal uzantısı olarak, toplumsal siyasal yaşamın genelinde çok başlılığın, çok sesliliğin olmaması gereklidir. Toplumu disiplini altında mobilize etmede, korporatifliği sağlamada başarılı olsun ya da olmasın, faşizm altında, çeşitli kesimlerden çeşitli seslerin yükseldiği bir toplumsal siyasal yaşam düşünülemez. Eğer böyle bir toplumsal siyasal yaşam, devletin monolitik örgütlenmesi yanısıra varsa, faşizmin en azından çözülüşünün göstergesidir. Hele ki böyle çok başlı, çok sesli bir toplumsal siyasal yaşam *legal* olarak varlığını sürdürüyorsa, devletin örgütlenişinde monolitiklik, toplumsal siyasal yaşamda da tek seslilik kalmamış, yani faşizm yok demektir. Baskı istediği kadar sürsün, baskıcı rejim olur, otoriter rejim denir, şu bu denir ama artık o rejime faşist denemez.

1982 Anayasası olağan haller için devletin monolitik bir örgütlenme biçimini öngörmüyor ve Anayasa'nın öngördüğü monolitik olmayan örgütlenme biçimi uygulanıyor, yani kağıt üzerinde kalmıyor. Yani devletin örgütleniş biçimine bakınca bunun monolitik olmadığı kolayca görülebilir. Ama haydi diyelim bu görülemedi, peki toplumsal siyasal yaşamda uzun süredir giderek artan çok seslilik, kapışmalar, çelişkiler de faşizm diyenleri ikaz etmiyor mu?

Türkiye'de toplumsal siyasal yaşam, alışageldiğimiz hay huyuna doğru hızla ilerliyor. Meclisten spora, hukuktan yayına kadar herşey, örneğin 1982'den niteliksel olarak farklıdır ve bu farklı durum *yasaldır.*

Bugünkü duruma bakan sağduyulu bir insanın, "böyle faşizm olmaz" demesi gerekir. Türkiye sol hareketi şu anda bu sağduyudan bile uzaktır.

Gerici, anti-demokratik, burjuva ölçüleriyle bile temsil yeteneği oldukça zayıf ama bir kukladan beklenemeyecek denli hareketli bir meclis var. Mecliste sıra kapakları vuruluyor, küfürleşmeler, hatta meclis kulislerinde tekme yumruk kavgalar oluyor. Meclis kulislerindeki dedikodular ayyuka çıktı. Şaşkınlıklar, gaflar birbirini izliyor. Tarihte ilk kez mecliste bir oylamada hesap yanlış açıklandı. Yine ilk kez, meclis dışından biri, İhsan Doğramacı geldi, meclis oturumu sırasında elini kolunu sallayarak milletvekillerinin yanına oturdu. Bu gaftan sonra kendisi dinleyici sıralarına geçirildi. Konuşmalardan sonra hem sahadan, hem tribünlerden alkışlar, yuhlamalar geliyor. Kısacası meclisin öyle bir havası var ki, böyle şaşkın ve şenlikli bir meclis monolitik bir devletin parçası olamaz.

Kaldı ki, bu meclisin dışında, *legal* bir burjuva muhalefet, yurt gezileriyle, gövde gösterileriyle, demagojik nutuklarıyla yoğun bir çalışma içindedir. Yerel seçimlerde oyların yarıya yakınını almış bu muhalefet ikinci bir siyasal odak oluşturmaktadır. Buna da en azından dualitiklik, iki başlılık demek gerekir ki böyle bir faşizm türü yoktur!

Her türlü örgütlenmede olduğu gibi, devletin ve siyasal yaşamın örgütlenmesinde de gerçek durumla resmi durum birbirine uymadığı anda, ortada en azından potansiyel bir bunalım vardır. Nitekim parlamento dışında bir odağın daha bulunması, siyasal bunalımın başlıbaşına bir kaynağı olmaya başladı. Meclisteki partilerin içi kaynıyor. Hükümetin içi karışık. Hükümetle ANAP tabanı arasında açıklık belirdi. ANAP'ın il ilçe kongreleri boks maçına döndü.

2. Bu ne bolluk

Faşizmde devletin monolitikliğine paralel olarak, burjuvazinin de davranış birliği olur, olmazsa sağlanır. Bu ne biçim faşizmdir ki iktidar partisinin kongrelerinde, değil faşizmin yasakladığı eski partilerin görüşleri arasında tartışmayı, farklı görüştekiler arasında sille tokat kavgayı bile önleyemiyorlar. ANAP'ın bakanları ve bakanlarla milletvekilleri arasındaki ilişkiler de ayrı bir hikaye konusudur.

MDP ve HP'nin durumu da çok farklı değildir. Parti içi çekişmeler kâh muhtıra biçiminde, kâh para yeme suçlamalarıyla, kâh mahkemeye düşerek ve kâh kavga biçiminde yoğunlaşarak sürüyor. Faşizmin "partileri" olması zaten pek görülmüş bir olay değildir ama partileri olursa da herhalde içlerinde ve aralarında tıkır tıkır bir uyum olması gerekir. Yoksa faşizmin partileri, faşizmin monolitikliğini yiyiverir.

Bilindiği gibi Vural Arıkan, "karanlık güçler"den söz etmiş, bu sözlerle her zaman yaptıkları gibi komünistleri, Sovyetler'i değil bir başka burjuva kesimi suçlamıştı. ANAP'tan ceza aldı ama tutuklanmadı. Burjuvazinin davranış birliği böyle olmaz ve sağlanamaz.

DYP'nin davranışlarına demagojik "demokrasi" nutuklarına gelince, bunları liberal Barlas bile çok "radikal" buldu. *(Milliyet,* 20 Aralık 1984) DYP demagojilerinde "demokrasi"yi de aştı, "gerçek demokrasi"ye ulaştı. Milletle devletin "bütünleşmesi" gerektiğinden, milletin devlete değil devletin millete "hizmet etmesi"nden sözetti. DYP hâlâ vardır ve halkın demokrasi özlemini sömürerek alternatif olma çabalarını sürdürüyor.

Hem DYP'nin, hem SODEP'in "demokrasi"(!) nutukları, bunların da yetmeyip "gerçek demokrasi"(!!) nutuklarına tırmanması karşısında Evren, "gerçek demokrasi"den söz edenleri hainlikle suçladı. *(Cumhuriyet,* 1 Ocak 1985) Ama, faşist diktatör her nedense balyozunu bu "hainlerin" tepesine indirmiyor.

Bu arada SODEP'in muhalefeti de hızla "yükseliyor". İnönü çeşitli kereler YÖK'e çatmıştı. Evren, "YÖK'e sataşana ağırlığımı koyarım" dedi. Ardından İnönü ve sağlı-sollu bir gurup köşe yazarı Evren'e doğrudan cevap verdi. İnönü şöyle dedi: "Sayın Cumhurbaşkanı, bugün üniversitelerimizde bilimsel özerkliğin bulunduğunu ifade etmiştir. Gerekli saygıyı elden bırakmadan belirtmek zorundayız ki gerçek böyle değildir." *(Cumhuriyet,* 28 Aralık 1984) Faşist diktatör herhalde monolitiklik açısından "gerekli saygı"yı yeterli bulduğu için olsa gerek, İnönü ortalıkta dolaşıyor.

İnönü hem dolaşıyor, hem konuşuyor. Evren'e YÖK konusunda "saygılı" bir posta attıktan ve Evren "gerçek demokrasi"cileri hainlikle suçladıktan sonra İnönü bu kez Anayasa'daki yasaklara karşı olduğunu söyledi, ama önce sıkıyönetim kalksın, Anayasa iyice uygulansın, sonra değiştirilir dedi. *(Cumhuriyet,* 7 Ocak 1985)

İnönü bunun ardından da şöyle dedi: "İktidar Anayasa'yı tam uygulamakla yükümlüdür. Ama Anayasa tam uygulanmıyor, baskılar sürüyor. 'Daha vakit gelmedi' diye bazı haklarda gecikilmesi hatadır. Basın özgürlüğü, işçi hakları, kişi hakları gibi konular ertelenmemelidir. Ama baskılar yapılmakta, suçsuz vatandaşlar gereksiz suçlamalarla huzursuz soruşturmalara uğramaktadırlar." *(Cumhuriyet,* 15 Ocak 1985)

Bu ne biçim bir faşizmdir ki, *legal* partiler arasında bin çeşit *farklı* görüş ve tutum çıkıyor! Bu faşizm ise, son derece anti-faşist, son derece demokrat bir burjuvazimiz vardır. Hatta böyle "demokrasi" taraftarlarına legal hak tanıyan, iyi kalpli bir faşizmimiz vardır!

Kuşkusuz ne bu faşizmdir, ne de burjuvazi demokrattır. Baştan işçi sınıfımızın, halkımızın sessiz ama derin öfkesi faşizmin işini bitirdikten sonra, burjuvalar halkın önünde "demokrasi" defilesine çıktılar. Bugün bu durumu sergilemek gerekirken, faşizm var diye bas bas bağırmak, muhalif burjuvaları kahraman ilan etmektir.

3. Gözü baskıdan başka şey görmeyenler toplumsal havaya bir baksınlar

Faşizmin çözülmesinin, çeşitli burjuva partilerin halkın önüne "demokrat" ambalajda dizilmesinin altında yatan, yığınların değişen düşünceleri, artan öfkesi, aktifleşen psikolojisidir.

Eskiden, burjuvazi devrimci bir sınıf iken, aynı zamanda demokratmış da. Yığınların eyleminden korkmazmış, onları sokağa, kavgaya döker, kendisi de başa geçermiş. Bunun bir nedeni feodalizme karşı kendi sınıf çıkarlarını yerleştirmek, öteki nedeni ise yığınların başına geçecek, kendisinden daha güçlü bir rakibin olmamasıymış.

Ne zaman ki işçi sınıfı bağımsız bir varlık olarak tarih sahnesine çıkmış, burjuvazi de değişmeye başlamış. Burjuvazinin en ileri kanadı bile demokratlık yeteneğini yitirmiş, liberalleşmiş. Engels'in deyimiyle liberalliğin belirleyici bir özelliği işleri yasal yollardan yürütmektir. (Marks-Engels, *Seçme Yapıtlar,* İng. basım, c.3, s:402) Yani artık burjuvazi işlerini yığınları katmadan, meclis duvarları arasında görmeye başlamıştır.

Burjuvazinin en ileri kanadı bile demokratlıktan çıkmış, liberalleşmişse de burjuvazi hiçbir zaman reaksiyonu belirlenmemiştir. Baskı yöntemi hep dağarcığındadır ama bu yöntem tek başına hiçbir anlam ifade etmez. Yığınlarda devrimci potansiyel, güçlü demokrasi özlemi vb. yükselirken ve yüksekken liberallere de iş düşer. Burjuvazi o potansiyeli kendi denetiminde tutmak, demokrasi özlemini kendi kanalına akıtmak için yığınların başına geçmeye, onlar üzerinde kendi hegemonyasını kurmaya çalışacaktır. Bu durumda da, yığınlar ne istiyor, ne özlüyorsa, bir kesim burjuvazi o ambalaja bürünecektir. Zaten Marks ve Engels daha geçen çağ için bile, devrim anında gericiler liberal kılıfa, en sol burjuva parti ise devrimci kılıfa bürünür diyorlar. Bu çağda burjuvazi buna devrim anını beklemeden, daha da önceden başlıyor. Bu çağda burjuvazinin demokratlığı sanılan şey, burjuva aynasına işçi sınıfının gölgesinin düşmesi, halkın demokrasi özlemlerinin yansımasıdır.

Türkiye'de de bu böyledir. Faşizmin çözülmesi, SODEP'ten DYP'ye kadar görülmedik "demokrasi", hatta "gerçek demokrasi" nutuklarının atılması, hep işçi sınıfının, yığınların durumunun burjuva aynada yansımasıdır Bu durum burjuvazinin aynasında demagojik nutuklarla dolaylı yansıdığı gibi, toplumsal siyasal yaşamda doğrudan ipuçlarını da çoktan göstermiştir. Türkiye'de hava değişmiştir.

Uzun bir süredir fabrikalarda küçük küçük bir sürü protesto, iş yavaşlatma, oturma, boykot, grev eylemleri oluyor. Toplumun çeşitli kesimleri arasında yoğun dilekçe kampanyaları vardır. Ufak yığın eylemleri oluyor. Üniversitelerde hareketlenme var.

Yayın alanında çok sayıda kültür, sanat, fikir dergisi çıkmaktadır. Bu yayınlarda çeşitli ilerici fikirler yer almakta, Marksizm adı geçmektedir. Bu dergiler tamamen demokratiktir ve legaldir. Legal oldukları halde, kuşkusuz ikide bir baskıyla karşılaşıyorlar. Örneğin, *Yeni Gündem* 12. sayısından itibaren iki ay yasaklandı. Ancak şimdi çıkmasına izin verildi. Bunlar anti-demokratik baskılardır ama bunlara bakıp faşizm var denemeyeceği açıktır.

Türkiye'de hava değişikliği sporda bile yansımaktadır. Futbol maçları, yığınların öfkesinin patladığı birer alan oldu. Aynı takımların aynı seyircilerce izlenen maçlarında hava 1982'de bambaşkayken şimdi bambaşka. Futbolcular arası, futbolcularla hakemler arası, tribünlerle sahadakilerin arası olaylar süreklileşti. Hatta bir takımın taraftarlarıyla takım arasında bile olay çıktı. Olaylar spor örgütlerinin içinde ve arasındaki kaynamadan da gözleniyor.

Uzunca bir süredir artarak gelen bu toplumsal hava, Türkiye'de ne olup bittiğini düşünen kafalarda çoktan soru yaratmalıydı. Faşizm altında böyle bir toplumsal-kültürel-siyasal hava bu denli uzun süre ve artan boyutlarda olabilir mi? Türkiye sol hareketi bu alanda da

---

Bir ülkede faşizm var mı yok mu diye bakarken, erkin sınıfsal içeriği bir yana devletin örgütleniş biçiminin monolitikliği çok önemli bir ölçüttür. Bunun mantıksal uzantısı olarak, toplumsal siyasal yaşamın genelinde çok başlılığın, çok sesliliğin olmaması gereklidir. Toplumu disiplini altında mobilize etmede, korporatifliği sağlamada başarılı olsun ya da olmasın, faşizm altında, çeşitli kesimlerden çeşitli seslerin yükseldiği bir toplumsal siyasal yaşam düşünülemez. Eğer böyle bir toplumsal siyasal yaşam, devletin monolitik örgütlenmesi yanısıra varsa, faşizmin en azından çözülüşünün göstergesidir. Hele ki böyle çok başlı, çok sesli bir toplumsal siyasal yaşam legal olarak varlığını sürdürüyorsa, devletin örgütlenişinde monolitiklik, toplumsal siyasal yaşamda da tek seslilik kalmamış, yani faşizm yok demektir. Baskı istediği kadar sürsün, baskıcı rejim olur, otoriter rejim denir, şu bu denir ama artık o rejime faşist denemez.

---

asgari sağduyuyu göstermemiştir. Ve Türkiye'de bunlar olurken, faşizm var diye bağırmak, neden sonuç ilişkisini başaşağı göstermek, sonuç olan burjuvazinin "demokrasi" nutuklarını, değişmelerin nedeni gibi övmektir. Kuyrukçuluktur.

4. Devletin erozyonu

Son sıralarda köşe yazılarında "devletin erozyonu" diye bir terim belirdi. Terimin kullanılmaya başlanması son yolsuzluk olayının ortalığı karıştırmasıyla oldu, ama kuşkusuz kafalarda oluşmaya başlaması biraz daha eskidir. Zira bir süredir, çok seslilik yalnızca siyasal partiler içi ve arası kavga gürültüyle kalmıyor. Devlet örgütünün parçaları arasında hır gür başladı. Bu da herhalde faşizmin en tipik özellikleri arasında sayılıyor!

Bu hır gür ilk yolsuzluk iddialarının ve soruşturmaların ortaya çıkmasıyla yansıdı. Çeşitli yolsuzlar arasındaki çelişkiler nedeniyle tüfek saçması gibi fırlamaya başlayan yolsuzluk iddialarının her biri devletin bir ucunu erozyona uğrattı.

Eroin mafyası dediler, merkezi emniyet örgütleriyle İstanbul Emniyeti arasında oldukça açığa çıkan bir kapışma oldu. Bu arada eski emniyet müdürü Şükrü Balcı hakkında dava açıldı, bir başka eski emniyet müdürünün ise eroin imalathanesi işlettiği ortaya çıktı. Bu konularla ilgili olarak son sıralarda Adalet Bakanı ile Şükrü Balcı arasında atışma oldu.

Gümrük mafyası dediler, çeşitli bakanlık yetkilileri, üst düzey müşavirler, emniyet görevlileri tutuklandı. Ortaya işkence iddiaları bile atıldı. Bu olaylar Arıkan'ın "karanlık güçler" sözü ardından oldu ama "karanlık güçler"in kimliği aydınlığa çıkmış değildir.

Son Özdağlar olayı, kanımızca devlet içindeki büyük bir kapışmanın, görünen benek kadar ucudur. Zamanla durum daha iyi anlaşılacak ama şimdiden görülüyor ki bu tanker mafyası olayının devlet güvenlik örgütleri, hatta belki donanma vakfı vb. "kahraman ordu" kurumlarıyla yakından ilgisi vardır. Sorun, genç, elektronik aletlere meraklı bir danışmanın detektiflik yapmasıyla ortaya çıkmış değildir.

Bütün bu yolsuzluk olaylarının her biri devleti şu bu ucundan yerken, öte yanda Cumhuriyet Başsavcılığı ile Anayasa Mahkemesi arasında kavga çıktı. Aşağıda daha ayrıntılı değineceğimiz bu kavga çıkınca, gazeteler hemen başlığa çektiler: "Adaletin zirvesinde kavga çıktı"

Bir kez, faşizm burjuva adaletin zirvesine pek iş düşürmeyen bir rejimdir. Bu zirve kurumları pek öne çıkmazlar. İkincisi, diyelim göstermelik olarak iş düştü ve bu kurumlar da öne çıktı. O zaman faşizm, bu zirvede kavga çıkmasına kesinlikle izin vermeyecek bir rejimdir. Üçüncüsü, haydi diyelim bu kurumlara iş düştü ve iş sürecinde aralarında bir sürtüşme çıktı. Böyleyse de faşizm, gazetelerin "adaletin zirvesinde kavga çıktı" diye başlık atmasına izin vermeyecek, olayı gizli tutma otoritesine sahip bir rejimdir.

Devlet organları birbirleriyle dalaşıyorlar, bu dalaşmalar gazete sayfalarına yansıyor da sol hareketimizin aklına "bu ne biçim faşizmdir" diye bir soru bile takılmıyor. En azından atalet ve tutuculuk örneği!

Üstelik, devlet organları olan Anayasa Mahkemesi ile Cumhuriyet Başsavcılığı arasındaki kapışmanın çok derin bir anlamı vardır. Konu görünüşte DYP tüzüğü, görünen derinliğiyle BTP'lilerdir, ama iş bu kadarla da bitmiyor. İşin ucu 12 Eylül'de kapatılan partilerin yeniden açılmasına dek varıyor.

Gerçekte yalnızca eski partiler konusunda değil, Türkiye'de hukuk alanının tümünde bir hareket vardır. Bu hareket, ara dönemde nasıl herkesin bir tarafa çekiştirdiğini, yeni baskı yasalarıyla, kararlarıyla yan yana, eski yasaların yeni. gevşek yorumlarının, yeni gevşek içtihatların nasıl mantar gibi bittiğini çok canlı gösteriyor. Bundan önce ara dönem konusuna değinelim.

> ***Burjuvazinin kaygan bir zeminde durduğu, oynak havaya benzeyen bu ortama biz de "ara dönem" dedik. Vay nasıl deriz? Burjuvaziyle aynı şeyleri savunduğumuzun farkında mıyız? Bunu nasıl yaparız? Belki şimdilik burjuvazi gibi asırların yönetim deneyimine sahip değildir ama işçi sınıfı da sınıf savaşımını taş gibi katı gerçeklere dayandırır. İşçi sınıfının da kof hayallerle işi yoktur. Gerçek neyse onun adını koyar. Bu gerçek, çoğu zaman, burjuvazinin kurmaylarının kafasındaki değerlendirmeyle eş düşer. Zira gerçek durum tektir. Önemli olan, durum değerlendirmesini doğru yapmaktır, burjuvaziyle farklılık, farklılık da değil tam zıtlık, asıl bu durumdan kalkarak nereye gideceğiz konusunda, yani zıt sınıf çıkarlarında ortaya çıkar. İşte bu noktada burjuvaziyle aynı şeyleri ya da ona yarayacak şeyleri savunuyorsak, o zaman hapı yutmuşuz demektir.***

5. Ara dönem

Burjuvazi ağız birliği etmişçesine bir kavram kullanıyor: Geçiş dönemi. Burjuva sendikacılardan köşe yazarlarına kadar herkes bu konuda görüş birliği içindedir. "Geçiş" sözcüğünün de anlattığı gibi bu, durumdaki değişkenliği, bir yerde durulmadığını, gidildiğini dile getiriyor. Çağlayangil, kendi siyasal ekolünün adeti olduğu üzere, bu kavramı biraz daha "halk diline" indirdi ve şöyle dile getirdi: "Ortam oynak havaya benziyor." *(Cumhuriyet,* 13 Aralık 1984)

Burjuvazi, kapitalist toplumun iki ana sınıfından biri, hem de yönetici olanıdır. Çıkarları gerektirdiği zaman halka propagandasında yalan, aldatma, sahtekârlık gibi her türlü yönteme başvurur, ama kendi sınıf savaşımını hiçbir zaman boş hayallere dayandırmaz, her zaman katı gerçeklere dayandırır. Bu katı gerçekleri ise ille kapalı kapılar ardında yaptığı toplantılarda saptamaz, basında da tartışır, fikir yürütür vb. Başka bir deyişle burjuva basında yazılanların iki yönü, duruma göre değişik ağırlıklar taşıyarak ve bazen biri allegorik dile getirilerek, içiçedir: Halka burjuva propagandası ve burjuvazinin kendi arasında fikir alışverişi.

Bu, "geçiş dönemi" kavramı için de geçerlidir. Bu kavramla burjuvazi bir yandan halka demokrasi aldatmacası içeren propaganda yürütüyor, öte yandan kendi durumunu, alternatifsizliğini, alternatif yaratma zorunluluğu vb. tartışıyor. "Kaygan bir zemindeyiz, ayağımızı daha sağlam bir zemine basar duruma gelmek zorundayız" konusunda, yani "geçiş dönemi" olgusunda anlaşıyor. Bunun nasıl olacağı konusunda ise fikir farklılıkları var.

Burjuvazinin kaygan bir zeminde durduğu, oynak havaya benzeyen bu ortama biz de "ara dönem" dedik. Vay nasıl deriz? Burjuvaziyle aynı şeyleri savunduğumuzun farkında mıyız? Bunu nasıl yaparız?

Kapitalist toplumun ikinci ana sınıfı da işçi sınıfıdır. Belki şimdilik burjuvazi gibi asırların yönetim deneyimine sahip değildir ama işçi sınıfı da sınıf savaşımını taş gibi katı gerçeklere dayandırır. İşçi sınıfının da kof hayallerle işi yoktur. Gerçek neyse onun adını koyar. Bu gerçek, çoğu zaman, burjuvazinin kurmaylarının kafasındaki değerlendirmeyle eş düşer. Zira gerçek durum tektir. Ama burjuvazi gerçeği açıkça tartışma yolunu tutmamışsa, onun konuştuklarıyla, dedikleriyle eş düşmeyebilir.

Önemli olan, durum değerlendirmesini doğru yapmaktır, burjuvaziyle farklı yapmak değildir. Burjuvaziyle farklılık, farklılık da değil tam zıtlık, asıl bu durumdan kalkarak nereye gideceğiz konusunda, yani zıt sınıf çıkarlarında ortaya çıkar. İşte bu noktada burjuvaziyle aynı şeyleri ya da ona yarayacak şeyleri savunuyorsak, o zaman hapı yutmuşuz demektir.

Bugün Türkiye'de, çok heyecanlı bir satranç maçı gibi sınıf savaşımı yürüyor. Sınıf savaşımının özünün ideolojik olduğunu anlayamayanlar, savaşımı yalnızca fiziksel hareket olarak, Lenin'in deyimiyle vulgar anlayanlar, henüz açık yığın eylemi düzeyine ulaşmamış bu savaşımı göremiyorlar. Ne olduğunu şaşırdılar. Baskı sürüp giderken, bir de ortaya "demokrasi kahramanı", "demokrasi"(!) konusunda mangalda kül bırakmayan burjuvalar çıktı. Birbirleriyle yarışırcasına konuşup duruyorlar. Görünürde işçi sınıfından fazla bir ses çıkmadığına göre bunlar kime karşı, kimle konuşuyorlar?

Böyle şaşıranlar küçük burjuvalar denizi Türkiye'nin, bu damgayı üzerinde taşıyan türden "bilinçli" solcularıdır. Oysa burjuvazi kime karşı, kimle konuştuğunu gayet iyi biliyor. İşçi sınıfının kafasındaki düşünceleri, hesapları, kendisi küçük anlamı büyük eylemleri, bunların yayılan etkilerini görüyor. Bu etkileri kırmak için halka konuşuyor. Kendi iflasına kendi içinde alternatif yaratabilmek için çabalıyor. Buna karşı işçi sınıfı da hergün bir küçük adım atıyor. Her aralıktan sızıyor, her gediği genişletiyor, kolluyor, yokluyor, akıllıca ilerliyor.

Derinden ve git gelli yürüyen, bu niteliğiyle ara dönemin oynak yapısını belirleyen bu sınıf savaşımı kendini hukuksal yapıda da yansıtıyor. Hukuk alanında çeşitli yönlerde çeşitli değişiklikler gerçekleştiği gibi bir sürü hukuksal değişiklik isteği de gündemde birikti.

Yürükoğlu yoldaşımızın *Faşizmin Çözülüşü* kitabında ara döneme ilişkin söyledikleri, çözülmenin faşizmden sonra da süreceği, yasalarda değişiklik olmadan da uygulamada çekiştirmenin olabileceği, geneliyle ara dönemde herkesin kendine doğru çekiştireceği vb. çok canlı olarak bugün Türkiye'de, özellikle ve en somut olarak da hukuk alanında gözlenmektedir.

6. Ara dönemin hukukta yansıması

Türkiye'de hukuk alanı kıpır kıpırdır. Her gün bir mahkeme bir karar alıyor, bir başka mahkeme bir başka kararı bozuyor. Yeni yasalar, kararnameler çıkarken, eskilere ve bunlara karşı yeni başvurular yapılıyor. Yeni yorumlar, içtihatlar beliriyor. Yasa değişikliği istekleri ise yığıldı.

Şimdi çeşitli örneklere baka baka son Anayasa Mahkemesi Savcılık olayına gelelim.

Örnekleri tasnifleyecek olursak, önce eski yasalara getirilen yeni yorumlardan başlayabiliriz.

Bunların ilki, İzmir 1. İdare Mahkemesi kararıdır. İzmir 1. İdare Mahkemesi Ege Üniversitesi aleyhine açılan bir davayı haklı buldu. Sorun, 2547 sayılı yasanın 2880 sayılı yasayla değiştirilen 33. maddesinin yorumundan kaynaklanıyor. Bu maddede, öğretim üyelerine ilişkin olarak "atama süresi sonucunda görevleri kendiliğinden sona erer" diye bir söz var. Buna dayanarak Ege Üniversitesi atama sürelerinin bitiminde öğretim üyelerini işten çıkarıyormuş. İdare Mahkemesi, bu sözlerin, "hiçbir neden göstermeden yeniden atama yapmama" anlamına yorumlanamayacağına ve işlemin durdurulmasına karar verdi. Ayrıca atamama için objektif bir gerekçe gösterilmesi gerektiğini belirtti. Kuşkusuz bu yorum, aynı maddenin öğretim üyeleri aleyhine kullanılmasının önünü kapatmaktadır.

Yeni yorumlara iki örnek de sendikalara ilişkindir.

Bunların biri, sendika üyeliği konusundaki bir karışıklığı gideriyor. Yasaya göre bir sendikadan istifa üç ay sonra geçerli oluyor. Bu arada işçi yeni bir sendikaya kaydolursa, çifte sendika üyeliği yasak olduğu için iki üyeliği birden düşebiliyordu. Yargıtayın yeni kararıyla şu kesine bağlandı. İstifa üç ay sonra geçerlidir, yeni sendika üyeliği de istifa geçerlilik kazandığı gün başlar. Ama işçi yeni sendikaya önceden kaydını yaptırdı diye bu üç aylık süre içinde iki sendika üyeliğini birden yitirmeyecek. Bu kararla, Çalışma Bakanlığı'nın, canının istediği gibi yorum yapması olanaksızlaştı. Bugüne dek Bakanlık, çifte üyelik gerekçesiyle o üç aylık dönem içinde olan birçok işçinin sendika üyeliğini kabul etmemişti.

İkinci örnek sendikalar yasasında gerekirse yararlanılabilecek bir kapı açmıştır. Olay şöyle gelişmiştir. Yüzde 10 barajını aşmamış ve yetki belgesi almamış bir sendika olan Metsan İş, Köylüoğlu Makina Sanayii'nde sözleşme imzalamıştır. Aradan epey zaman sonra işyeri, bu sendika yetkisiz diye bir başka sendikayla sözleşmeye oturmuştur. Oysa yasadaki formülasyona göre 45 gün içinde yetkisizliğe karşı başvuru yapılmazsa, artık iş işten geçebilir. Bunun üzerine Metsan İş 45 günlük sürenin aşıldığına dayanarak dava açmış ve görüşünü kabul ettirmiştir. İş Mahkemesinin aldığı kararı Yargıtay da onaylamıştır. Şimdi, %10 barajını aşmamış bir sendika toplu sözleşme imzalarsa ve bu duruma karşı 45 gün içinde dava açılmazsa sözleşme kesinlik kazanmaktadır.

İkinci gurup örnekler geneliyle yasa değişikliği "zorunlulukları" ve istekleridir. Bunlardan ilki yorum taşıyan kararlar da taşıyor ve Avukatlık Yasası'yla ilgilidir.

Uzun bir süredir tartışıldığı ve çeşitli davalara ilişkin olarak garip sonuçları da görüldüğü gibi, Avukatlık Yasası çağdaş hukuk anlayışı açısından yüzlerce yıl geride kalmış hükümler taşıyor. İnsan, suçlu olduğu kanıtlanana kadar masum sayılmalıdır. Bu temel bir hukuk anlayışıdır. Ama Avukatlık Yasası'nın 154. maddesi bu anlayışa karşı yeni bir anlayış getiriyor. Devletin şahsiyeti aleyhine bir suç iddiasıyla hakkında kamu davası açılan avukat suçludur ve meslekten uzaklaştırılmalıdır. Davanın sonucu beraat de olabilir ama o yasa bununla ilgilenmiyor! Bir kez dava açılmışsa tamam.

"Devlete karşı suç" konusu zaten anti-demokratiklik örneğidir ama bu yetmiyormuş gibi bir de daha suçun kesinleşmesi beklenmeden işten yasaklama cezası, ard arda birçok soruna neden oldu. Yasanın değişmesi yönünde istekler giderek artan ölçüde, sık sık yinelendi. Yasa şu anda Anayasa Mahkemesindedir. Henüz karar çıkmadı ama Ankara, İstanbul ve Zonguldak Baroları, birer hukukçular örgütü olarak karar aldılar ve yasanın söz konusu

maddesini üyelerine uygulamadılar.

Yasa değişikliği zorunluluklarına ikinci örnekle birlikte, Anayasa Mahkemesi Savcılık çatışmasına da gelmiş oluyoruz. Bu olayı Türkiye siyasal ortamıyla da bağlı olarak ayrı bir başlık altında daha genişçe ele alalım.

7. Anayasa Mahkemesi ile Başsavcılık neyin kavgasını ediyor?

Faşizm acil siyasal bunalımı giderdikten sonra, yığınların artan tepkisi ile yüzyüze gelmeye ve gerilemeye başladı. Kuşkusuz iki yıl sonra gerilemek hesabıyla başa gelmemişti ve planlarını da hiç buna göre yapmamıştı. Evdeki hesap çarşıya uymayıp da gerilemeye başlayınca, bari ardımda "eski"ye dönüşü güçleştirecek engeller bırakayım, dedi. Bir sürü yasağın yanı sıra, faşizm, 12 Eylül'de kapatılan burjuva partilerinin üst düzey kadrolarına siyaset yasağını da ardında bıraktı.

Ancak yaşam öylesine renkli ki bu durum döndü şimdi burjuvazinin ayağına dolaştı. Eskiden daha kötü bir duruma daha hızlı sürükleniyorlar. Faşizmin çözülmesi bir yandan bir boşluk açmış, öte yandan ardında, boşluğu doldurmayı zorlaştırıcı koşullar bırakmış. Faşizmi de yaşamış görmüş çok daha deneyimli bir işçi sınıfı var, onun kadroları yasaklı çalışmada pişmiş, bu anlamda yasaklar onun için birşey değiştirmiyor. Öte yandan burjuvazinin deneyimli kadroları siyasetin dışında bırakılmıştır.

Bu, kısa sürede burjuvazinin kurtulması gereken bir açmazdır. Üstelik çeşitli yasalarda çok büyük delikler açmamaya, bugünkü rejimin çözülmesini kendi eliyle hızlandırmamaya çalışarak kurtulması gereken bir açmazdır. Sorun budur.

Eski kadroların piyasaya sürülmesinde hemen hemen tüm burjuvazi hemfikirdir. Nitekim son yıl içinde basın bu işi kendi ölçüsünde görüyor. Gazeteler, önce nikah şahitliği yaparken resimler basmakla başlayıp, çeşitli bahanelerle röportajlar yapıp, genel olarak tüm eskileri, özel olarak kendi yakınlarını öne sürdüler. Ama onların yapabileceğinin sınırı geldi ve aynı zamanda işler hızla kötüye gitti, bu sınırı çabucak aşmak gerekti. Sorun bunun yönteminde, zamanlamasında vb. konularda çıkıyor.

Kimisi diyor, bu kadroları çabuk piyasaya sürmek uğruna anayasayı ve ilgili başka yasaları delmek risklidir. Kimisi diyor anayasayı delmek, işleri bugünkü deneyimsiz ve ipliği daha şimdiden pazara çıkmış kadroların elinde bırakmaktan daha az risklidir. Kavga bunun üzerine gidiyor. Bir yandan da yaşam sıkıştırıyor.

Bu çerçevede, şimdi Anayasa Mahkemesiyle Cumhuriyet Başsavcılığı arasındaki olaylara bakalım.

Anayasa Mahkemesine DYP'nin kapatılması istemiyle dava açılmıştı. O bunu reddetti ve bunun üzerine bir süredir beklemekte olan DYP, bir "hamle" yaptı ve kan tazelemesine gitti. Taze kan denen, bayat AP'nin yasakları aşıp BTP'yi oluşturmuş kadrolarıydı.

MGK'nin kapattığı bir parti olan BTP'lilerin DYP'ye girmesi tartışma konusu oldu. *Tercüman* Anayasa Mahkemesi başkanı Boyacıoğlu'na fikrini sordu. O da dedi ki, Anayasa'nın 69. maddesi Anayasa Mahkemesi'nin kapattığı partiler için geçerlidir, oysa BTP'yi MGK kapattı, dolayısıyla o Anayasa'daki "kapatılmış parti" kategorisine girmez. BTP'lilerin nereye girdiği bizi ilgilendirmez, dedi. Ayrıca, DYP hakkında alınan kapatılmama kararının gerekçesinde "temelli kapatılmış parti" tanımının da yer aldığını duyurdu. *(Tercüman,* 2 Aralık 1984)

Bunun üzerine, Cumhuriyet Başsavcısı Firuz Çilingiroğlu hastahanedeki yatağından demeç verdi. Hem "bu taze kan" sorunuyla bağlı olarak DYP'nin ya kapatılmasını ya ona ihtar verilmesini isteyeceklerini duyurdu, hem de durup dururken Anayasa Mahkemesini yavaş çalışmakla suçladı (çünkü can alıcı önem taşıyan gerekçeli karar henüz ellerine ulaşmamıştı). DYP ile polemiğe girdi. Onun tezi ise Siyasi Partiler Kanunu'nun 96. maddesinin, "kapatılmış siyasi parti" kavramına yeterince açıklık getirdiği ve bunun BTP'yi de içerdiği idi. *(Cumhuriyet,* 4 Aralık 1984)

Ertesi gün Anayasa Mahkemesi üyesi Yekta Güngör Özden, Çilingiroğlu'nu sert bir biçimde yanıtladı. Yanıtında onu "yurttaşın yakınmalarına kulak tıkayanlar"dan olmakla suçladı. Hastalığı yüzünden böyle konuşuyorsa herşey değil ama kompleks varsa, o başka... dedi.

Bu arada DYP, savcının sözlerinin hukuksal dayanaktan yoksun olduğunu, "engellere rağmen gerçek demokrasi mücadelesini" sürdüreceklerini söyledi. MDP'nin Sunalp'i ise, "adalet Türk adaletiyse bu mekanizmayı işletmeye mükellef olanların evvela aynı düşünceye sahip olması lazım" dedi. (Aynı düşünmediklerine göre adaletin Türk adaleti olmadığı anlaşıldı ama hangi ulustan olduğu belli olmadı!) Bu çatışmanın "demokrasi" açısından iyi olmadığı konusunda uyarı yaptı. *(Cumhuriyet,* 5 Aralık 1984)

Derken Boyacıoğlu Çilingiroğlu'na yanıt verdi. Eğer Anayasa Mahkemesi ağır çalışıyorsa bunun bir nedeni de lüzumsuz işlerin, (yani DYP hakkında ikinci bir başvuru gibi — *İ.S.)* önümüze getirilmesi olamaz mı dedi, savcıyı gereksiz işgüzarlıkla suçlamış oldu. Ayrıca, savcının görevi başında değilken demeç vermesini, muavinine Anayasa Mahkemesi'ne başvuru emri vermesini vb. eleştirdi.

Bu sırada Nazlı Ilıcak bir yazı yazdı ve sorunun "özünü" oldukça açık etti. Anayasaya'nın 69. maddesi MGK'nın 79 sayılı kararına üstündür, BTP kapatılmış parti sayılmaz dedi ve aslında mantığın ucunu Demirel'lere uzatıp bıraktı. *(Tercüman,* 7 Aralık 1984)

Ardından, Cumhuriyet Başsavcı Vekili İbrahim Polat konuştu. Polat, "DYP hakkında yersiz tartışma ortamı doğmuştur", bu partiyi uzun süre töhmet altında bırakmaya hakkımız yok, dedi. *(Tercüman,* 13 Aralık 1984)

Bir süre sonra Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Anayasa Mahkemesi'ne başvurusu hazırlandı. BTP'lilerin DYP'de hazırlanan yeni yerlere girmesi Anayasa'ya vb. aykırı bulundu ve DYP tüzüğünün değiştirilmesi, uygulamanın geri alınması ve DYP'ye ihtar verilmesi istendi. Ancak başvuruda kesin bir netlik olmayışından, biraz yuvarlamaların varlığından anlaşılıyor ki Cumhuriyet Başsavcılığı kesiminde de tam bir fikir birliği yoktur. *(Cumhuriyet,* 20 Aralık 1984)

Aradan iki hafta kadar bir zaman geçti. Bu kez de Cumhuriyet Başsavcılığı, Anayasa Mahkemesi başkanı Boyacıoğlu'nu ve üyesi Yekta G. Özden'i taraflı bularak reddetti. Bu durumda Anayasa Mahkemesi bu iki kişi katılmadan toplanıp onların tarafsız olup olmadığına karar verecek. Burada güç dengesi hesapları yürümüş olabilir. Anayasa Mahkemesi de başkanını ve bir üyesini taraflı bulursa, durum skandal olmaya doğru gelişecek.

Neyse, bundan kısa bir süre sonra, Cumhuriyet Başsavcılığı bir açıklama yaptı. Kavganın nedeni maaş farklılıkları, kariyer hesapları, başsavcılık tayini öncesinde duygusallık değildir dedi! Haydi bakalım! Aynı açıklamada, Anayasa Mahkemesi'ne başvurunun 19 Aralık'ta Başsavcı raporluyken, vekili tarafından yapıldığı da söyleniyor. Anayasa Mahkemesi Başkanı bir konuşmasında, Başsavcı vekilinin başvuru yapma hakkı yoktur demişti. Bunun böyle olup olmadığını bilemeyiz ama böyleyse ve yine de başvuru vekil tarafından yapılmışsa, burada, DYP'yi kapatmak ya da cezalandırmaktan çok meşhur etme, kahraman yapma amacının da payı büyüktür.

Daha henüz karar bağlanmadı ama Nazlı Ilıcak, yeni bir yazı daha yazıp, amaçları biraz daha açıkça koydu:

"Türkiye seçimlerden bir yıl sonra büyük bir istikrarsızlık tablosu sergiliyor. Bunun sorumlusu Özal ve arkadaşları değildir. Yazımızın girişinde belirttiğimiz gibi, başta Anayasa'nın geçici 4. maddesi olmak üzere, 6 Kasım seçimleriyle 15 Mart ara seçimleri arasındaki çelişki ve tutarsızlık bu hazin tabloyu hazırlamıştır. Çıkar yol biran önce eşyayı tabiatına uygun hale getirmektir. Bunalımın kaynağını iyi tespit edelim:

"1. Alelacele toparlanmış tecrübesiz siyasi kadrolar,

"2. Mart ara seçimlerinde tabanlarını kaybettiği anlaşılan sun'i oluşumlar,

"3. Parlamento dışında toplanan oyların %40'ını temsil eden ve barajı aşan iki siyasi partinin mevcudiyeti.

"Bunalım daha derinleşirse yapılacak şey sun'i yollara ve birtakım zorlamalara başvurmadan, demokrasinin gereğini yerine getirmektir." *(Tercüman,* 14 Ocak 1985)

Ilıcak, bunalım daha da derinleşirse, Anayasa'nın geçici 4. maddesini değiştirip, eski siyasiler üzerindeki yasağı kaldırıp erken seçime gitmekten yanadır. Bu arada istediği, "adaletin zirvesi"nin bazı konuları esnek yorumlaması, bazı konuları ise hiç deşelememesidir.

Ara dönemin oynak, değişken ve riskli koşulları, burjuvaziye ciddi hukuki değişmeler dayatıyor. Çeşitli burjuva kesimler yasaları düpedüz çiğniyor, yasaların delinmesinden korkanlara öyleyse yasaları değiştirmeleri yönünde tehdit savuruyor.

DYP, BTP'nin devamı olduğunu daha açık belli edemezdi. Şimdi, "adaletin zirvesi" "kapatılan partiler" kavramını BTP'yi de içerecek biçimde yorumlarsa, Siyasal Partiler Kanunu'nun 96. maddesi delinmiş, hatta yırtılmış olacak. Yok eğer yorumlamazsa herşey kitabına uygun devam edecek. DYP ve onu destekleyen burjuva kesimler bu konuda resmen şantaj yapıyorlar.

"Kapatılan partiler" konusunda Anayasa Mahkemesi ile Başsavcılık farklı düşünüyorlar. Başsavcılık BTP dahildir diyor ama bunun sonucunda DYP'ye karşı Siyasal Partiler Yasası'nın 96. maddesini kullanması gerekirken kullanmıyor. Açmazı var. Hem Anayasa Mahkemesi gerekçeli kararını okumadan, ona ters düşmek istemiyor, hem de kanun gerçekten delindiyse, delindiğini ele güne açıklamak istemiyor. Başsavcı önce bu maddeden söz etmişti, başvuruda ise ağza alınmamış. Bakalım sonuç ne olacak.

Ama bu kapışmada sonuç ne olursa olsun, bir olgu değişmiyor: Ara dönem hukukta da değişiklik dayatıyor. Bazıları yorum, içtihat vb. yollardan gerçekleşiyor, bazıları için kavga yürüyor.

Devlet çoktandır monolitik değildir, faşizm çoktan çözülmüştür. Ama çözülme devam ediyor, bugünkü rejim de çözülüyor. Tonla değişiklik isteği ve zorunluluğu gündemdedir ve herşey gazete sayfalarında açıkça yazılıyor. Önyargısız, sağduyulu her insan için durum açıktır. Gelgelelim bizim sol hareketimizde bu sağduyu bile görülmüyor, çünkü şimdilik derin bir *sağ kuyu* içindedir.

8. Sonuç: Bugün faşizm var demek ihanettir

Türkiye'de devletin örgütlenmiş biçimi monolitik değildir. Bir parlamento vardır, tüm gericiliğine karşın yaşayan bir organdır. Parlamento dışında *legal* bir muhalefet odağı vardır. Partiler içinde ve arasında, parlamentoyla parlamento dışındaki odak arasında kıyasıya bir gür yürüyor. Bu ne biçim faşizmdir?

Faşizmde burjuvazi içinden de bunca çok ses ve tutum hem çıkmaz, hem çıkamaz. Oysa bizim burjuvalarımız faşizmle bağdaşmayacak, muazzam "demokrasi"(!) nutukları bile atıyorlar. Bu ne biçim faşizm? Bu faşizmse, bu ne antifaşist, ne demokratik burjuvazi!

Yalnızca devletin örgütlenişi, burjuva sınıfının bülbül gibi ötüşü faşizmin olmadığına yeterli kanıttır. Toplumsal siyasal kültürel yaşamın tümü, faşizm koşullarında bunca uzun süre ve artarak varolması düşünülemeyecek denli gözle görülür bir hareketlilik içindedir. Bu ne biçim faşizm?

Yalnızca burjuva sınıfının çeşitli siyasal sözcüleri arasında kavga yürümüyor, burjuva devletinin parçaları arasında açıktan açığa çatlaklar beliriyor, itişmeler görülüyor. Burjuvazi "devletin erozyonu" diye bağırırken, sol hareket faşizm deme geriliğini gösteriyor.

Hiç kuşkusuz Türkiye'de faşizm yoktur. Oynak, kaygan bir ara dönemdeyiz. Derin ve git gelli bir sınıf savaşımı yürüyor. Herkes kendi yönünde çekiştiriyor ve güçler dengesine göre, çelişik yönlerde bir sürü değişiklik oluyor. Bu özellikle hukuk alanında çok somut gözleniyor. Ama sol hareketimiz, gözlem yapmaya bile üşenir bir atalet içindedir.

Olan ve olması istenen, hatta ara dönemin olmasını zorunlu kıldığı bir sürü değişiklik, çoktandır faşist olmayan bu rejimin de çözülmekte olduğunu gösteriyor. Her geçen gün sol harekete yeni ve önemli görevler yüklemeye giderken, sol hareket 1982'de takıldı kaldı. Bayat bir faşizm edebiyatını ısrarla sürdürüyor.

İşçi sınıfı meydanlarda, barikatlarda olmadığı için küçük burjuva damgalı genel sol hareketimiz, Türkiye'de uzunca bir süredir yükselerek süren sınıf savaşımını göremiyor. Bir yanda hâlâ süregelen baskıları, öte yanda "demokrasi", hatta artık "gerçek demokrasi" çığlıkları atan burjuva kesimleri görebiliyor. Sahip olunduğu besbelli olan sığ, dar, sıkışmış bakış açısıyla, bu ikisi tam da üst üste düşüyor. Baskı ve baskıya karşı çıkan burjuva kesimler, işte size faşist diktatörlük!

Oysa bu burjuvalar, faşizm çözülünce faşizm artığı rejim de çözülmeye başlayınca böyle "demokrasi" nutuklarına başvurdular. İşçi sınıfı, ardındaki yığınlar, bir de konuşurlarsa düzenimizin sonu gelir korkusuyla dolu burjuvalar, "demokrasi" nutuklarıyla halka yanaşıp, hegemonya kurmak istiyorlar. Kapının eşiğinde olmamakla beraber, ufuğun az gerisinde, yaklaştığı belli olan "devrim tehlikesini" önlemeye çalışıyorlar. Sol hareket ise tutturmuş bir "kahrolsun faşist diktatörlük" teranesi, yaşayıp gidiyor.

Bir kez, bugün "kahrolsun faşist diktatörlük" diye atılan her belgi, ara dönemde olasılıklar arasında bulunan "faşist diktatörlüğün hortlama" tehlikesine yardımcı olmaktadır. Faşist diktatörlüğün hortlamasını istemiyorsak kararlı ve devrimci yöntemlerle bir demokrasi savaşı yükseltmek gerekir.

Gelgelelim, ikincisi, bugün "demokrasi" nutukları atan burjuvaları sergilemeden, halkın bunlardan bağımsızlığını korumadan düzgün bir demokrasi savaşımı da yürütülemez. Bugün "kahrolsun faşist diktatörlük" diye atılan her belgi, İnönüleri, Çağlayangilleri, Arıkanları kahraman ilan etmekten başka bir anlam taşımıyor.

Bugün faşizm var demek, bilinçli ya da bilinçsiz burjuva kuyrukçuluğudur, ihanettir. Menşeviklerin 5 partiyle kurdukları sol birlik, işte böyle bilinçli, örgütlü ve birleşik bir ihanet girişimidir. Faşist diktatörlüğe(!) karşı ulusal demokratik güçleri birliğe çağırıyorlarmış! Yani "demokrasi" nutukları atan burjuvaların kuyruğuna takılmaya çalışıyorlarmış! Sol birlik değil sol kuyruk!

Türkiye sol hareketi ya bu sol kuyruğun kuyruğunda kalacak, ya kendi çapında sorumluluklarını üstlenecektir. Türkiye devrim hareketi her koşulda ilerleyecektir. Sol hareketin yapacağı seçim, yalnızca devrim hareketinin koşullarını etkileyecek. Bu kadar.

ÖZÜR: Geçen sayımızda Çek-Al olarak yayınlanan "Rosa Luxemburg ve merkeziyetçilik" üstüne yazıda yazar adı unutulmuştur. Yazı *Hatice Dağlı* yoldaşımıza aitti. Okuyucularımızdan özür dileriz.

DAVA DÜŞTÜ 12'LER SERBEST BIRAKILDI

Demokratik kamuoyunu, siyasal polisin varolan hukuk kurallarını açıkça çiğneyerek yürüttüğü bu saldırıyı protesto etmeye çağırıyoruz.

Batı Almanya'nın Mannheim Vilayeti Gençlik Mahkemesi'nde 7 Ocak'ta başlayan bir siyasal dava, 4. duruşmada düştü, "sanık" olarak 3 aydır tutuklu bulunan 12'ler serbest bırakıldı.

Dava öncesi

19 Ekim'de Mannheim derneğinde çıkan kavga, olay yerine polisin gelmesiyle son bulmuştu.

Polis yaralıları götürdüğünde hiç kimse için bir tutuklama kararı yoktu. Tanıklar ve sanıklar henüz ayrılmış değildi. Ama kısa bir süre içinde sanık ve tanıklar, muhbirlerin polise verdikleri bilgiler temelinde siyasal tercihlere göre ayrılmaya başlandı. Siyasal polisin kavgaya karışmayanlar da dahil 12 kişiyi tutuklamasının arkasında, doğru dürüst hiçbir hukuksal kanıta dayanmayan bir siyasal tercih, anti-komünistlik güdüsü yatıyordu. Siyasal polisin kulağına "olayın ardında, illegal, ideolojisi ortadoks komünizm" olan parti üyelerinin durduğu üflenmişti.

Tutuklama sonucunda 12 kişi üç aya yakın bir süre hapiste kaldılar. Bu arada savcı iddianamenin hazırlanışını olabildiğince geciktirmeye, 12 kişiyi olabildiğince içeride tutmaya çalıştı.

Siyasal polis ve savcı *İşçinin Sesi*'ne karşı düpedüz bir siyasal saldırı yürütmeye, *İşçinin Sesi*'nin Almanya'daki çalışmalarını felce uğratmaya, bu amaçla Mannheim'da kapanmış olan Markt Platz davasını yeniden hortlatıp, aynı zamanda o yenilginin de acısını çıkarmaya çalışıyordu. Bu doğrultuda öyle gözü dönmüşçesine bir çaba yürütüldü ki, hukuksal açıdan birçok açık verildi. Dava bir skandala dönüşmeye başladı ve bir skandalla da sonuçlandı.

Skandal nasıl yansıdı

Davada tanık olan polislerin ifadelerindeki çelişkiler duruşmada yapılan sorgulama sırasında iyice açığa çıktı ve siyasal polisin muhbirlerden aldığı bilgi temelinde ön yargılı bir tutuklamaya gittiğini de açığa çıkardı. Öte yandan savcı dava hakimini bile çileden çıkaran bir tutumla, duruşma sürerken hukuk dışı dolaplara başvurdu.

Mahkemede önce polisler tanık olarak dinlendi. Tanıklar dinlendikçe bir gerçek ortaya çıktı. Bu gerçeğin ortaya çıkışını sağlayan soru şuydu: Sanıklarla tanıkları nasıl ayırdınız?

Önce avukatların ortaya attığı, sonra hakimin sorduğu ve yanıtını aradığı bu soruya verilen yanıtların eksikliği, kararsızlığı, tutarsızlığı ve belirsizliği, tanık polisler arasında örgütlü bir tutum birliğinin varlığını hissettirdi. Polislerin tümü sorgulama sırasında ağız birliği yapmışcasına bir tutum içindeydiler. Belli ki böyle bir emir almışlardı. Hatta, kriminal polis şefi Fischer kendisinden sonra ifade veren polislerle sürekli olarak işaretleşti.

Sivil polisler, resmi memurlara dikkatli davranmaları gerektiğini öğütlemişlerdi. Bunun etkisiyle hakimin, "sanıkları kim tutukladı", "kaçta tutuklandılar" gibi sorularına "bilmiyorum" gibi kaçamak yanıtlar veriliyordu. Ama öğütlerin etkisi alt kademelere indikçe azalıyordu, ağızlardan bilgi çıkıyordu. "Sen neye dayanarak tanıkla sanığı ayırdettin ve ifadelerini aldın" sorusuna verilen yanıtlarda muhbir adları beliriveriyordu. Böylece önyargılı bir tutuklama olduğu açığa çıkıyordu. Hakimin tutumu giderek değişmeye başladı.

İşçinin Sesi'nde ifadelerin yayınlanmasını 12'lere karşı kullanmak isteyen savcı, aynı duruşmada davanın kötüye gidişini durdurmak amacıyla büyük bir ifşaatta bulundu. *İşçinin Sesi*'nde yayınlanan ifadeler için "ifadeler tercüme edilerek yayınlanmıştır, aslına uygundur" dedi. Getirdiği kopyalardan birer tane avukatlara ve hakime uzattı. Bu ifşaat belgelerin sahte olduğu dedikodusunu yayan karşı tarafın rahatını kaçırdı ama mahkemenin gidişini etkilemedi.

Savcının yaptırdığı yasa-dışı bir aratma, bardağı taşıran damla oldu ve 4. duruşmada davanın düşmesini getirdi. Savcı 3. duruşma sürerken, dava hakiminden izinsiz, içinde tanık olarak dinlenecek polislerin de olduğu 20 kişilik bir polis ekibini "sanıklar"ın hücrelerinde arama yapmakla görevlendirmişti. Savcı 4. duruşmada bu aramanın kılıfı olarak *İşçinin Sesi*'nde çıkan ifade belgelerinin içeride çevrilmiş olduğuna yönelik kanıtlar bulma isteğinde olduğunu söyledi. Hakim savcının arama gerekçelerini kabul etmeyerek, dava hakiminden izinsiz olan, tutukluların önünde yapılmayan ve üstelik tanıkların da katıldığı böyle bir aramanın yasa dışı ve usule aykırı olduğunu, bu arama ile savunmanın gizliliğinin ortadan kalktığını söyledi. Dava düştü ve 12'lerin tutukluluk durumu son buldu.

Savcının yeni çabaları

İtirazlarına rağmen mahkemeden bu karar çıkınca savcı, 2 saat içinde, bir üst mahkemenin üç hakimiyle yaptığı telefon görüşmesiyle tutuklamanın kaldırılması kararını kaldırttı. Serbest bırakılan 12 kişi pasaport ve eşyalarını almak için hapishaneye gittiklerinde tekrar hücrelere alınmak istendiler. Söylenen şuydu: Bir üst mahkeme bir kanunun 370. maddesi gereğince ve savcının başvurusu üzerine 12 kişinin 2 gün daha tutuklu kalmasına ve bu arada savcının temyiz isteminin incelenmesine karar vermişti.

Avukatların duruma derhal müdahale etmeleri üzerine savcının yeni bir gaf daha yaparak böyle bir karar çıkarttığı öğrenildi. Savcı hukuk mahkemeleri için uygulanabilecek bir maddeyi ceza mahkemeleri için uygulatmaya kalkmıştı. Avukatların üst mahkeme hakimine yaptıkları açıklamalardan sonra durum anlaşıldı ve 12'ler yeniden serbest bırakıldı. Bu kez üst mahkemenin hakimi hem bir önceki mahkemenin kararını onayladı, hem de kendi aldığı kararı kaldırdı.

Protestolar yükselmelidir

12'lerin serbest bırakılmasıyla sorun kapanmamıştır. Savcının usulsüz arama kararı savunmanın gizliliğine şımarıkça indirilmiş bir darbedir. Gençlik Mahkemesi hakimi bile böyle bir durumla meslek hayatı boyunca ilk kez karşılaştığını söylemektedir. Almanya'da demokratik kamuoyu bu skandala karşı harekete geçmelidir.

Davayla ilgili 12 avukatın ortak basın bildirisi çeşitli gazetelerde basılmıştır. Avukatların sözcüsü Dr. Gerhard Hardle savcılık tarafından Markt-Platz olaylarıyla ilgili sonuçlanmış davanın yeniden gündeme getirilmesine karşı yeni bir basın bildirisi hazırlamıştır. Bu bildiri de yakında basına verilecektir.

Demokratik kamuoyunu, siyasal polisin varolan hukuk kurallarını açıkça çiğneyerek yürüttüğü bu saldırıyı protesto etmeye çağırıyoruz. Bu saldırı Almanya'da yerli-yabancı tüm demokratik, devrimci güçlere yöneltilen ve yöneltilecek olan saldırıların bir parçasıdır. Bugün buna karşı savaşılmazsa yarın daha büyük saldırıları geri püskürtme olanakları da sınırlanacaktır.

Hakim bile şaşırdı

Savcı önce taraflı olduğu açıkça belli bir iddianame getirdi. Sanıkla tanık siyasal tercihle ayrılmıştı. Sonra savcı 3. duruşma sürerken, davayla ilgili daha fazla delil bulma hırsıyla hukuk kurallarını açıkça çiğneyerek aralarında tanık olan polislerin de bulunduğu 20 kişilik bir arama ekibiyle 12 "sanığın" hücrelerinde 2-3 saat süren bir arama yaptırdı. Aramada fotoğraf makinalarıyla herşeyin kopyaları alındı. Dokunulması yasak belgelere el kondu.

Davanın gelişimi boyunca savcının tutumu ve son olarak da bu olay hakimi bile şaşırttı. Davayı kapatırken hakim şöyle dedi:

"Ben 76 yılından 81 yılına kadar sorgu yargıçlığı yaptım, meslek hayatımda böyle birşeyle hiç karşılaşmamıştım."

TKP EK AÇIKLAMA

Geçtiğimiz günlerde Eşgüdüm Komitesi plenumu yapılmıştır. Plenumda çeşitli konular görüşülmüş, ayrıca Vural Demir gurubuyla bağlı olarak şu kararlar oybirliğiyle alınmıştır.

Vural Demir, Haydar Çetin, Sevinç Savaş ve Kerim Yüksel'in partiyle ilişkileri kesilmiştir.

Vural Demir gurubundan olan öteki partililere durumu yeniden düşünmeleri ve yanlışlarını anlarlarsa partiye yeniden dönmeleri için 1985 Şubat ayı sonuna dek zaman tanınmıştır. Bu partililer bu süre içinde partiye başvurmazlarsa, onların da partiyle ilişkileri kesilmiş sayılacaktır.

Tüm parti örgütlerine duyurulur.

TKP EK

Parti örgütlerine duyuru

Vural Demir ve yandaşlarının, konspirasyonu çiğneyerek kongre hazırlıklarını açık etmeleri nedeniyle, partimizin kongresi ertelenmiştir.

TKP EK

Bölücülere parti platformları kapalıdır

Doğru ideolojik hatta yürüyen partiler, bu doğruluğunu ancak ve ancak tespitlerinin yaşama denk düşmesiyle kanıtlar ve yığınları bu teori-pratik bütünlüğünden başlayarak kazanır.

Her yeni durum onu doğru tespit etmeyi gerektirir. Yeni durumlarda yapılan tespitleri, partisine ikircimsiz inanmış kadrolar uygulayabilirler. Faşizmin çözülüşü tespiti parti içinde bu ayrışmayı yapmıştır, kimin nerede durduğunu ve kimlerin ne kadar partisine bağlı olduğunu ortaya çıkarmıştır. Evet, devrimci hareket içinde artistik bir sözün söylenişine indirgenen faşizm anlayışı hakimken, bu yönetim faşist değildir demek, büyük bir çevre ile mücadeleyi gerektirecektir. Bu mücadeleyi göze alamayanlar küçük burjuva yapılarıyla parti disiplini arasında sıkışmışlar, gerçek yüzlerini ortaya koymak zorunda kalmışlardır. Dağıttıkları bildirilerden, yazdıkları yazılardan hedeflerinin yalnızca partiyi yıkmak olduğu anlaşılmıştır.

Parti tüzüğünü çiğneyen, disiplini reddeden, verilen görevleri yapmayan veya savsaklayan, çoğunluğun kararlarına uymayan hiçkimse komünist olamaz.

Vural D. ve arkadaşları partiyi yıkma isteklerini yeteri kadar tanıttılar. Avustralya örgütümüz gelişmeleri dikkatle izlemiş, değerlendirmiştir.

Bölücülere parti platformu kapanmalıdır!

İşçinin Sesi
Avustralya örgütü

ÇIKANLARIN ANLATTIKLARI

Siyasal polis bu davadan ne umuyordu, umduğunu neden bulamadı?

I. Avukatların da iddianamenin Almancasının çıkmasıyla birlikte söyledikleri gibi savcı kavga olayıyla doğrudan ilgilenmiyordu, başka amaçlarla bu olaydan yararlanmaya çalışıyordu.

II. Nitekim mahkemede de savcı "örgütlü geliş" üzerinde durdu. Amaçları bir olaya karışmış kişileri kişi olarak cezalandırmak değildi.

III. Bu davadaki tutum daha önceki Mark Platz olayıyla aynıdır. Nasıl o zaman hem suçlu hem güçlü oldukları halde olayı örgüte saldırıya dönüştürmeye çalışmışlardı, şimdi de bir olay yakalayıp *İşçinin Sesi*'ne saldırmayı denediler. Yani *İşçinin Sesi*'nin çalışmalarını Almanya'da felç etmeye yönelik bir girişimleri vardı. Siyasal polisin kafasında bu vardı. Savcı da öyle gözü dönmüş bir anti-komünistti ki ne yapacağını şaşırdı. açık verdi. Basit usül hataları bile yaptı.

Bu açıkları ve usül hatalarının neler olduğunu anlatır mısınız?

III. Açık, iddianemenin kurgusuydu. Bir gurup muhbirin söyledikleri allahın emri gibi alınmış, taraflı, önyargılı bir iddianame hazırlanmış. Bu sırıtıyordu. Usül hatalarının en belli başlısı ise bizim hücrelerin aranması kararıydı. Savcı dava görüşülürken hakime bilgi vermeden, başka bir hakimden arama kararı çıkartıyor. Aramayı bizim ve kendisinin de mahkemede olduğu bir gün yaptırtıyor. Davada şahit olan polisler de kişi kişi aramalara katılıyorlar. Üstelik bu aramalarda üstünde damga olan, avukatlarla bizim özel yazışmalarımızı içeren evraklara el konuluyor. Bütün evrakların fotokopisi çekiliyor ve inceleniyor. Hakim meslek yaşamında böyle bir olay görmediğini söyledi.

Aramanın amacı neydi? Savcı bu evrakları kullanarak ne yapmayı düşünüyordu?

III. Amacı, *İşçinin Sesi*'ne ifadelerin içeride çevrilerek gönderildiğini kanıtlamaktı. İstediği *İşçinin Sesi* ile yazışma örnekleri varsa, bulabilmekti. Bulabilirse çünkü, kavganın örgütlülüğünü kanıtlayabileceğini düşünüyordu.

IV. Aramayı çok polisiye bir biçimde yapmışlar. Bir hücrede olanlara gazeteci olduklarını, röportaj yapmaya geldiklerini söylemişler. İçeriye girip hücrenin fotoğraflarını çekmişler. Biz kendi hücremize girdiğimizde bizim hücrede kalan biri bir takım kişilerin geldiğini, kendisini yandaki hücreye koyduklarını söyledi. Ayrıca sürekli olarak musluk sesi duymuş. Herhalde seslerin gitmesini önlemek için musluğu açmışlardı. Bu iki saatten fazla sürmüş.

I. Hücrede benim birlikte kaldığım mahkuma önce, hangisi senin dolabın göster, demişler. Sonra sen çık deyip onu yandaki hücreye koymuşlar. Omuzlarında fotoğraf makinaları varmış. İki saatten fazla belge, yazı, not ne varsa herşeyi karıştırmışlar. Bazı şeyleri almışlar. Bir süre geçti, kapıda bir adam belirdi ve bize içinde eşyalarımızın bulunduğu torbaları iade etti. Bu adamlar, kriminal polisin ikinci bölümünden devlet koruması, güvenliği bölümünden gelmişler. 20 kişiymişler. Üçer dörder guruplar halinde hücreleri aramışlar. Bunu voltadan dönen mahkumlar söylediler.

V. Benden iki şey almışlar. Alındığını da arkasına yazmışlar. İkisinde de avukatlar bürosundan gönderilmiştir diye not var. Oysa bunlara el koymaları yasak.

I. Bir tutuklunun not defterine el koymuşlar. Tercüme edildikten sonra iade edileceğini söylemişler. Ayrıca hapishane memurlarına teslim edilen bazı özel eşyaları da karıştırmışlar. Savcı mahkemede aramayla ilgili konuşma yaparken, özel eşyalarını hapishane memuruna teslim etme hakları vardı, diyordu. O hakları da çiğnemişler. Arama baştan sona usulsüzdü. Usulü gayet iyi bilen bir savcının böyle bir yola başvurması davanın taraflılığını ve savcının da yalnız olmadığını gösteriyor. Savcı ve siyasi polis birlikte çalışmışlardır.

Tutuklamalarınızda ilginç noktaları da anlatır mısınız?

VI. En ilginç nokta muhbirlerdir. Örneğin ben karakola götürülüp ikinci kata çıkarıldığımda masanın bir ucunda oturan elebaşı bir muhbir benim için Almanca olarak terörist, dedi.

II. Karakola üst kata çıktığımızda masanın bir ucunda oturan muhbirlerden elebaşı olanı kalktı ve pencereden seslenip adam göstermeye başladı. İki kişi bu "sayede" sokakta giderken karakola alındılar. Onlar içeri getirilince de aynı muhbir bir kişiyi göstererek hem Almanca hem Türkçe karışık "grosse şef-büyük lider" dedi. İngiltere'den geldiğini söyledi. Hızlı hızlı ve çok heyecanlı bir şekilde polise bir takım şeyler anlatmayı sürdürdü. Polisler bile böyle bir bilgiye şaşırdılar.

Bir başka ilginç nokta da polisin bize yaralı muamelesi yapmamasıydı. Onları hastahaneye götürmüşlerdi. Biz yaralı olduğumuz halde götürmediler. 8 saat olmuştu hâlâ hastahaneye götürmüyorlardı. O arada hastahaneye neden götürülmediğimi tekrar sordum. 1 saat sonra diyorlardı. Bu böyle saatlerce devam etti. Uzun bir süre sonra bizi hastahaneye götürdüler.

Hastahane dönüşünde tutuklama kararını bildirmek üzere hakimin karşısına çıkardılar. Ben orada neden doktora geç götürüldüğümü sordum. Onlar yanıt bile vermeyip bana başka şey sordular. Oradan nezarete götürdüler. Yaralı olduğum halde battaniye bile vermediler. Bize oldukça taraflı davranıyorlardı. Bu tutuma neden, sanığın, tanığın kim olduğuna dair elinde delil olmadan, karşı tarafın muhbirliği temelinde, polisin başından ayrımını yapmış olmasıydı.

V. Biz derneğe doğru giderken, karşıdan polisin yaralı kişileri karakola götürdüğünü gördük ve karakola doğru yöneldik. Karakol kapısının önüne geldik. O sırada yukarıdan cam açıldı. Bir muhbir yarı beline kadar sarkıp bir yığın küfür ederken içeriden bir başka muhbir fırladı. Polisi hem getirip hem ona Almanca birşeyler söylüyordu. Eliyle de işaret ettiğinden belli oluyordu ki, bunların ikisi şöyle şöyle, bunları da al, tutukla falan diyordu. Polis durdu şöyle baktı, siz de gelin dedi. Biz böyle tutuklandık. İçeriye girince arkadaşlar bunlar orada yoktu diye itiraz ettiler. Polis bir an tereddüde düştü ama muhbirler ısrarla bunlar vardı, bunlar örgütteydiler, bunlar şeftir, teröristtir vb. diyordu. Bunun üzerine içeride tutulduk.

III. Burada önemli bir nokta var: Ortada, yazılı ifadelerden başka, kağıda düşülmemiş görüşmeler vardır. İfadeler aradan günler geçtikten sonra verilmiş. Oysa ilk günkü ihbarları, tek tek adam göstermeleri, görüşmeleri zaten gözümüzle gördük. Mahkemede de laf arasında belirtildi ki yazılı ifadelerin dışında görüşmeler, ilk ihbarlar vardır. Ama bu olgu olabildiğince üstü kapalı geçildi.

Avukatların basın bildirisi

Mannheim Gençlik Mahkemesi, 12'lerle ilgili dava dosyasını 4. duruşmada kapattı. 12'lerin avukatları adına Dr. Gerhard Hardle'nin 17 Ocak'ta basına sunduğu açıklamayı veriyoruz:

"Mannheim Gençlik Mahkemesi, dün, 12 Türk yurttaşın mahkemesinin 4. gününde dava dosyasını kapattı. Kapatma gerekçesi, savcılığın sanıkların hapishanedeki hücrelerinde savunma belgeleri dahil aratma yaptırması ve bu aratmanın adil bir mahkeme için gerekli olan ilkeleri zedelemesidir. Bir davanın kapatılmasını getiren bu tür bir olaya bugüne kadar çok ender rastlanmıştır. Sanık avukatları olarak aşağıdaki bilgileri veriyoruz:

"Dün, Mannheim Gençlik Mahkemesi'nde İl Mahkemesi hakimi Stratmann'ın başkanlığında, müvekkillerimize karşı açılmış olan davanın 4. duruşmasına devam edildi. Müvekkillerimiz 19 Ekim'den bu yana Stammheim, Karlsruhe, Heidelberg ve Mannheim hapishanelerinde tutuklu bulunmaktaydılar. Ceza yasasına göre suçlama gerekçesi, şiddetli bir tartışma sırasında karşı tarafı tehlikeli bir biçimde yaralamaktı.

"Dün mahkeme başladığında, henüz şahitler dinlenmeden ortaya çıktı ki, duruşmanın üçüncü gününde, tüm sanıklar mahkemedeyken, kriminal polis, savcı Kreiser'in İl Mahkemesi'nin başka bir hakiminden çıkardığı arama kararına dayanarak, gençlik mahkemesinin haberi olmaksızın, tüm sanıkların hapishane hücrelerini aratmış, savunma belgeleri ve kişisel notlar dahil tüm dökümanlara kısmen el koymuştur.

"Aratma kararı, başka bir davayla ilgili kanıt bulmayı amaçlıyordu. Ancak şu anda yürüyen davayla ilgili savunma belgeleri de araştırılmıştır. Dünkü oturumda avukatlar bu olaya karşı çıktılar ve olayı adil bir mahkemenin en basit ilkelerine karşı ağır ve geri döndürülemez bir hasar olarak nitelediler. Savcılık bu yolla savunma belgeleri hakkında bilgi sahibi olduğu ya da en azından bilgi sahibi olmuş olabileceği için davanın derhal kapatılması, tutuklama kararının derhal kaldırılmasını istediler. Savcılığın itirazına rağmen mahkeme sürdü ve bu aratma eyleminin adil bir mahkeme için dayanakları kaldırdığına karar verildi. Ayrıca mahkeme tüm sanıklara içeride kaldıkları günler için tazminat ödemeyi kararlaştırdı.

"Savcılık iki saat içinde tutukluluk kararının kaldırılmasına karşı temyiz isteminde bulundu. Başvuru üzerine Mannheim Bölge Mahkemesi Gençlik Meclisi, İl Mahkemesi'nin tutukluluğun kaldırılması kararını geçici olarak kaldırdı. Bu yüzden hapishaneden eşyalarını almaya giden müvekkillerimiz 4 saat içeride tutuldu. Avukatların saatlerce süren çabalarıyla Bölge Mahkemesi dün akşama doğru, öğleden sonra almış olduğu kendi kararını kaldırdı ve sanıkları tekrar serbest bıraktı.

"Savcılık davanın kapatılması kararına karşı temyize başvurdu.

12 sanık avukatı adına
Dr. Gerhard Hardle
17.1.1985"

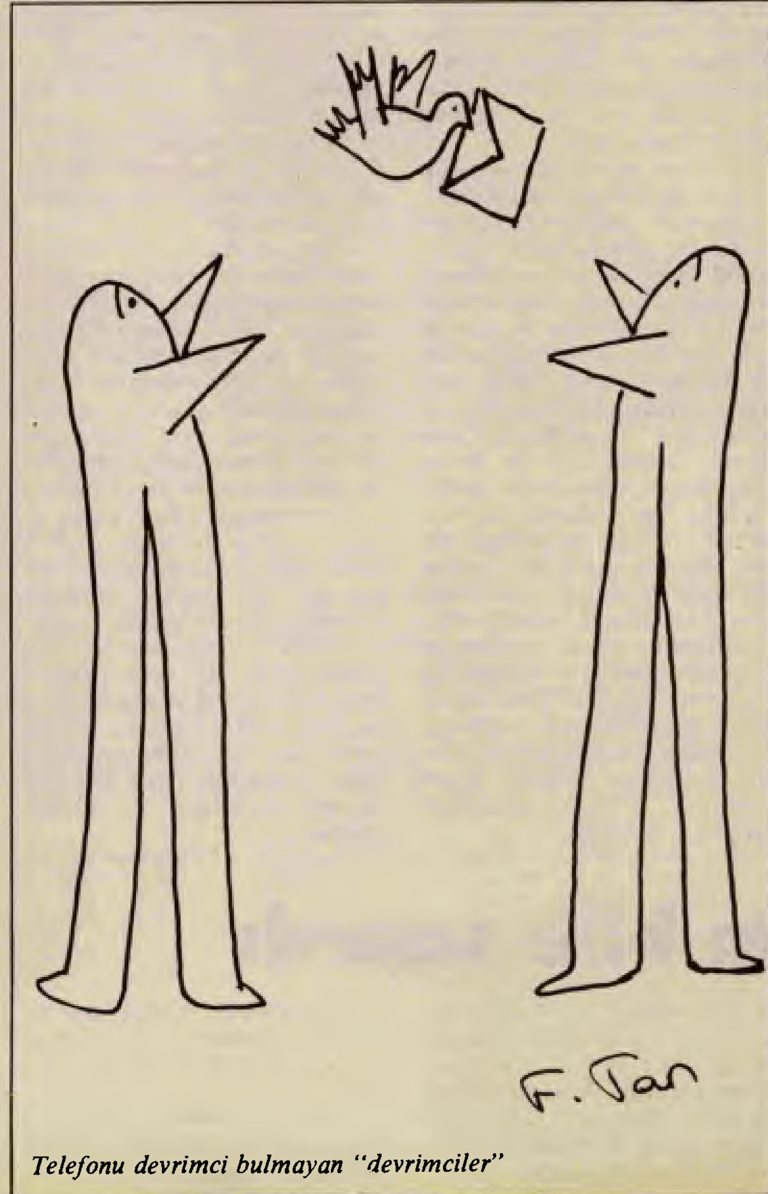
İhbarcıların çalışmaları aynı çizgide sürüyor

Mannheim olaylarında ihbarcılık yapanlar, şimdi de aynı doğrultuda bir "çalışma" sürdürüyorlar.

Son Mannheim olaylarından sonra savcı eski Markt Platz davasını yeniden gündeme getirdi ve Markt Platz'da polisin saldırısına uğrayanlar hakkında yeni bir soruşturma(?) başlattı. Markt Platz'da yaralananlar arasında olup, şimdi hakkında "yeni" bir soruşturma başlatılan ve son Mannheim olaylarında da ihbar nedeniyle tutuklananlar arasında olup cezaevinden daha yeni çıkan bir devrimci, Haydar Çetin ve yanındaki bir gurubun sözlü ve fiziksel sataşmasına uğradı.

Haydar Çetin bu devrimciye "üzerinde *İşçinin Sesi*'yle ilgili birşey görmeyeyim" türünden tehditler savurduktan sonra şunu da söyledi: "Merak etme bu kez polise ihbar etmeyeceğim, kendi işimi kendim göreceğim, işkence yapacağım..."

Polis ve savcının haksız suçlamaları ve soruşturmalarıyla karşı karşıya bulunan bir devrimciye bu tür bir sataşmada bulunmak, bu ihbarcıların aynı çizgide "çalışma" yürüttüklerini kanıtlamaktadır. Tüm devrimci kamuoyuna duyurulur.

Telefonu devrimci bulmayan "devrimciler"

Al gözüm seyreyle gerçeği

Polis sorgulamalarından

Soru: Derneğe gittiğinizde nasıl tutuklama yaptınız?

Yanıt: Bir telefonla "gidin ötekileri de alın" diye emir geldi.

Soru: Gittiğinizde "tevkif ediyoruz" dediniz mi?

Yanıt: Bilemiyorum.

* * *

Soru: Derneğe gittiğinizde nasıl tutuklama yaptınız?

Yanıt: Jakop dernektekileri tevkif edip getirin, dedi.

Soru: Jakop size kavga edenleri mi, hepsini mi getirin dedi.

Yanıt: Hepsini getirin diye emir geldi.

Soru: Toplantı salonunda kaç kişi vardı?

Yanıt: 30-40 kişi.

Soru: Siz kaç kişi götürdünüz?

Yanıt: Sekiz kişi.

Soru: Jakop size hepsini tevkif edin demiş siz nasıl seçtiniz?

Yanıt: Önce bize yakın olanları seçtik.

Soru: Dernekte kimin tevkif olacağını nasıl seçtiniz?

Yanıt: Hepsi tevkif olacaktı.

* * *

Soru: Sanık E.D.'nin de yaralı olduğunu gördünüz. Bu taraftan da yaralı var. Sanık ve tanıkları nasıl ayırdınız?

Yanıt: Kavgada kimin kimi dövdüğünü tespit etmek çok zordu. Ama tanıklar onların sanık olduğunu bize söyledi.

* * *

Soru: Saat 6'da (olay akşamı — *İ.S.)* emniyete geliyorsunuz, size bilgi veriliyor. Olayla ilgili raporları alınca, olayı kim çıkarttı, kim sorumluydu, öğrenebildiniz mi?

Yanıt: Bunların hiçbiri belli değildi.

Meslek edinildi

12'ler davasının sonuca varmasından kısa bir süre önce, Mannheim'da bir *İşçinin Sesi* okuyucusunun evine polisle birlikte baskın yapan dava savcısı, gazetenin "tanık"(?) ifadelerinin basıldığı 273. sayıya el koymuş ve ifadelerin yayınlandığı orta sayfaları almıştı.

İşçinin Sesi okuyucuları tarafından öğrenildiğine göre eve yapılan siyasal polis baskınının altında yine bir ihbar varmış:

Mannheim derneğine önce K.E. gelmiş. Arkasından bir sivil polis uğramış. K.E. sivil polise *İşçinin Sesi*'ni göstermiş ve Almanca olarak şunları söylemiş: "Siz bunların yayınlanmasına izin vererek bizi devrimci kamuoyu önüne çıkamaz durumda bıraktınız." Polis muhbire hak vermiş ve gazetenin o sayısını alıp gitmiş.

Aynı akşam savcı, polisle birlikte *İşçinin Sesi* okuyucusunun Mannheim'daki evini bastı, öteyi beriyi dağıtarak araştırma yaptı, belgelerin yayınlandığı orta sayfaları topladı.

Soru: Sanık K.B.'nin kavgaya karıştığını neye dayanarak iddia ediyorsunuz?

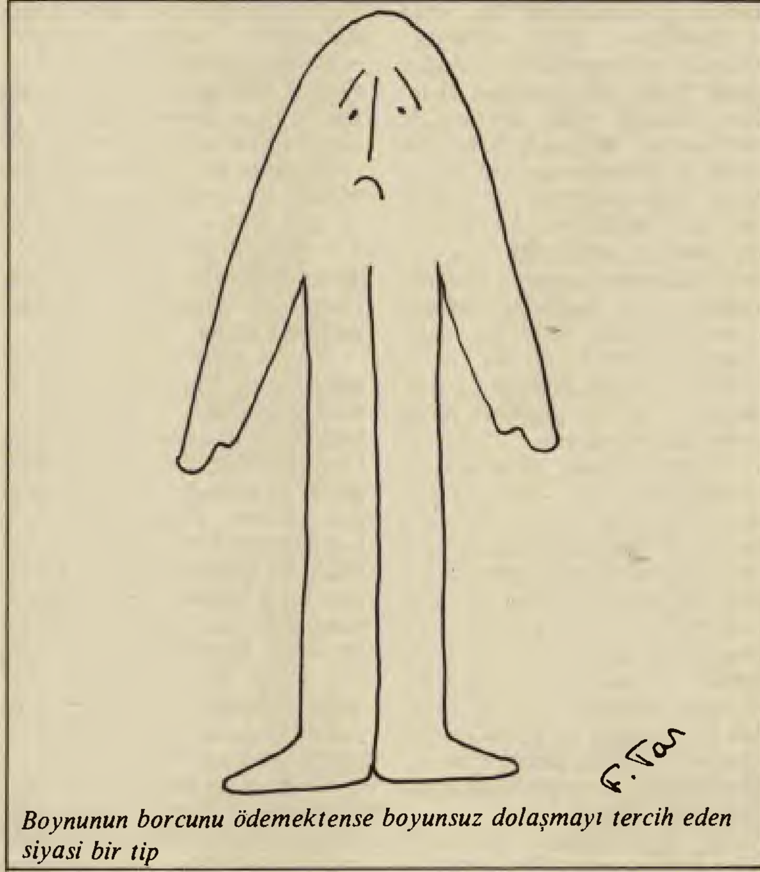
Yanıt: Bir tanığa dayanarak.

Soru: Bu ifadesine dayandığın tanık kimdir?

Yanıt: Bilmiyorum.

Soru: K.B. kendisinin olaylara karıştığını iddia eden tanığı görmek istediğini söylemiş. Sen bu isteği yerine getirdin mi?

Yanıt: Başkaları yerine getirmiştir diye düşündüm.

Boynunun borcunu ödemektense boyunsuz dolaşmayı tercih eden siyasi bir tip

Muhbirlikte de platform kayması

Platformlarının değişkenliğiyle kısa sürede ün salan Ali H. K. gurubu "polisle işbirliği" üstüne de birkaç farklı platform üretti.

Önce bazı ifadelerin verilmiş olduğu ve bunların geri alınacağı söylendi. Geri alınması bir yana, olaydan birkaç gün sonra eski ifadelere ek olarak yeni ve antikomünist ifadeler verildi.

İfadeler yayınlanmadan önce, bizi muhbirlikle suçlayan Ali H.K., ifadeleri yayınlayacağını, bunun boynunun borcu olduğunu söyledi. İfadeler yayınlandıktan sonra ise ifadeler sahtedir dedikodusu yayıldı. Güruh başı bu kez hakikilerini ortaya çıkaracağını iddia etti.

Ancak ifadelerin hakiki olduğu saptanınca yine platform değişti. F.U.E.'nin iki senedir siyasetle uğraşmadığı ve kimseyi bağlamayacağı söylendi.

Gelgelelim, F.U.E. için bizi bağlamaz diyenler, dava sonrasında mahkemeden avukatlarıyla birlikte çıkan insanlara provokasyon yapmaya kalkıştıklarında F.U.E. ile birlikte idiler.

Örgüt anlayışı, platformların kayması ve uzlaşması olan Ali H.K.'nın güruhu "polisle işbirliği" konusunda da zaman ve mekan içinde çeşitli platformlar üreterek örgütleniyor.

Partimizin ve devrim ordusunun askerleriyiz

Komünist disiplin anlayışımıza ve kararlılığımıza saldırı ilk değil. "Örgütte demokrasi yok, bürokrasi var", "*İşçinin Sesi*'nin emir erleri" vb. sözlerini çok duyduk.

Şu "emir erleri" sözünü eleştiri olarak kullananlara bir çift sözüm var: Evet biz emir erleri, komünist partisi ve devrim ordusunun askerleriyiz. Bundan gocunanların bu ordunun içinde zaten işleri yoktur.

Biz askeriz, ama burjuva ordusunun askerlerinden farklı askerleriz. Amacı, özünde iç düşmana, yani işçi sınıfı ve komünistlere karşı kapitalizmi korumak olan burjuva ordusu, burjuvazinin en merkeziyetçi kurumlarından birisidir. Burjuva ordusunda askerler, burjuva merkeziyetçiliğinin, zora dayanan disiplininin emir erleridir.

Kapitalizmi yıkmak, sosyalizmi kurmak istiyorsak ve karşımızda merkezi örgütlenmiş burjuva kurumları varsa, tek dayanağımız gönüllü ve yoldaşça güvene dayanan çelik disiplinli partimizdir. Burjuva toplumunda devrim gibi illegal bir hedef taşıyan komünist partisi çalışmasının özünde illegalse ağırlık merkeziyetçiliktedir. Bizleri eylemlerde asker gibi durduran, partimize, devrime olan inancımız ve ideolojimizin doğruluğudur.

Düşünün ki Türkiye gibi bir ülkede yaşıyoruz. Üst örgütte karar alınıyor ve sorumlu yoldaş söylüyor: "Yoldaş, örgüt kararıdır, şu bina yıkılacak." Alınmış karara rağmen bu işi yapması gereken yoldaş da yanıtlıyor: "Bu binada şu kadar insan yaşıyor. İçinde benim akrabalarım da var, maliyeti şu kadardır, bu eylemi yapmak doğru değildir, vb." Kararı uygulamamak için binbir türlü kılıf bulunuyor. İşte bu tür tutumlar örgütü ilerletmez, geriletir. Bırakalım da alınmış kararın doğruluğunu, yanlışlığını, yararını-zararını biraz da eylemin kendisi göstersin. Eylem sonrası tartışalım. Yanlışsa özeleştirisini yapıp, doğrusunu bulalım. Doğruysa devrim hanesine koyalım.

Partimizden kendi kendilerini tasfiye eden azınlıkların saldırıları her zaman komünist örgüt işleyişlerine yönelmiştir. Bu tür saldırılar "yağmur suları gibi üzerimizden akıp gidiyor", ve biz her zaman olduğu gibi görevlerimize son hızla devam ediyoruz. Yürükoğlu yoldaşımız *İşçinin Sesi*'nde Almanya'daki çalışmalarımızla ilgili olarak şunları söylüyordu:

"Şimdi, ikinci hedefi, Almanya örgütünü hâlâ partimizin sırtında taşıdığı bir örgüt olmaktan çıkarıp, Avrupa'daki çalışmanın can damarı, ana kaldıracı yapma hedefini önümüze koymanın günü geldi.

"Bu noktada tüm yoldaşlar birşeye çok dikkat etmelidirler. Bir süredir yaşanmış olaylar parti örgütlerini içe döndürmemelidir... Örgüt için bu sorun çoktan aşıldı. Şimdi kitabın asıl olarak ikinci kısmına geliyoruz. Partimizi Türkiye çapında bir güç yapacak, parti içinde de her çeşit kariyerist ve fırsatçıya parti disiplinini bozmadan önce 10 kez düşünmeyi dayatacak olan, bu bölümde önümüze koyduğumuz görevleri yaşama geçirebilmemizdir. Orada her komiteye görev var. Bu görevleri yerel koşullara indirmek gerekiyor." (*İşçinin Sesi*, sayı:272)

Parti örgütlerimiz, kadrolarımız yaşanan deneyler ışığında bu söylenenleri yaşama, pratiğe geçirmek için daha bir hırsla çalışıyorlar. Kemiksiz sürüngenlere verilecek en iyi yanıt da budur.

Mete Sönmez, Mannheim

Almanya'da demokratik soruna bir örnek daha

Örgütümüz her konuda olduğu gibi kadın hakları için savaşımda da öncü durumundadır.

Kavga kadın-erkek hepimizin kavgasıdır. Ama kadınların özel konumlarından dolayı kadın komünistlerin kadınlar arasında sabırlı ve zorlu bir çalışma yürütmeleri gerekiyor. Sizlere Almanya'da bu alanda yürüttüğüm çalışmalarımdan izlenimlerimi aktarmak istiyorum.

Burada gençlik merkezleri var. Evlerinden bağını koparıp buralara kadar gelebilmiş kadınlarımızla ilişki kurmak, evine kapalı kalmış kadınlara oranla daha kolay oluyor.

Genç kızlar üzerinde aile baskısı ve çevre baskısı tüm şiddetiyle sürüyor. Aile baskısı öyle dayanılmaz bir hal almış ki, kurtuluşu evden kaçmada arayan çok sayıda genç kız var. Şunları söylüyorlar: "Attığımız her adım ailelerimiz tarafından saatlerce sorguya çekiliyor. Neredesin, kiminlesin, hangi kitapları okuyorsun vb. Ailelerimizin bu tutumu nedeniyle yalancılığa da başladık. Biz ailelerimizin geri düzeyine inemeyiz. Çareyi evden kaçmakta görüyoruz. Ama nereye, nasıl?"

Genç kızlarımız birçok sorunla karşı karşıyayken evli kadınlarımız da ev işleri, çocuk bakımı, erkeğe bağımlılık arasında bo[illegible] lup kalmışlardır.

Gençlik merkezleri kadınlarımızı en azından dört duvar arasından kurtarıp toplumsal ilişkiler içine çekmektedir ya da ilişkileri geliştirmenin aracı olmaktadır. Çalışmayı yalnızca bu düzeyde bırakmak isteyenlerden şöyle sözler dinledim: "Kadınları evinden çıkarıp topluma karıştırmak için çalışıyoruz. Onları siyasete çekmek yanlıştır." Kimilerinin bu işleri yaparken derdi başka. Bunlar gençlik merkezlerinde göstermelik birkaç işle Alman kurumlarından para sızdırmayı hedef olarak seçmişlerdir.

Kadınları evden çıkarıp topluma karıştırmak birinci adımdır. İkinci adım da onları, içine çıktıkları toplumda eğitmek, kapitalizmin çarklarından kurtarmaktır. Ayrıca kadınlarımız başka arayışlar içindedir. Bu yerler de onlara dar geliyor. Günlük olağan sorunları sade, anlaşılır bir dille anlatıldığında gerçek kurtuluşlarının devrimle elde edilebileceğini anlamakta hiç de güçlük çekmiyorlar. Özellikle genç kızlar şöyle diyorlar: "Bizler açık konuşmaya hasretiz. Buralara kendilerine devrimciyiz diyen burnu havada kadınlar gelip gidiyor. Hiçbirisinin bizim sorunlarımızdan haberi yok. Kitap dili, bizim anlamadığımız birkaç şey söyleyip gidiyorlar. Bizler sorunlarımızın tartışılmasından yanayız. Onlar ise bizleri küçümsüyorlar. Bizleri sadece folklor ve benzeri eylemlere çağırıyorlar. Biz ise eğitim görüp dünyayı tanımak istiyoruz."

Bütün bunlardan sonra "Avrupa'da demokratik sorun yok", "Avrupa'da örgütlenme sınırına dayandı" diyenlere sormak gerekir? Bütün bu sorunların adı ne?

İşsizlik çığ gibi büyüyor. Adım başı işsiz insan yığını, gençlik yığınıyla karşılaşıyoruz. Gün geçmiyor ki gazeteler, evinden kaçan, kötü yola düşen, kendi aralarında örgütlenip çeteler oluşturan gençlerden haberlerle dolu olmasın.

"Avrupa'da örgütlenmenin sonuna geldik" demek inkarcılıktır, sorun dolu insanları burjuvazinin kucağına atmaktır.

Semra Avcı, Münih

Tartışmalar sonucunda ortaya çıkacak program yığınlar için uğrunda savaşılası bir program olacaktır

4. Program Taslağı üzerine görüşlerim

Değerli yoldaşlar,
Bugüne kadarki konumum ve 12 Eylül 80'den sonra doğan iletişim eksikliği nedeniyle 4. Program Taslağını okuyup, yazı gönderme olanağı bulamamıştım. Umuyorum ki tartışmalar sonunda ortaya çıkacak program, işçi sınıfımızın öncülüğünde devrime atılacak halkımızın dört elle sarılacağı, sahipleneceği, yığınlar için uğrunda savaşılası bir program olacaktır.

Programla ilgili görüşlerimin bir kısmını sıralıyorum:

Bence program, açık bir dile, konulara yanaşımda samimiliğe sahip, kendi içinde tutarlı bir belge olmalıdır. Bu anlayışla program taslağında birkaç noktaya değineceğim:

Sosyalist sistem ve barış mücadelesiyle ilgili olarak taslakta şöyle deniyor: "Buna karşılık, sosyalist ülkeler dünyanın yeni bir savaşa çekilmemesi için büyük bir enerjiyle çok yönlü savaşım veriyorlar." Bu görüşün ardından benim de katıldığım şekilde "savaşı önleyebilmenin en kalıcı garantisi, dünya sosyalist sisteminin yeni devrimlerle beslenmesidir" deniyor.

Birinci görüşü ele alalım: Gerçekten de sosyalist sistemin barış konusunda birşey yapmadığını söylemek doğru olmaz. Ancak elindeki olanakları ne ölçüde verimli kullandığına, komünist hareketin hangi konumda olduğuna, neler yaptığına bakarak düşünürsek, sosyalist sistemin barış mücadelesinde uğraşısının, olması gerekenin çok altında olduğunu görürüz. *İşçinin Sesi*'nde de zaten komünist hareketin içinde bulunduğu konumla barış mücadelesi arasındaki dolaysız ilişki vurgulanmıştı. Buraya kadar hem fikiriz. Ancak programda "Sosyalist ülkeler büyük bir enerjiyle çok yönlü bir savaşım veriyorlar." denince, insanın kafasında sanki onlar yapılması gerekeni yapıyorlarmış türünden bir imaj uyanabiliyor. Gerçi ardından eklenen ve bence de çok doğru olan "barış için sosyalist sistemin sürekli yeni devrimlerle beslenmesi" dünyada kalıcı bir barışı sağlamak için asıl yapılması gerekenin ne olduğunu anlatıyor ama bence bu bölüme bir anlayış bütünlüğü oluşturması açısından sosyalist sistemin yaptıkları ve yapamadıklarının neler olduğunu açıklayan eklemelerin yapılması iyi olur.

Konu buraya gelmişken barış savaşımı üstüne görüşlerimi de anlatmak istiyorum.

"Emperyalizm silahlanıyor, sosyalizm de kendisini savunmak için silahlanmalıdır" görüşü, yığınları barış mücadelesine çeken bir motivasyon olamıyor. Burada "ne demek barış mücadelesi, devrim mücadelesinden söz etmeli" şeklinde bir düşünce, amaçlanan gerçek bir devrime hangi silahları, yöntemleri kullanarak, hangi psikolojik ortamda varılabileceğini ve neden varılması gerektiğini anlayamamak olur.

Bir kez Türkiye insanının, içiçe konular olan demokrasi ve barış konusunda duyarlılığı bence azdır. Demokrasi ve barış insanlara layık gereksinimlerdir. İnsanca yaşamanın anlamı derinleştikçe, insani değerler geliştirildikçe insan, barış ve demokrasi kavramlarının anlamını kavramaya başlar. Bunları etinde, kemiğinde bir ihtiyaç olarak hisseder ve ona sahip çıkar, duyarlılığı artar. Barış ve demokrasinin elde edilişi, varlığı insani değerlerin geliştirilmesinin ortamını sağlar. II. Dünya Savaşı'nın acılarını yaşamış Avrupa halkları bu konuda daha duyarlıdır. Savaşa karşı geniş muhalefet vardır. Örneğin, ABD'nin Avrupa'ya füze yerleştirmesi söz konusu olduğunda yüzbinlerce insan gösteri ve yürüyüşlere katıldı. Ancak görüyoruz ki bu konuda varolan büyük potansiyel komünist hareketin dışına akmakta, komünist hareket muhalefeti yönlendirememektedir, yığınların barış istemini ve savaşımını kucaklayamamaktadır.

Bizim toplumumuz da demokrasi ve barış kavramlarını daha iyi öğrenecek, onları derinleştirip sahip çıkacak. Türkiye komünist hareketi şu an Avrupa'da yaşanmakta olan durumu göz önüne almak, komünist hareketin dışında bir barış hareketinin doğmasını engellemek için barış mücadelesine bugünden sahip çıkmak, ona devrimci bir coşku kazandırmanın gerçek bir barış ve demokrasi için gerçek bir devrimin gerekliliğini yığınlara anlatmanın olanak ve yöntemlerini geliştirmelidir.

Programa dönersek, "Emperyalizmin dünyayı geri çekici rolü" başlığı altındaki bölümde şunlar söyleniyor: "Üretim güçlerinin gelişmesinin önündeki engel, üretim araçlarının özel mülkiyeti kalksa, işgünü hızla düşecek, insanlar tüm yeteneklerini istedikleri gibi geliştirebilecek ve kafa ile kol emeği arasındaki çelişki çok daha hızla yok olacaktır.

"Üretim güçlerinin engelsiz gelişebilmesi için üretim araçları üzerinde toplumsal mülkiyet ve üretim ve dağıtımın toplumsal planlanması gerekmektedir."

Bu söylenenler doğru, çünkü temel bir kuralı anlatıyor. Ancak bence üretim güçlerinin gelişmesi önündeki engeli böyle anlatmak biraz ekonomizm anlayışı varmış gibi bir izlenim uyandırıyor. Şunu söylemek istiyorum: Üretim güçlerinin engelsiz gelişebilmesi için üretim araçları üzerinde toplumsal mülkiyet, üretim ve dağıtımın toplumsal planlaması olmalıdır, ama bu doğru bir anlayışla yapılmalıdır. Söylediklerimi K. Marks'tan bir alıntıyla açıklayayım. Marks şöyle diyor:

"Günümüzde herşey karşıtına gebe görünüyor. Makinalar insan emeğini kısaltıcı ve verimlendirici harikulade bir güçte oldukları halde, bakıyoruz, insan emeğini aç bırakıyor ve öldüresiye çalıştırıyorlar. Yepyeni zenginlik kaynakları, tekinsiz garip bir büyü altında, giderek yoksulluk kaynaklarına dönüşüyor. Fennin zaferi bir bakıma karakter kaybı pahasınadır.

"Bütün buluş yeteneğimiz ve ilerlememiz, maddi güçlere fikri hayat bahşetmekle ve insan hayatını maddi güçlere çevirip, akıldan ırak kılmakla sonuçlanır gibidir. Bir yanda çağdaş sanayi ve bilim, öbür yanda çağdaş sefalet ve çöküntü arasındaki bu çelişki, elle tutulur, gözle görülür bir olgu, karşı konulması ve cerhi imkansız bir olgudur." (K. Marks, *Halkın Gazetesi'nin Yıldönümünde Konuşma*'dan, 14 Nisan 1856)

Yüzotuz yıl kadar öncesinde kapitalist toplum için söylenmiş bu sözler bugün aynen geçerliliğini koruyor. Marks, kapitalizmde emeğini satarak yaşayanların salt maddi yıkılışını değil, genel psikolojik çöküntüyü anlatıyor.

Özel mülkiyetin kaldırılması ve sonuçların adil bölüşümü elbette büyük bir ilerleme sağlar. İnsanın insan olarak gelişmesinin önündeki engelleri kaldırır, ama bence bu yetmiyor. Yalnız özel mülkiyetin kaldırılması değil, kaldırıldığı düzende de insanlığın gelişmesi, yeni insanın yaratılması, bilinçli bir çabayı gerektirir. Marks'ın yazdığı gibi "Biliyoruz ki, toplumun yeni güçleriyle başedebilmek için bu çelişkilerin (çağdaş sanayi ve bilim, çağdaş sefalet ve çöküntü arasındaki çelişki) yeni insanlarca hakimiyet altına alınmalıdır. Bu yeni insanlar işçilerdir".

Nesnel konumları gereği, hem üretim araçlarının özel mülkiyetine son verecek ve hem de sosyalist düzenin kendi içindeki yan çelişkileri çözecek güç işçi sınıfıdır. Yukarıda Marks'ın sözünü ettiği işçiler, gelişmenin önündeki engeli yakalamış bilinçli işçilerdir. Salt özel mülkiyeti kaldırmak, üretimin ve dağıtımın toplumsal planlaması kişi mutluluğunu kendi kendine getirmez, yabancılaşmayı kendi başına engellemez. Özel mülkiyeti kaldırdıktan sonra da bunun önüne geçecek, yeni insanı yaratacak olan bilinçli işçilerin bilinçli çabasıdır. Örneğin, yaşayan sosyalizmde yeni insanın yaratılması için işçileri daha da aktifleştirmek, düzenin üstüne yoğun olarak eğilmesi gereken bir sorun olarak hâlâ duruyor.

Yoldaşlar, şimdilik bu kadar. İleride daha da yazacağım.

N. Demir, Marmara

Yeni yılımız hepimize kutlu olsun

İşçinin Sesi-Hollanda örgütü olarak dünya işçi sınıfının, ezilen halkların, zindanlardaki, savaş meydanlarındaki yoldaşların yeni yılını kutlarız.

Biliyoruz ki, mücadeleye girilirken, eyleme çıkarken güvencemiz işçi sınıfıdır, onun partisinin ideolojisidir, komünist bilincimizdir.

Yoldaşlar, yeni yıla girerken Rotterdam'da İşçi Merkezi ve Gençlik Merkezi birlikte bir yılbaşı eğlence gecesi örgütlediler. Gece ilgi çekti ve katılım oldukça yüksekti.

Gençlik Merkezi'nin folklor ekibi, yeni bir ekip olmasına rağmen, oyunları ile göz doldurdu. Tiyatro gurubu ise misafirleri kahkahalarla güldüren oyunları ile en çok alkışı topladı. Bir misafir sanatçımız türküleri ile gecemize neşe kattı. Daha sonra tombala oynandı, kazanan misafirlere sürpriz hediyeler verildi. Piyango çekilişi programın en heyecanlı bölümüydü. Piyangonun sürpriz hediyesini pazar işyerinde çalışan ve şu anda grevde olan bir işçi arkadaş kazandı.

Saat 12'yi gösterdiğinde bir yoldaşımız yeni yıl kutlama konuşması yaptı. Yoldaşımız konuşmasını şu sözlerle bitirdi: "Geleceğin, güzel günlerin kurucusu işçilerdir. 1985'te tüm dünya işçilerini, sömürü düzenine karşı örgütlü mücadeleye çağırıyoruz."

Konuşmadan sonra tümümüz birbirimizin yeni yılını kutladık. Bu arada oğullarının ve kızlarının çalışmalarını gören anne ve babaların sevinçten gözleri yaşlıydı.

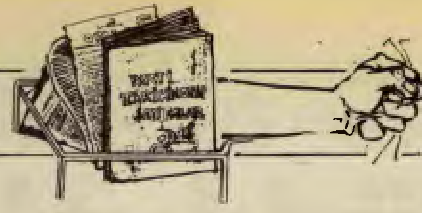
Yeni yılın ilk dakikalarında Gençlik Merkezi'nin müzik gurubunun çaldığı oyun havaları ile piste dolan misafirler coşkuyla halay çektiler.

Saat 02'yi gösterirken *İşçinin Sesi* korosunun bandından Enternasyonal'i dinledik ve söyledik. Böylece yeni yılı Enternasyonal'le açtık.

H.Kar, Hollanda

Rotterdam'daki Gençlik Merkezi'nin yeni kurulan halk oyunları ekibinin gecedeki gösterisinden

İspanya'da faşizm üzerine III

Katalonyadaki Katalon cemiyeti ve onun mürteci önderleri mücadele sahasendan yoklara karıştı. Fakat Katalonya salları arasında Eskeri denilen teşekkülde hâlâ daha sanayi burjuvazisinin bir sürü mümessilleri vardır. Katalonya hükûmetinde bunlardan mümessiller mevcuttur. Faşist generalların ısyanı bütün Katalonyada diğer yerlerden daha çabuk bastırıldı. Buna sebep, İspanya proletaryasının en büyük kitlesinin yalnız burada toplanması değil, aynizamanda içten gelen bir gayretle hemen hemen bütün halkın ısyanı bastırmağa iştirâk etmesi ve bunu da bazı burjuva çevrelerinin tutmasıdır.

Baks eyaletine gelince: Baks millî partisi faşistlere karşı yürütülen mücadeleye aktif olarak iştirâk ediyor. Bu partinin mümessili bulunan Makuel İruho Madrit hükûmetine dahil bulunuyor. Manuel İruho büyük sanayi erbabındendır. Baksların millî kurtuluşu için herzaman mücadele yürütmüştür, O, Primo dö Riveranın inklibi hükûmetine muhalifti, monarşının şiddatle aleyhinde idi. Faşist ısyanının ilk günlarinde Bilbaoda faşist zabitlere karşı askeri harekâtı bizzat kendisi idare etti. Faşistler, onun bütün yakın akrabalarını ve bu meyanda 70 yaşındaki annesini rehin olarak götürdüler. Katolik ve fabrikatör olan bu adam ciddi ve samimi olarak cumhuriyeti müdafaa ediyor. Kendisinin ve partisinin "serbestlik rejimi için, siyasal demokrasi ve sosyal adalet için" savaştığını söylüyor. Önderi bu adam olan Baks millî partisi Biskao'nun millî kurtuluşu uğrunda yıllarca mücadele eden katolik burjuvazinin partisidir. Kadrosunun en mühim kısmını papazlar teşkil eder. Geçenlerde Fransız mürtecilerinden dö Kerillis, koyu mürteci general Mola haydutlarına karşı Baks eyaletlerinde papazların kahramanca savaştıklarına hayret ediyordu. Fakat, burada hayrete düşülecek ne var! İrunun, Sansabastiyenin, Bilbaonun kahraman müdafilerile yan yana omuz omuza verip çakmak çalan Baks burjuvazisinden bu grubun rolu, İngilterenin "ademi müdahele" siyasasının kuyruğunda sürüklenen İngiliz amele partisi öndeerlerinin rolundan şüphesiz çok daha ileri ve daha mütarakkıdır.

1924te yoldaş Stalinin yazdığı şu şeyiBaks burjuvazisinin bu grubuna düpedüz söyleyebiliriz:

"Emirin ve onu ileri sürenlerin monarşist görüşlerine rağmen, Afganistanın istiklâliyeti uğrunda Afgan emirinin yürüttüğü mücadele objektifman İNKİLÂPÇI bir savaştır. Çünkü, o, (yani bu mücadele) emperyalizmi zaıflatıyor, inhilâle oğratıyor, onu aşındırıyor... Mısır milli hareketi, önderleri burjuva soyu, burjuva unvanını taşımalarına ve sosyalizme aleyhtar bulunmalarına rağmen. Mısırın istiklâliyeti uğrunda Mısır tüccarlarının ve burjuva münevverlerinin yürüttükleri mücadele, ayni sebeplerle, objektif olarak inkılâpçı bir savaştır. Halbuki bu meyanda, İngiliz amele hükûmeti azaları proleter soyu ve proleter ismi taşımalarına, sosyalizme "taraftar" bulunmalarına rağmen, Mısırı tabî vazıyette tutmak için bunların yürüttükleri mücadele, aynı sebeplerle, reaksiyoner (irticaî) bir mücadeledir." (Leninizmin esasları, s.46-47).

İspanya burjuvazisinden bu grupların tutmuş oldukları cephenin mahiyetinden nasıl bir netice çıkarmak lâzımdır?

Şüphe yok ki, İspanya burjuvazisinin ekseriyeti ısyancılara sempati besliyor ve onlara yardım ediyor. Fakat bazı burjuva grupları, hele millî azlıklara mensup burjuva grupları, halk cephesinde idareci bir rol oynamıyorlarsa da, isyandan evvel antifaşist halk cephesine iştirâk ettiler ve bu iştirâklarını, şimdi bugün de devam ettiriyorlar. Bundan ötürü, bu grupların antifaşist karargâhlarını vurup kenara atmak olamaz. Çünkü, halk cephesine iştirâk etmekle onlar, bu cephenin genişlemesine yardım ediyorlar. Bu suretle de İspanya halkının zafer şansını kuvvetlendiriyorlar. Keskin bir savaş anında geniş sosyal bir temel, inkilâbın muvaffak olmasını temmin eden garantilerden biridir.

İnkilâpçı strateji üstadı yoldaş Stalin, 192...'de, Leninizmin bazı taktik prensipleri olduğunu bunları hisaba katmadan inkilabı doğru olarak sevk ve idare etmek mümkün olmadığını yazar:

"Ben, Leninizmin şu taktik prensiplerini göz önünde tutuyorum. Şöyleki:

a) Her memleketin millî şaraitini ve kendisine has millî hususiyetlerini mutlaka hisaba katmak prensibi. b) Her memlekette Komunist partilerinin proletaryaya kitlevî müttefikler temin etmek için — hattâ bu müttefik geçici, dayanıksız, belbağlanamaz, sallantılı olsa dahî — en ufak imkânlardan bile mutlaka istifade etmesi prensibi.

c) Milyonlarca kitlelere siyasî terbiye vermek için yalnız propaganda ve ajitasyonun kâfi gelmediği, bundan başka kitlelerin kendi öz siyasî tecrübelerinin de bulunması zarurı olduğu hakıkatını mutlaka hisaba katmak prensibi" (Leninizmin esasları s.615)

Sevk ve idareciliğini bu prensiplerle yürüten İspanya Komünist Partisi hem amele sınıfının müttehit hareketini hayata geçirmek, hem de İspanya inkılabının bugünkü safhasında kendisine mahsus bir inkişaf şekli arzeden geniş bir antifaşist halk cephesi kurmak için savaşıyor:

Bu cephe, amele sınıfını ve teşkilâtlarını: Komünist, Sosyalist Partilerini, Genel Amele Birliğini, Pestanya sendikalist teşkilâtını kendi içine alır. Şimdi bu cephe, Azananın Cumhuriyetçi ve Katalonyanın Eskera partilerinin şahsında küçük burjuvaziyi kucaklıyor. Sonra bu cepheyi, Anarşist millî emek federasyonu tutuyor. Burjuva gruplarını temsil eden Martines Barrionun "Cumhuriyetçi Birlik" partisi, Baks millîcileri bu cepheye bağlıdır. Bu cepheyi "Katalonyanın Rabasseyraz" teşkilatı tutuyor. Yine bu cepheyi, kendisinin ayrı öz bir partisi bulunmayan, fakat toprağa hasret fasizme kin ve nefretle bakan milyonlarca İspanya köylüsü tutuyor. Faşizm tehlikesi karşısında muhtelif sınıfların kendisine mahsus bir birleşme şekli olan İspanya antifaşist halk cephesi Fransadaki halk cephesinden pek farklıdır. İspanya halk cephesi, demokratik burjuva inkılâbı meselelerini sapına kadar demokratik yollarla halleden inkılâp şeraiti içinde; halkın zaferi için istisnaî tedbirlere başvurulmasını isteyen vatandaş kavgası iç inde hareket ediyor ve savaşıyor.

İspanyada halk cephesini hakıkı mahiyeti, sadece "proletarya ve köylülüğün demokratik dıktatorası" diye izah edilemez. Çünkü: 1. İspanyada halk cephesi yalnız amale ve köylülüğe değil, pek daha geniş sosyal bir temele dayanıyor. 2. Vatandaş harbının tazyıkı altında o, inkılâpçı demokratik hükûmetin programından biraz daha ileri giden bir sürü tedbirler alıyor. Aynı samanda, İspanya halk cephesinin bir diğer hususiyeti daha var: Proletaryanın içinde yaratılmış olan ayrılık; köylü kitlelerinin silâhlı savaşa nispeten yavaş girmesi ifadesini demokratik burjuva inkılâbı merhalesi üzerinden atlamak meylinde bulunan küçük burjuva anarşizminin tesirleri Sosyal demokrat hayallarının henüz geçmemiş olması İspanya halkının cumhuriyet uğrunda yürüttükleri mücadeleye bir sürü engeller çıkarıyor.

İspayada kurtulmakta olan cumduriyet, alâlâde tipte bir demokratik burjuva cumhuriyetine banzemez. O, amele sınıfının önder ve idareci bir rol oynadığı vatandaş harbı içinde doğuyor. O, bir yanda dünyanın altıda birinde Sosyalizmin muzaffer olduğu, diğer yanda bir sıra kapitalist ülkelerde muhafezekâr burjuva demokrasısını faşizmin ezip çiğnediği hal ve vaziyet içinde meydana geliyor. Bu yeni tip demokratik cumhuriyetin mümeyyiz çizgileri şudur: Birincisi, halka karşı ayaklanan faşizm halkın silâhlı yumruğu ile eziliyor. Hem öyle bir ezliş ki, halkın bu azılı ve elleri kanlı düşmanı bu yeni cumhuriyette asla yer bulamayacaktır. Demokrasiyi yok etmek ve onun yerine zulüm rejimini kurmak için burjuva demokrasisinden, onun haklarından istifade eden faşizm, meselâ Fransada, İngilterede, Birleşik Amerikada bulduğu serbestliği, halk galip geldiği tadirde, bu cumhuriyette bulamayacaktır. İkincisi, bu cumhuriyette faşizmin maddî, temelleri yıkılmış — parçalanmış olacaktir. Faşist ısyanına iştirâk edenlerin toprakları işletmeleri daha şimdiden müsadere olunmuş ve İspanya halkına mal edilmiş bulunuyor. İspanya hükûmeti, daha şimdiden cumhuriyetin müdafaası hisabına, askerî harp vazıyetine uygun olarak, ekonomik cihazlara kontorol koymağa ve onları regule etmeğe mecbur kaldı. Meşru hükûmete karşı asıler harbı şiddetlendirdikçe, İspanya hükûmeti de memleketin ekonomik hayatına o nispatte daha sıkı bir kontorol koyacak ve bu yolda daha fazla ileri gidecektir. Üçüncüsü, halk galip çıktığı taktirde, bu yeni tip cumhuriyet her türlü muhafezekârlığa yabancı kalmayacaktır. O, daha ileri bir inkişaf için her türlü zemin ve şeraite maliktir. O, İspanya emekçi kitlelerinin ilerideki ekonomik ve siyasal kazançlarını teminat altına almaktadır. Bütün dünya irtica kuvvetleri İspanya halkının mağlubiyetini işte bilhassa bundan ötürü istiyor.

Alman ve İtalyan faşizmi İspanya generallarının ısyanını yalnız hazırlamakla kalmadılar şimdi de bu soysuz generalları her suretle tutuyorlar ve cumhuriyeti yıkmağa uğraşıyorlar. Bütün kapitalist ülkelerde aşırı derecede ne kadar mürteci ve harpçı partiler varsa hepsi ısyancılarara sempati basliyor, onları tutmağa hazır bulunuyor. Şavaşmakta olan İspanya halki yalnız ası generallara değil, bütün dünya irtica cephesine karşıkoymaktadır. Isyanı bastırmak husunda İspanya halkının karşılaştığı güçlük işte buradadır. Bu güçlükler şundan ötürü de bir kat daha artıyor: Kapitalist ülkelerde resmen burjuva demokrasisine dayandıkları halde filiyatta "bitaraflık" maskesi altında, dışardan faşistlerin yapmakta oldukları silâhlı müdahelelerı tutan partiler vardır. Meselâ, İngiliz muhafezekârlarını ve Fransız sağ radikalerini içine alan bu karargâh hakıkatta dünya irticaile elele veriyor. Sosyal demokratların bazı mürteci önderleri bu karargâhı tutuyor.

Bu mürteci karargâha karşılık da amele sınıfının karargâhı — demokrasi karargâhı yükseliyor. Bu karargâhın temeli arsıulusal amele sınıfıdır. Onun bütün sempatisi, sevgisi İspanya halkından yanadır. Samimî ne kadar antifaşist varsa, ne kadar hakıkı demokrat varsa hepsi bu karargâhtandır. Kim olursa olsun, her kim İspanya cumhuriyetinin boğulmasını istiyorsa o, arsıulusal antifaşist cepheye yumruk sallıyor; amele sınıfına ve demokrasiye daha şiddetle saldırması için faşizmi teşvik ediyor; faşist harp kundakçılarıla elele veriyor.

Faşizm ateşle oynuyor. O, harp makinesini yalnız Afrıka halkıan karşı işleşmekle kalmadı. Avrupa milletlerinden birine de saldırıyor. O, Versay yaygaralarile kendisinin soygunci hareketlerini artık gizleyemez. O, Yersayı değil İspanya halkının istiklâl ve hürriyetini parçalıyor. O, kendisine karşı emekçi kitleler arasında yeni bir kin ve nefret dalgası uyandırıyor. Böylelikle de faşizm, bütün dünyada antifaşist harekâtın yeni bir yükselişine hız veriyor. Almanyada hâkimiyete geçen faşizm, Laypzig muhakemesile milletleri korkutacağını hisaplamıştı. Fakat umduğuun tersi çıktı. Almanyada faşizmin bübürlenmeleri Fransa ve İspanya da halk cephelarinin kurulmasına yardım etti; bütün dünyada halk cephesi hareketine hız verdi.

Alman ve İtalyan faşistleri soyguncu ve emperyalist bir gaye takıp ediyorlar. Onlar İspanya müstemlekelerinden bir kısmını kapmak, topraklarının bir kısmını zaptetmek, bilahere Avrupa milletlerine yapacakları saldırışta İspanyayı bir harp sahası haline koymak için İspanya inkılâbını ezmek istiyorlar. Ası generallar, memleketin istiklâlini ve temamiyeti mülkiyetini tehtid eden emperyalizmin ajanlarıdırlar. Mürteci ası generallara karşı İspanya halkının mücadelesi, aynızamanda memleketi ecnebi esaretinden kurtarmak savaşıdır. Bundan ötürü, halkın savaşı millî bir mücadele mahiyeti taşımaktadır. Bu ize inkılâbın temelini daha fazla genişletmektedir. Halk cephesi İspanya halkının yalnız inkilâpçı an'aneleri değil, memlekati ecnebi esaretinden kurtarmak için yürütülmüş olan şanlı savaş an'analarını da devam attfriyor.

İspanyadaki bu vaziyet, Komunist Enternasyonalının VII ci kongresinde tespit edilen hattın tarihen doğru olduğunu inkılâp ateşile ispat ediyor. Bu hattın doğruluğu sadece İspanyada açılan antifaşist mücadelenin vosatile değil, genç İspanya Komünist Partisinin bu savaşta oynadığı rolle de bir kat daha tekit edilmiş bulunuyor. VII ci kongrede yoldaş Dimitrof şöyle söyledi:

"İstiyoruz ki, her memlekette proletaryanın piştarı Komunistlêr kendi öz tecrübeninden vaktı zamanında bütün dersleri çıkarsınlar ve ondan istifade etsinler. Biz istiyoruz ki onlar, eyi havayı bekleyen bu koşulan dalgaları sayan bir seyirci gibi kıyıda kalmasın; sınıf kavgasının çoşkun sularında yüzmeği mümkün olduğu kadar çabuk öğrensinler."

Sınıf kavgasının fırtınalı sularında İspanya Komonist Partisi kendi öz halkının metin bir serdimeni oluyor. O, kitleler arasında otoritesini herğün bir az daha artırıyor; inkılâba sarsılmaz bir sadakatla sarılıyor; yüksek prensiplerinden asla ayrılmıyor; cephede ve cephe gerisinde en yüksek cesareti gösteriyor; tespit edilen yolun doğruluğuna sapına kadar ınandığını ispat ediyor; gerek kumandanları ve gerek erleri en keskin proleter disiplinini hayata geçiriyor. İspanya Komunist Partisi halk cephesinin ilham kaynağı ve organizatorudur. O, omuzlarına binen tarihî mesuliyetleri tam bir şuurla kavramaktadır. O, inkılâbı nihayi zafere ulaştırmak ve faşizme tamamile galebe çalmak için var kuvvetile çarpışmaktadır.

1985 Uluslararası Gençlik Yılı gençliğin devrimci geleneklerinin proletarya hegemonyası bilinciyle canlandığı bir yıl olsun

Türkiye'de gençlik yılı demokrasi kavgasıyla açıldı

Faşizm altındaki iktidar blokunu çözüp dağıtan asıl neden halkın hoşnutsuzluğu ve kabaran öfkesiydi. Şimdi burjuvazinin tüm kesimlerinde ipleri elden kaçırırız korkusu bacaları sarmış durumdadır. Bir süredir sağdan sola tüm burjuva yelpazesi, yığınlarda öfkenin dayattığı eylem istemi düzeni deler geçer korkusuyla, Özal hükümetine karşı temkinli muhalefeti yükseltmeye zorlanıyorlar.

Sağda en güçlü muhalefet DYP " 'gerçek demokrasi'ye özlemi" dile getirirken, SODEP ve MDP başkanları yeni yıl mesajlarında Özal hükümetinin "iflasın eşiğinde" olduğunu belirttiler. Katma Değer Vergili (KDV) uygulamaların başladığı günlerde eleştirilerin tonu biraz daha yükseldi. Şevket Yılmaz, işçilerin tepkisini yatıştırmak için göstermelik önerilerden birini daha yapıp "KDV işçi ücretlerine de uygulansın" dedi. Eleştirilerden rahatsız olan burjuva gazetelerinin bazı köşe yazarları "çok eleştirmeyin, halk buna da alışır" yollu öğütler verdiler.

Bazıları kendilerini avuta dursun halkın boyunduruk zincirlerini kabul etmeyeceği gün gibi açığa çıktı. Her kesimden ses ve eylem çıkmaya başladı. Muhalefetin yoğunlaşmaya başladığı alanlardan biri olan yüksek öğrenim kurumlarında gençlik, demokrasi kavgasına girdi. 1985 Uluslararası Gençlik Yılı Türkiye'de bu kavgayla açıldı.

Geçenlerde olmayan kadın haklarının 50. yılını kutlayan burjuva sınıfının temsilcileri mal bulmuş magribi gibi gençlik yılına yapışıp, gençlerdeki öfkeyi dağıtmaya, onlara şirin gözükmeye çalıştılar. Eğitim Bakanı Dinçerler, burjuva düzenine karşı öğrenci direnişlerinin kalelerinden biri olan ODTÜ'deki kutlama töreninde bir konuşma yaparak üniversitelerin "her türlü düşüncenin tartışıldığı" yerler olduğunu söyledi, yurt kapasitelerinin 40 bine çıkarılacağı vb. türünden sahte vaatlerde bulundu. Kutlama nedeniyle üniversite rektörlerince seçilerek Ankara'ya davet edilen gençler, YÖK binasını gezerlerken, tesadüfen karşılaştıkları İhsan Doğramacı'yı sıkıştırınca, Doğramacı "şimdi yoğurdu üfleyerek yiyorsak bizi mazur görün" demiş. *(Cumhuriyet*, 24 Aralık 1984)

Onlar yoğurdu üfleyerek yiyip baskıları arttırdıkça öğrenci gençliğin öfkesi daha da artmaktadır. Harç ödemeye karşı büyüyen tepki sonucunda harçlar ödenmedi. Harçların ilk taksidini ödeme süresi Aralık sonunda sona eriyordu. Anlaşıldı ki öğrencilerin %60'ı harçları ödememiş. *(Cumhuriyet*, 10 Ocak 1985) Durum anlaşılınca YÖK'ten üniversitelere bu konuda esnek davranılması konusunda yazı gittiği öğrenildi. *(Cumhuriyet*, 10 Ocak 1985).

Halktan gelen tepki, bu örnekte de olduğu gibi burjuvaziye kendi koyduğu kuralları ya çiğnetiyor ya esnetiyor. Harçlar konusundaki esneklik de öğrencilerdeki öfkenin dayatmasıyladır.

YÖK, harçlar konusunda vermek zorunda kaldığı tavizin acısını üniversite rektörlerine gönderdiği yeni bir genelgeyle çıkarmaya çalıştı. Bu genelgeye göre, öğretim üyeleri ve öğrenciler hakkında "bilgi fişi" tutulacak. Genelgede, öğrencilerin topluca bulundukları yurt, kantin, lokanta, lokal gibi yerlerde devamlı kontrol altında bulundurulmaları, eylemlerin spor ve sosyal faaliyetler dışına çıkarılmaması için çaba harcanması, geçmiş dönemlerde ideolojik eylemlere karışmış öğretim üyeleri ve öğrencilerin durumlarının yakından izlenmesi, ideolojik eylemde bulunanların bölgenin emniyet müdürlüğüne ve YÖK başkanlığına bildirilmesi isteniyor. *(Cumhuriyet*, 18 Aralık 1984)

Genelgenin amacı belli. Öğrencilerin öfkesinin akacağı belli kanalları tıkamak. Ama öyle bir ortam var ki bir değil, 100 genelge çıkartılsa hiçbir şey değişmeyecek, kanallardan engelleri aşarak oluk gibi öfke boşalacak. Burjuvazi de bunu çok iyi seziyor. Mecliste eğitim bütçesi görüşülürken yalnız muhalefetteki burjuva sözcülerin değil, hükümet sözcüsünün bile YÖK'ü eleştirmek zorunda kalmalarının nedeni budur. HP milletvekili suçu Doğramacı'ya yükleyerek "hiçkimsenin üniversiteyi kışlaya benzetmeye hakkı yoktur" dedi ve "Yüksek Öğretim Yasası, Türkiye üniversite elemanlarının suratına indirilmiş ağır bir tokattır" diye ekledi. Öte yandan ANAP gurubu adına konuşan Konukman üç yıl içinde ulaşılan yeri "Tam bir başıbozukluk, verimsizlik, başarısızlık" olarak değerlendirdi. *(Milliyet*, 22 Aralık 1984)

Türkiye'de burjuvazinin bundan böyle hiçbir konuda başarı şansı kalmadı. Burjuvazi öyle yüzsüzleşti ki düzenini yaşatmak için kurduğu kurumla önce üniversite özerkliğini yok etti, baktı ki olmuyor, üniversiteler kaynamaya başlayacak, ortak rızayla onaylanan kurum, şimdi yine ortak rızayla burjuvazinin çeşitli kesimleri tarafından eleştiriye uğruyor. Bunun bir amacı da suçu YÖK'e yükleyip, sorumluluğu bir bütün olarak burjuvazinin sırtından indirmektir.

Kavga yalnızca üniversitelerde değil, bir süreden beri liselerde de uç vermeye başladı. Ankara Fen Lisesi son sınıf öğrencileri hakkında İstiklâl Marşı'nı "yüksek sesle" okudukları ve yemek boykotu yaptıkları için soruşturma açıldı. *(Cumhuriyet*, 23 Kasım 1984)

Bu ve olabilecek benzeri gelişmeler, burjuvaziye İstiklâl Marşı yerine Enternasyonal'in okunduğu dönemleri hatırlatmakta ve rahatlarını iyice kaçırmaktadır.

Burjuvazinin rahatı kaçadursun halkımız kıran kırana bir demokrasi kavgasına hazırlanıyor. 1985 Uluslararası Gençlik Yılı, halkın yanında duran gençliğin devrimci geleneklerinin proletarya hegemonyası bilinciyle canlandırıldığı bir yıl olsun.

E. Ekin

Çalışmalarımız ürünlerini veriyor

Yoldaşlarıma,

Gerçekten de kollektifin işi ne kadar güzel, ne kadar başarılı oluyormuş. Gerçi *İşçinin Sesi*'nde bu her zaman böyledir. Ama benim anlatmak istediğim, kollektifin Fransa'daki parçasıyla ilgili çalışmalarımız.

Yoldaşlar, bildiğiniz gibi, bir süredir dernek binamız yoktu. Yalnız küçücük bir büromuz vardı, orası da bize çok dardı. Kolları sıvayıp canla başla dernek yeri aramaya koyulduk. Herkes sanki dışarıda kalmış, kendine ev arıyormuş gibi yer arıyordu. Paris'in altını üstüne getirdik, sonunda tam istediğimiz gibi bir yer bulduk. Şimdi çevresi Türkiyeli kaynayan, işyerlerinin merkezinde çok güzel bir derneğimiz var.

13 Ocak'ta büyük bir katılımla yeni derneğimizin açılışını yaptık.

FİB başkanının açış konuşması ardından çeşitli temsilcilerin konuşma ve mesajlarını dinledik. Onurumuz Pirault işçileri adına bir Pirault işçisinin yaptığı konuşma salonu coşturdu. Konuşmacı sözlerini şöyle bitirdi: "Grevimizin başından sonuna kadar bizimle yılmadan omuz omuza savaşan *İşçinin Sesi*'ne teşekkür eder, çalışmalarında başarılar dileriz." Daha sonra Limousin bölgesi orman işçilerinden bir temsilci de *İşçinin Sesi*'nin iki yıldır orman işçileri arasında yaptığı çalışmaları överek dayanışmasını dile getirdi.

Mesaj ve konuşmalardan sonra açılışın yemek ve eğlence bölümüne geçildi. Türküler çalınıp söylendi, oyunlar oynandı, halaylar çekildi. Geç saatlerde dağıldıktan sonra bizim de gözlerimizin içi gülüyordu, çünkü çalışmalarımız her zaman ürününü veriyor.

Pirault işçileriyle ilişkilerimiz çok iyi. Sanki yıllar önce tanışıyormuşuz gibi birbirimize yakınız. Hele bir Pirault işçisi var ki, her gün 60 kilometre yol katederek derneğe geliyor.

Türkiye Postası'nda Pirault greviyle ilgili bir yazıda, patronun saldırısı sırasında Pirault işçilerinin polis çağırdığı söyleniyor. Bunu duyunca işçiler, Paris İşçi Radyosu'ndan (PİR) seslerini duyurdular ve haberin "yalan olduğunu, hiçbir zaman polise sığınma gereksinimi duymadıklarını, saldırıyı kendilerinin püskürttüğünü" söylediler. Her zamanki gibi yine en iyi yanıtı işçilerden aldılar. Radyomuz haftada iki gün yayınını sürdürüyor, böylece yalanları anında püskürtmek de kolay oluyor.

Menşevikler burada ne yapıyorlarsa CGT ve FKP'nin kanatları altında yapıyorlar. Sonra balon gibi sönüyorlar. Bu memurlar Türkiye'de ne yapacaklar diye düşünüyorum. Çünkü orada kanatları altına girebilecekleri ne CGT var ne de FKP var. Türkiye'de ihanetten ağızları yanan işçiler böylelerine döndürüp döndürüp vuracaktır.

Bizim Almanya'daki küçük menşeviklere gelince. *İşçinin Sesi*'nin şemsiyesi dışına çıkınca maskeleri de düştü. Yanlışlarıyla iyiden iyiye başbaşa kaldılar. Fransa örgütü olarak her zamanki gibi partimize, ideolojimize ve yoldaşlarımıza sıkı sıkıya bağlıyız, görevlere hazırız.

Mehtap Sönmez, Paris